

ئۆلۈمى نا بى بگوترى، دى بى بگوترى ... ئۆمچىد شاكالى

amjadshakali_kteb11

[Read more](#)

ژماره يه كى دى لهو شوېن پيا نهى به سهر شه خته دا ما بوونه وه ..

نه ژاد عزيز سورمى

(تاريختيرين شوېن ئه و شوېنه يه ده كه وېته ژر پونا هې چرا)
به بيرم نه ما وه له كوېم بېستووه
يا خوېندې ته وه ..

1

شه و قم لې مه ترازېنه
چاوم هېشتا له ئاسېه
هېشتا ههر شه وه
ئېستېران گهش ده كا ته وه ..

2

زینده خهون نه بوو
به چاوی خـم خـم مم بینی
له خاچ ده درـم
شایه د بهو شایه دیه ،
پاـتـیه کی له نگهـم له بهردا بوو .
سوـندـم لـ ناکه وـ ئه گهر بـم ،
له وانه ی کـگایان جوانتر بوو .

3

چیرـکی شـانی مـاندووم
بهـئـنه ی بارانـ تـگه یانـدی ،
خـر له بهر ا بهر دـه شکاوه کانه وه هـهـات و
له چاوی نوقاوه وه به یانی دا .

4

سیمام له دورگه ی زاراوان ون ببوو
گـم له ئاوازی دونیا یه کی دیکه بوو
به پایزی ده سپاردم .

5

من له مـژه دانم پـداناوه
به جوانی ئه و ناوه ستم
ئهم جیهانه تهـنـ ئه وه نییه ده یبینین
خونکاری ،
سهـرچـیی ،
پیاـهی به تا
هه موومان عاشقکوژانه ،
له بهـکردنی ئـژگاردـا بهرده و امین .

6

ئهم هوزاره هـنگینه بـ کـ ده خوـنـ؟
ههـندـ پرچیان دهـننه وه
ههـندـ پاـیان به و دیوارانه داوه ،
به ئـسقـانـان ههـنـراون . .
ئـوانی دی
به شه قام و شهـسته و
کـچه بنهـسته کـانـدا بـا و بوونه ته وه . .

زرجاران لهځم دا ون ده بم
 ده مبینی له کښا نکی
 پچاوپچی (له گهش) دا ده سوو مه وه .
 له ناکاو شه هلا ب یه کک له خه را با ته کان
 اامده کشی
 سوبحانه ا عه شقک ب په یما نه
 له سهرم ده دا ،
 دهځ مه وه . .
 دهځ مه وه . .
 دهځ مه وه . .
 تا ځم ده د زمه وه دهځ مه وه .

ئو گه ایا نه لهځ ا زهر د هه نه گه ا ون .
 ئو گه ایا نه لهځ ا نه وه ریون .
 چاوه کانت له سپده سافترن ،
 ده مترس نن
 جودایی دهر دکی گرانه . .
 وشه ما بوو ، ئه ویش ئستا
 دهر رنگ ننه وه .
 ئهر به است من چ ده م؟
 من چیم گوت؟!

شهوانه ب ره دا تده په ن .
 شهوان ځیان له بیر ده چته وه .
 شهوان هه ندکیان به چه ند ف
 با ده گرن
 هه ندکی دیکه یان
 اپرته کانی گیرفانیان
 به دره وشا نه وهی گرانۍ چین
 ده نو نن .

دم نای ، ده نا ده مگوت
 چه ند مه تر هه ناسه ،
 به شی ژیا نه وهی دارستان ده کا
 دم نای ده نا ده مگوت
 هه قه عه شق و جنده بازی ،

له یه کدی جودا بکر نه وه
دیم نای ده نا ده مگوت
بهس نه ب؟!

11

جله کان به سته وه هه ده له رزین
داوام له دیوار کرد دا ده یان بدا
به گوئی نه کردم
له باران پا امه وه له (با) یان بیار ن
به گوئی نه کردم ..
ئه وه چ زه مان که
کس به گوئی کس نا کا؟

12

له و کاتهی شه دهستی پ کردو وه
کهزی شارستانیهت و کویا یه تی
تکئا باون ..
له و کاتهی شه چ ته نا و قامووسا نه وه
گه وره ترین کارگهی ماسک دروستکردن
دامه زراون ..

13

ئاره زوویهک له وان له بیا بان
بانی بارانی
به خاکمانه وه نه ه شووه .
نیشتیما نم
ته نیا
ته نیا
ته نیا .

14

چ حیکمه ت که ئه ی د
دواسا تمان به و خه راییه
له نزیک ده به ته وه؟
ئه ی تارمایی نام!
شه قامی به ئاواز و گه رانییان شلا غ!
تازه ته و او
من که به سارده ک ک نه گهم
چیم له ئافهرینی ب وومه تانه .

15

سه عا تی ژووره کهم ،
هه ناسه ی تـدا نه ماوه
له گه ئه وه ی
دوـنـد پـیـلم لـ گـی بوو .
پـده چـ پـیـله که ستـک بوو بـ .

21

گهـا کـا نی پـایز به هـنگی خـیا نه وه جوانن
سوانده ی ماـان که ئـستا نه ماون
به هـللانه ی پاساریان . .

22

ئای نه ژاد
جاران چه ند له من نزیک بووی
ئای نه ژاد جاران ساوی گوـه کـانمان
چ هه واو ختوو که یه کیان هه بوو
ئای نه ژاد
پـتـکـوه رانی زستانان
چ سـز و گـرمییه کیان ده به خشی
ئای نه ژاد!
جاران چه ند له من نزیک بووی . .
ته مووزی 2008

گـا تـدـجـا ی ئـا بـو و چـو و نی نـو ز ا د جـمال سیاسـت و دیموکراسی ...

لـئـستـدا ئـو بـچـو و نـی دـتـیت ' دیموکراسی لـسیستمـ سیاسیـ کـانیتـر
کـمـتر خـرا پـ' ، بـمانـایـ . بـتـایبـت ، کـاتـک دیموکراسی بـتـ
گـا تـبـازای و شوـنی ئـاستنـزمـ کـانی دـونیای سیاسیـت . بـسـرنـجـدانـکی
کـانـیدی سـرـر کـایـتی ئـمـریکا ' ترـمـپ ' باشتـر لـمـ تـدـگـین .

هه‌سه‌سوکه‌وت و ده‌ربه‌ینی راوه‌سه‌سته‌کانی پهن له‌جه‌ماوه‌رگه‌ریی و وه‌ک
پهرچه‌کردارکی ده‌روونی و توه‌یه‌یه‌ه‌رجیی که به‌ده‌میدابه‌ت، له‌کاته‌کدا
به‌به‌یه‌چاوکردنی ته‌ته‌که‌تی دیله‌ماسی و سیاسی، قسه‌ده‌رده‌په‌سه‌ند،
چه‌په‌شی به‌له‌ده‌درته‌! تازه‌ترین هه‌سه‌سته‌شی له‌به‌رامبه‌ره‌
رکا به‌ره‌که‌یدا ووته‌نی، 'ئیتتر سه‌رده‌می ره‌یه‌یکی سیاسی به‌سه‌رچوو'!
به‌مه‌ده‌ربه‌ینه‌، ئه‌و سنووره‌جیا که ره‌ویه‌ نه‌وان سیاسه‌ت له‌سه‌ره‌بنه‌مای
شارزه‌ایی و له‌زانی و پیشه‌یی له‌هه‌سه‌شه‌یی و گه‌ته‌کاری نه‌ه‌شته‌وه‌.
مره‌فه‌که‌که‌ه‌رجی حه‌زی له‌به‌بیه‌یه‌، چونکه‌ جه‌ماوه‌ره‌ په‌خه‌شه‌. گوزارش
هه‌له‌قوم له‌قه‌کانی نه‌که‌ه‌ره‌ به‌په‌وه‌روه‌ فیلته‌ره‌، به‌به‌کو به‌ئه‌ویه‌
روانه‌گه‌و دیدیکی سیاسیشه‌ له‌پشته‌وه‌به‌ته‌. ده‌ره‌په‌اندنی ووته‌
سه‌یره‌سه‌مه‌ره‌که‌نیش، زه‌رتیرین بینه‌ری له‌ته‌ویته‌روه‌ فه‌یسبوک و
ماسمیدیا کانه‌ه‌یه‌. به‌وه‌یه‌وه‌ وه‌که‌ ئه‌ستیره‌یه‌کی ناسراوه‌، گاته‌ته‌و
گهممه‌ به‌هه‌سته‌وه‌شه‌ و نه‌ستی خه‌که‌کی ده‌کاته‌. به‌یه‌، دیمه‌نی وتاره‌و
هه‌سه‌سته‌کانی ئهم کانه‌دیده‌ هاوشه‌ویه‌ زه‌رانباره‌ی ئه‌مریکه‌
که‌په‌په‌وانه‌کی 'گلادیته‌ره‌ی درینه‌ به‌ئاسانه‌ جه‌ماوه‌ری ده‌وری شانه‌که‌
چه‌شده‌دات.

لښکره ژوند، ديموکراسۍ په هڅو کي سرکي رښدي کاتي و؛ له
نوکري کي و په سزاني و له شغل شريکي تا م لاييک په وښي کي سليلي
له حجاب و، راگي يانديکاريک په ژنامي کي و، په ژريکي يا سمارو
گرياني پريک دگاتي تخي دسپاتي سياسي! ژوندۍ بتوانت
جماوري سره شريکي قامي کان بجوښي، گريشني په پست و پلي کاني
دسپاتي له دوورنيي. زخيري ئم سريکي وتني ريشيرو ديدۍ سياسي
نيي، په کي زريني نزيان و په ناگاي کي په پريسي کي ديموکراسۍ
ستۍ ماريکي په ره مدي هڅي، نريکي په کودي تا!

ئۆگەنچى دژى ديموكراسى نىم، بىلەم لاسى ئاستى جىهان و كوردستانىش مەڭ پەپولسىتە كەمدەست و كەمشارەزا لاسىيات و ئاستىزەم لاسىبىرى سىياسى و بىلەن بىردەدا، شانسى سەركەوتنىان زىياتە. كەسەك بەقاتەك و بەيانباخ، بەئەتەمبىلى مەدەلبەرزەو، باوۋەى واىە بەسەر ھەموو پەلەكانى بىرەكراسى سىياسىدا سەردەكەوتە، ھەر لاسەبەرئەوۋەى دەنگى زەرە! ئاخىر، ئەو بەرھەمى ديموكراسىەكە كە بازەى دەنگەنەن كاراىە. لاسەبەرئەوۋە، رەخەكەردەنى ديموكراسى لاسى بەشەكى فەىلەسوفەكان لاسەكەن و نوۋەدا، شەتەكى نامە نىيە. بەتايىدەت كە 'ديموكراسى فەرمەنەواىەتى مەگەلە، بەيە كوشتنى سىستەمە'، وەك فەىلەسوفى فەرەنسى 'رانسەر' دەتە. دواجار پەدانى ديموكراسى بەگەل واتە رەكەردەوۋە بە فەوزاۋ پشەۋىيە. بەيە، ديموكراسى كەمەۋىكەردەنە-كورتەنەنە- لەھەموو شەتەكەدا كە سىياسەت دەخوازەت، بەئەى رانسەر.

لښتښت دا رښتۍ کې پښتوليسټ بڼسوارۍ شپږلۍ کې جښماولۍ سړرښو
بڼواندنې بڼشدارۍ کې رووکښۍ سياسي، هاوسنګي هڅر لښقښکات.
نښگړچۍ نښم رښوتښ لښبنښتدا ناسياسي نيښ، بڼښام هڅزۍ کې
دژسپاسيښ، دژرښنبيرو دژدښستښژرښ. چونکښ، لښو باوښښدايښ
هڅموو شتښک کښ دښووترښ، نښنجامبرښت. دابښزاندنې سياست بڼ ناستي
شښقام و بازار، بڼهښښانانښو و دښنگښدروستکردن و گښوښرښکردنې
پرسښهښستيارښکان لښپښناو خښکردنښوښي دښنگي جښماولښردا، نښک خودي
با بښتښکاندا. شاراوښنيښ، نښم رښوتښ دژسپاسيښ تاکښدښنگۍ کې زانښي
ململانښ و پښکښدادان و گښرښلاوژښکانښ.

بڼښام بڼ دژسپاسښتښ؟ سياست چالاكيښ کښ کښدان بڼجياوازي گروپښکان
و بڼرژښوندي و راوبڼچوونښکاندا دښنښت. هڅروښها 'شښوازۍ کې
فرمانښوايښتي کښمښگښي دابښشبووښ، بڼبڼ بڼکارهينانې
تونښدوتيزيښکي ناپيويسټ' بڼښاي 'بيرنارښکريک' کښ لښکتښبي
'لښپښناو بڼرگري لښسياست' باسيکردووښ. بڼښام، پښپوليزم،
رښزوپښگښي پښپښي و لښها تووي سياسي و بڼښوښوښبردن رښتدښکاتښوښ.
بڼگومان، پښپوليزم نايښدښلښجيايښکي تاييښت نيښ، بڼښکو رښفتارښکي
دژسپاسيښ کښ تښها تواناي تاودانې ململانښکانې هڅيښ، بڼنښوښي
ميکانيزم و نامرازي بڼيوښبردنې ململانښ سياسي لايښت. هڅر کار
لښسر پښکښدادان و بڼريښکښوتني دژيښکښکان دښکات. دښيښوت لښشښقام
و خښښکښوښ پڼرلښمان و باښاترين دامښزراوښي سياسي نښاستښکات.
وښلښ نامرازو ميکانيزمي رښکښستني ناکښکي سياسي و ململانښي حزب و
هڅزښکښمښايښتيښکانې نيښ، جگښلښ خرښشانښدن و وروژانښدنې راي گشتي!
پښپوليسټۍ کې وښک 'نښردښگان' بڼناوي بڼرگري لښديموکراسي، هڅموو
هڅزي بڼ ريشښکښشکردنې ديموکراسيښ. نښيارښکښي کښ سوپايښ، باشترين
بڼهانښي بڼ لښدانې ديموکراسي و داښشتنښوښي سوپاو گښريني دښستور
بڼپاښپشتي جښماولښر!

هڅر لښم سښنگښوښيښ فښيلښسوفي فڼرښنسي 'رانسير' دښښت: 'نښبښت
بزانيښ خراپښکښ لښجښگښيښي دوروترښوښودښت. تاوانې ديموکراسي دژي
مرښفايښتي، يښکښم تاوانې سياسي بڼپلښيښک. چونکښ، رښکښستنښکي
کښمښکاريانښي مرښفښ، بڼبڼ بووني پښوښرښک'. نښيښي، ديموکراسي
دښبښتښ بازارښگښي دښستورو باښنگښشښکان. چيښدي سياست لښدښستي چينښکي
تاييښتدانيښ، بڼښکو بڼهښمووانښ. واوښتريش، رښخنښکردنې ديموکراسي
ليبراښي دښگښښتښوښ بڼ کاريگښي نښفلاتون و نښرستښ. لاي نښفلاتون
خاوښن پيشښکان کاتي سياستښتيان نيښ، بڼيښ رښي سياستښتيان
لښگيراوښ. لښبڼرښوښي، هڅميشښ سياست با بښتي ناکښکي و پيکښنانښ،
پښويستي بڼرښکښستنښ. بڼيښ، بڼښاي نښو ديموکراسي چښکاوو پاشښښي
شاري فښيلښتښ. لادانې دښوښتښ لښو پرښنسيښ رښوشتيانښي

لە پەناویدا هاتەتە دی. لە کتییی 'سیاسەت' (٣) دا 'ئەرستە' ش پەیوایە، مەترسی سەرکەوێکی لە سەر دیموکراسی سەرھەڵدانێ دیمارگە جیەتە، زانیوونی چینیکی مشەخەر بە سەر دەستەتدا. هەڵبەت، ئێو دیموکراسیە یەنان کە فەیلەسوفەکان ئێزموونیان کردوو سیستمەکە لە سەر ئازادی دامەزراوە و چاوبەیبوو بە دیهەنانی بە یاری زۆرینە ی گەل- دیمەس. دیارە، ناپەرشی و ناخەزی دیموکراسی لای فەیلەسوفەکان، لە بەر ئێو بنەماو ئامانج و مەبەستانە نییە کە سیستمەکە هەوێی بە دەدات. نەخەر، ترس و نیگەرانیەکانیان دەگەڵتەو بە نەزانی، کە مزانایی زۆرینە لە کاروباری بەبوو بردندا. لە ئێنجامی نەبوونی هەشیاری و مەعریفە ی زۆرینەشدا، بە ئاسانی مەش گەندەو بودوو هەلپەرست دزەدەکانە ناو دیموکراسیەو. ئێمەش ئێو رووندەکاوتوو، چەن لە وەتەنگەو وەرکاندا بە هیچ پەشینە ی سیاسی و ئاستنزی کە مەگە کاندیدی بە هەز سەرھەڵدەدات. هەربێیە پرسیارەکە لای ئێفلاتون ئێووێ: 'چەن داوای دادوەری دەکەیت، ئێگەر مانای راستینە ی 'داد' نەزانیت؟ لەرەو، دیموکراسی لە کە مەگە ی زۆرینە ی نەزاندا، خراپەکاری لە دەکەوێتوو. ئیدی، سەیرنییە ئێگەر بووترەت ستەمکاری لە زەدانی دیموکراسیەو بە دەنگ و رای زۆرینە ی نەزانوو دەتەدەر!

پەتەرێ تیزمی ئا بووری و ناسیە نالیزمی بیزنس لە نەوان، نەو شێروان موصطفا و بارزانییدە

کامیار سەبەر

سەردەمانەک، لە ناو زۆربە ی کە مەبەانی خەڵکدا، بە تەیبەتی، تووێژی گەنجانی کوردستان، پارتییوون، جەرکە لە کە (سیاسی، مەراپی و کولتووری) بوو. ئێستا، پارتیی بەهە ی مەنەپەلکردنی سەکتی نەوت و بازای کوردستانوو، بەهە ی کە نترەلکردنی مەلەفە ئا بووری، سیاسی و دیپلەماسییەکانوو، سەرەنجامیش بەهە ی ناسیە نالیزمی بیزنس

Business Nationalism بەگشتیی و ناسیی نالیزمی پتـرـیـم
بـتـایـبـتـی، هـمـوـو حـیزـبـکـانی تر، سـرـجـم نوخبـکـان و سیاسییـکـان،
بـگـر تـواوـی خـکـکی کوردستان، بـچـاوی رـعیـتـو (بـ مـغـزا
فارسیی- نـگـتـیفـکـی) سـیـردـکـات. جـیاوـازی سـرـکی پارتیی، لـگـگ
یـکـتـی، گـگـان و کـمـمـی ئیسلامیی (یـکـگـرتـو، هـزی یـدـکی پارتیی
و ئـردـغـانـیزم)، ئـوـیـک پارتیی، بـرنامـیـکی روون،
مانیفـستـکی شـفـاف و روئایـکی جـریئـانی، بـ بـیزنسـکی هـی.
پارتیی، شتی هـی بـی تـدـکـش و رـپـوست، بـپـو و وـستاو و
پاسـوانـی لـ بـیزنس دـیان بـیلـن دـلاریـدـکـانی دـکـات. ئـوـی بـ
ئینگلیزی پـیدـگـوتر (Stand for something)، لـبـرامـبـریشدا،
یـکـتـی، گـگـان و کـمـمـ لـگـگ حـیزـب قنجیلـکـانی تردا، هـیچ
شتـکیان نیی لـسـری رابوـستن و هـوـی بـ بدـن (Stand for
nothing). دیار، یـکـتـی، دزـکی گـورـی تیجـاتی نـوتـ و لـ
ناسی نالیزمی بیزنسدا شـریک، بـوپـی جـبـانی و مـنتـایـتی
مافیایـو، تـصدیقـی پـرـژ دزـخیـکـانی پارتیی کردوو.

پارتیی و بارزانی، وـکو گرووپـک بیزنسمان کـ خـاـوـنی
پسـپـرایـتیـکی زـرـعـیارن، بـ کـسـولی ریفـراندـم، بـ گولاجی
سـرـبـخـی، بـ ئیستـیحـماری خـمـایـیکـردنی نـوت، بـ فشقیاتی
جـابـوونـو لـ عـراق، بـ ریتـریکی پـست سـایکـسـپیک و
درودـلـسـکـانی کـمـپـین بـ دامـزراندنی دـوـتی کوردستان،
جوـیان لـ هـمـوـو حـیزـب سیاسییـکـان، زـرـبـی هـر زـری نوخبـکـان،
رـکـخـراو مـدنی و چالاکوان جـراوـجـرکـان بـیو. زـرینـی
کـمـمـگـی کوردیی لـ کوردستانی عـراقـدا، بـ هـر نوخبـ
مونـوـرکـانیشـو، لـ پـرـسـکی ئیستـیحـماری (کـرانـدن، یان
کـرـکردن) دوورودرژدا، رـکـوـوان، لـ لایـن پارتییـو، گـرـی
بـگاریان پـدـکـرت. لـو بـگـگ کـ مانیفـستی پارتیی و بارزانی،
مـرام سیاسیی راستـقینـکانـکان، ئـجـندا ئایدیـلـژی و
ئابووریـکـیان لـ دوورونزیکـو، پـوـندی بـ دـوـتی کوردستان،
سـرـبـخـیی کوردستان و ئازادی گـلی کوردـو نیی. تـ وـر سـیری
ئـو بـک، پارتیی، چـن هـمـوویانی لـ کونی ژوورـو و ناو؟ چـن زراوی
هـمـوویانی بردوو و بـهـرچوارلادا تـخوینیان دـکـات و کـسـیش جورئـت
ناکات بـم ناسی نالیزم قـشـمـر مورتـزیکـیی تورکیا بـ، ئـم
قـیـقـی کوردایـتی، ئـم فاشیزم کازیک و پاسـکی، کـمـک خـا
بـکـنـو؟ نا، بـ پـچـوانـو، هـمـووان خـیان لـ نـنـی ئـم
ناسی نالیزمی بیزنس پارتیی دزـنـو و بـگـر کـم تا زـریش،
بـمـتیفی ئیستـیحـماری کوردایـتی و بـ فاشیزم سیاسیی و

کولتوورییه‌کە، هاوایی دێکە.

زەربە ئێوانی دێانەو رەخندە لێ ئێشکەوتە چۆنێکێ کانی کوردایەتی، لێ فاشیزمی کوردایەتی و فەلسەفە بەتاڵێکێ بگرن، یان رەخندە لێ دروستکردنی دێوێت، ئابووری خێ، ناسیەنالیزم چۆنێکێ رێیه‌کە پارتیی بگرن، لێ ترساندا، وێکو ئێوی زراویان چووێت، پێشوخت، بە کەمێ رستە برێقەدار، دێمیان تێ دێکەن و شاهەدمان بە دێوێتی کوردیی و سودەریفراندەم دێهەنن و لێ ئیستیحماریه‌ سیاسی و فیکرییه‌کە خێانەو، دێهەن دێوێتی کوردیی خێونی هەموو کوردێکە! بەهەم بەمشوێ نایەت و بە شەوازی تر دێهەت! راستیه‌کە ئێمە گەورەترین فەش، درێ و جەهلی سیاسەتی کوردیه‌ کە دێگوتر دێوێتی کوردیی، خێونی هەموو کوردێکە. تێ لێباری فیکری و عەقەلانییه‌و لێو بەگەنێ کە دێوێتی کوردیی، نێژادی و طائفیه‌ و لێگەن دێوێتی کوردستاندا، جیاوازی ئاسمان و رەسمانی هەیه‌، بەهەم وێکو داتا و ئاماریش، زەریندی رەهای کورد، لێو چل میلیۆن کوردی دونه‌، لێگەن ئاراستەیی سیاسی و فیکری پێکێکە دان و ئێوانیش بەئاشکرا، بە جورئەت و عەقەلانییه‌تێو، دێوێتی نێژادی (دێوێتی کوردیی)، سروودی نێژادی ئێ رەقیب و ناسیەنالیزمی نێژادی- کوردییان رێکەردووێت و دێوێتی نیشتمانی، ئازادی و پێکێوێتیان، بە گەلی کورد و گەلانی ناوچەکە، هەبێژاردوو و کاریشی بە دێکە.

کەکتەلی ناسیەنالیزمی پێترێیه‌م و ناسیەنالیزمی بیزنس، خێکی کوردستان، برسی دێکە، ئێبێقە ئابووری لێسەر کەرامەتی ئینسانی کورد دادەنێ، صەدان هەزار گەنج بێکار دێکە، لێگەن داغ و تورکیادا، صەفەیی سیاسی و ئابووری دێکە، بە ئێجەندای قەطەر و پادشای سعودیه‌، مەئمورییه‌تی طائفیه‌ جێبێجێ دێکە و بیر لێ دامەزراندنی ستاتێیه‌کی سونیه‌-طائفیه‌-عێشیریه‌تی دێکە نێو، شەنگال نێک هەر بە ئێشنێساید دێکە، بێکو بازای کێیلایەتی و سەبایا فرەشتی سەردەمی خولەفاکانی راشیدین و ئێمەوێهەکانیش، لێسەر خێکی شەنگال تاقیدکەنێو. بەناوی دێوێتی کوردیه‌و، لێ فاشیزم پانتورکی و دینییه‌کە ئێردەغان، زیاتر دژایەتی کانتێنێ کانی کوردستانی سوریا دێکە. پارتیی و بارزانی، هەموو ئێمانێان بێچووێت سەر، وێهێ ئێوی کە کەنتراکتێ نێوتیی و ئابوورییه‌کانی ناسیەنالیزم دێفۆرییه‌کە (territorial) بارزانی، صەدان بیلین دێلاری تێپێاندوو، بەهەم ئێمە چۆنێکێ رێ و تانچیه‌تیه‌، هەرگیزاوه‌رگیز بەهێکەتیی (مالی تانچیه‌)

بەتایبەتیی، بە نەدەچوو سەر، بەبە ئیستیحمارییە سیاسیی و فیکرییەکانی کادیر هەر بەباکانی گەنیش، نەیدەتوانی، بەو ئاسانیی، درژەیی پەبدات.

پلورناسیە نالیزم Plurinationalism یان فرە-ناسیە نالیزم، سەری کەمەمە ناسیە نالیزمی بەیەکەوە گرەداو. پلورناسیە نالیزمەکی پارتیی و بارزانیی، لەگەڵ ناسیە نالیزمی پانتورکی و ناسیە نالیزمە دینییەکی ئێردەغاندا، هەروەها لەگەڵ ناسیە نالیزمە عەرەبییە مەزھەبییە-سونییەکی و سەرەنجامیش لەگەڵ ناسیە نالیزمە طائیفییەکی داعشدا، هەموویان، بە بەرژێو و نەدی ئابووری و ناسیە نالیزمی بیزنس، پێکەوە دەگونجێن، بەبەم لەگەڵ پاترییە تریزەکی پێیەد و هەدە پەدا ناگونجێن و هەموویان بەخوێنی سەری کانتەکان تینوون. لەبەرامبەریشدا، پارتیی و بارزانیی، ناسیە نالیزمەکی تەصفیی و غیرفانی نەتەوایی (National mysticism)، وەک وشەرەب، بەقوڵگی زەربەیی حیزبەکاندا دەکات و هەموویانی بەم ناسیە نالیزمە تیجایی و چەتەگەرییە کوردایەتیی، لای کەم لەباری سیاسیی و کولتووورییە، خەنەیی کردوو.

هاوکات، پارتیی لە فەضای گشتیشدا Public sphere، بەهاوکاری ئیستیحمارییەکانی ناسیە نالیزمی دایاسپەرە، ناسیە نالیزمەکی سایبەری Cyber-nationalism دروست کردوو، لەرەگەیی تەمەمەمە ئایەتیەکان و میدیا سەبەرەکانو، کەمپەین بەدوای کەمپەیندا دەکێن. دێیان و صەدان کادیر، ئێندام پارلەمان، راوژکاری لەبرسا مردوو، ئوستاد و ئێکادیمیستی نەفسبەرزی سەر بە گەنجان و سەر بەیەکەتیی، لە چەپەکان و لە ئیسلامییەکان، ئاویان بە ئاشی ئێم ناسیە نالیزمە سایبەرەدا کردوو و دیکێن. لەسەر ئێرضی واقیعی، پارتیی و ناسیە نالیزمی بیزنسەکی، لە کەبوونو و نەهەنەیی و موخا بەراتییەکانی خەیاندا، لەگەڵ دسگا موخا بەراتییەکانی تورکیا، قەطەر، سعوودی و تەنانەت ئیسرائیل و ئێمەریکا، جگە لەوێ فەشقیاتی غیرفانی نەتەوایی و تەصفیی نەژادی، دێچێن، شتەکی تر ناکێن. ئێوێ باسی کەشەیی سیاسیی کورد و مەسەلە سیاسییەکی بەت، نایکێن، بەبەکو تەنیا و تەنیا باسی ناسیە نالیزمی بیزنس پارەپێکەو و نانی زیاتر و سەرما یەگوزاری و بیزنس، دێکێن.

نەوشیروان موصطفا و ناسیە نالیزمی بیزنس

ئایا نەوشیروان موصطفا، لەبەرامبەر هەژموون و دزییە دێیان بیلێن دێلارییەکانی ناسیە نالیزمە پەتەرەییەم و ناسیە نالیزمە بیزنسەکی پارتییدا، لەبەرامبەر، تیجەتە بیلێن دێلارییەکانی

با کانی یه کتیدا، هیچی پدکر؟ لکات کدا، بشکی زلر ل و نوخب سیاسی، نووسر و رشت ج راوج رانی خیان ب ت نافی گندا هختبوو، بشیرینی کانی نوت، چ ورایید کانی پتر یوم، بش گیرفان و برژ و ندی تایب تی خیان بوو. هکار کای ئو بوو ل روویان ندهات ل س نگر ری پارتیی و یه کتیدو ئم کار بکن، هاتن ل ک نای گ انوو ئم کار بکن. ئمان ه میش د رو ش ناسیه نالیزم نوتید ک بوون و بهای ح ماق تی کولتووری و فیکریشو، ئم کار یان ل رابردوودا ل ئست گرتوو. بش زمانی شعی بمان د گوتر پارتید کانی ناو گ ان، ز ریشمان، لم میرا ب یانی گ ان وی کتیی، میرا بی ئیسلامیه کان و چ پکان بینی، ئویان بش ئاشی ناسیه نالیزمی بزنسدا د کرد و ه ندهکیشیان بر د وامن. ئمان ز ربی ه ر ز ریان، ئگر ل ترسی ه ژموون، و یقاری سیاسی و عسکری ن وشیروان موصط فا ن بت، بش ئاشکرا راید گ ی ن، و کو لق، د گ انوو س ر ر چ ک کی خیان) د و تی کوردیی، ص نع ت س فیل کای و ناسیه نالیزم تا نایی کای).

ب است، ئیا شخصی ن وشیروان موصط فا، خای باو ی ب پاتری تیزم د ستوری Constitutional patriotism ه ی ک جاروبار، ل ب رامب ر ل عذ تید کانی ناسیه نالیزمی بزنس و ناسیه نالیزمی ن و تدا، باسی دکات؟ م ب ستمان ل نیشتمانییوونی د ستوری، ل جوغر فلس فیه کای ها برماز Jürgen Habermas و جاسپ رسی Karl Jaspers خویندکاری نی، ب کو م ب ستمان ل و پ لیزم کوردای تید ی سیاسی تی کوردیی، ئو پ لیزم ی گ انی و کو چشتی مجر ل کردوو ل راست و ل چ پ، ل دینی و ل ع لمانیی، ک بوون ت و ک ل باری فیکری و ثیرید و، ل باری پراکتیک و م یدانی و، هیچتریان پ نی، ت نیا ئو ن ب ک ت شای ب دامود سگاییکردن د سن. ل کوشدا د ی سن؟ ل ز قیت ی ناسیه نالیزم نژادی و خ کیه کای بارزانییدا، ل ژر ک پری ناسیه نالیزم تیجایی و بزنس د یان بیلین د لاریه کانی پارتیدا، د ی سن. ئیا، ل نو ئم ه موو ع صا ب ی کوردای تیدا، ل ناو ئم ه موو میلیارد ری ن و تدا، ش فافی ل داهات و گ انوو ی ش رعیه ت، د ستب کار بوون و ی پارل مانتار مود ل و کو و کچ پ شت و پرداخ کانی گ ان و ی کتیی، هیچ ل م س ل کان د گ ان ت؟ ئیا ه ک کردن ل گ ئم ه موو تاجیر نیشتمان فر ش و م را ن زمان دا، بش هیچ شو ن ک دکات؟ گومانی تدا نی، شت کانیش، و مامی ئم پرسیاران د زانن و ل عا ق کانی

ناسیئە نالیزم و کوردایەتیی دیکات. بەبە پا نکردنەوی سەری ئێژدیهای کوردایەتیی، لەو شەو بەتا کردنەوی درەد لە سەکانی ریفرا ندم و ویلا یەتی کوردیی، ناتوانر و نا کر ناسیئە نالیزمی بیزنس و ناسیئە نالیزم ئابووریەکی پارتیی، لە قەو و بوون و کەگای رابگیردرن. ئەم بە سیاسەت بە تەنیا نا کر، بەکو بە فیکری سیاسی، روئیە شەفاف، روئیای عەقەانی و سەر نجامیش بە جورئەت و ئیرادی سیاسی لەبەاو، دیکر.

نەوشىروان موصطافا، لە دواھەمین ساڵەکانى تەمەنیدا، ئەگەر
 بۆلەستى دەپىو ئەبوورى کوردستان، لە دەستە نا ئەمینەکان
 و بەرگریتەو و بە دەستی کەمە ئەگەنجى ئەمین و ئەزای بىسپەر،
 پەشتەوێ لە گەندەخانە و مافیاکانى ئەگەتییەو دەست پەبکات،
 دەبە لە قاوەخانە و چایخانەکانى گەردەکەى خەپەو دەست پەبکات.
 حیزب، وەکو گەگەن ئەکەمپەینى دژى گەندەپەینى و نەعەدالەتیی دەکرد،
 بۆلەو ناچەت. بەو سەرکردە میلیشیا ئەسکەریانى جارانى ئەگەتیی
 کە ژەربەژەر، خەریكى بىزنس و تەجەبەتەن، بەو فاشیلە سیاسیانى کە
 بەرژەو نەدى ماددى و ژيانى خەپان و مەندەبە مودەلەلەکانیان، لە
 بەرژەو نەدى گەشتى بە گرینگتر، بەلەو ناچەت. بەو کەنە ئیخوانى
 و ئىسلامیە تەراوانەى، تەجاوزى عوقدەى سوننىبوون و فاشیزمى
 ئیخوانیان نەکردوو، بەلەو ناچەت. بە ئەکەدیمیستى موغازەکانى
 کوردایەتیی، بە ناسیەنالیستى زەبەخانەکانى کوردایەتیی، بەو نووسەر
 و کاندید و نوخەبە پەپەلیستانەى بە پەست و شیرینیەکانى نەوت، ملی
 خەپان دەشکەند، یان ئەوانەى لە رەى حیزبەکانى تەرەو،
 بەرژەو نەدییان دەست نەکەوت و خەپان بە کەمەنە بەرینەکانى گەگەنەندە
 کرد، بەلەو ناچەت. بەو کەمەنەستە مورتەدانەى بە بەرژەو نەدى
 شەخسى لە گەگەنەنە نزیک بوونەو، بە شیوعیە خەپەکان لە فیکر و
 بە چەپە ھەلپەستەکانى ناو گەگەنەنە بەلەو ناچەت. گەگەنەنە گەر
 میکانیزمى جۆرەندە نەعەدالەتییە کەمەپەتییەکانى خەپەکە لە
 کوردستانى ئەراقدا، دەبە پەش ھەموو شتە مۆئەسسەسەپەکی فیکرى و
 سیاسى، روئە سیاسىەکان و ھەنگاو ئەمەلیەکانى لەسەر ئەرضى
 واقع جەکەوت بکات. ئەمانەش دەبە زاخاودرابەن بە نەھجەکی فیکرى
 جەریئەنە کە توانای تەحەداکردنە چەتە گەریپەکانى کوردایەتیی،
 ناسیەنالیزمى بىزنس و دەوڵەتە کوردیە مورتەزىقەکەى، بەکردەو و
 بە فیکر، بە روئە و بە روئەو ھەبەت.

بـمـردنـی نـوـشـیروان، گـوـاـن لـ یـکـتـی خـراپـتـری بـسـر دـتـ.
هـکـار کـیـشـی یـکـشـتـ، گـوـاـن خـاوـنـی نـهـجـکـی سـیـاسـی و فـیـکـری رـوون

و شفاف نییە. گۆڤان لە ماوی ئێمە حەوت هەشت ساڵ دا، نەیتوانیوە، چەند کادیڕەک، چەند سیاسییەک و چەند نووسەرێکی عێراقایی و خاوەن دید و پەرێژی جەريئانە دروست بکات. زەربەی هەر زەری ئێو هەموو ئێکادیممست و سیاسیی و نوخبانێی لە گۆڤان، ئاوان، هەشتا تەجاووزی ناسیە نالیزمەکی مەلا موصطفا، کاژیک و پاسەکیان نەکردوو، هەشتا تەجاووزی وێنە نەزادیەکانی کە مەسەوای دوا "ئارام"یان نەکردوو، تا بە ناسیە نالیزمە تیجا یێکی ئێستا دەگات. ئێمە هەژارییە، بە پلای یێکەم لە هەژاریی فیکرییدا. ئێکەر سەیری ئێجەلان و زیندان نییکردنەکی بکەیت (کە مردنەکی شەنە یێ لە ژێر زەبری زیندانی تەنیایدا)، بە ئێمە نووسین و تەزی سیاسیی و فیکریی بە پێکەکی جەهەشتوو، بە مردنێ ئێجەلان، یان هەر سەرکردە یێکی تری ئێو حیزبە، پێکەکی، نەک تووشی شەک و لەرینەو نابەت، بەکو مەتر دەبەت. مەبەستم لەو لایەنگرانێ پێکەکی نییە لە کوردستانی عێراقدا کە هەشتا کاژی کوردایەتیان فەقە نەداوە، بەکو مەبەستم لەوانە یێ کە لە ناو ئێو هەموو فاشیزمە سیاسیی و مەزھەبیی ناوچەکەدا، چەند کولتوورێکی باڵایان لە تەلەرانسی فیکریی و سیاسیی داھەناوە؟ ئێو عەزم و جەزمە عەسکەرییانە یێ یێ دەش لە کوردستانی سوریا، لە بەرامبەر وەحشیترین گرووپی تەررستی و سپەنسرێکانیدا (تورکیا، قەطەر، سعودییە و پارتیی)، جەکەوتی دەکەن، جەرئەتە عەسکەرییەکی بە ئازایەتیە فیکرییەکی و روئیا سیاسییەکیان، دەگۆڕێتەو.

ئێو، راست نییە کە سامانی نیشتمانیی خۆکی کوردستان، تەنیا پارتیی دەدزێ و لەگۆڕ تورکیا و ئێردەغاندا، بیزنسی گۆڕیان لەسەر بنیاتناوە. ئێمە مەئمورییەتی بەم ویلايەتە نەوتییە تا ئێنە دراوە، وێای ئێوای شەرعییەتی لە ناسیە نالیزمی ئابوورییەو وەرگرتوو، بە ئێمە شەرعییەتی سیاسیی، قانونیی و دەستوریشیی (ئێکەر شەکی وا هەبەت)، لە میلیشیاکانی یێکەتیی و ماڵی تا ئێ بانییەو وەرگرتوو. هاوکات، بەشەکی کەمی ئێمە شەرعییەتەش، لە خەشخەیی و نەعێقەانییەتی دیدو تەوانینی سیاسیی قیادە گۆڤانەو وەرگرتوو. ئێکەر سەیری رێککەوتنە سیاسییەکی یێکەتیی و گۆڤان بکەیت، لە شوێنەکدا باسی ریفراندەم دەکەن! ئێمە باسکردنە، جگە لەوای کە ترسێکی خورافییە لە ناسیە نالیزمەکی پارتیی و لە کوردایەتیەکی پارتیی، لە دوورونزیکەو پێو ندیی بە واقعیە سیاسیی کوردستان و عێراقو نییە. تەنیا و تەنیا، ترس و تەقاندن لە کەمپەینەکانی موئەسسەسەیی فاشیزمی کوردایەتی و ناسیە نالیزمی بیزنس، چەمکی ریفراندەمان، بە تەبزی خزانەو تەو ناو ئێو بەیاننامە یێو.

[illegible]

ئاستا بى كەسك كە خوڭدۇقار يىكە بى ئاستى "محوالامىيە" سى سىردىمى بى عىش ھە بىت، لىو تەدەگات كە پارتىيە و ماى بارزانىي، لىژىر قاووقرىوى رىفراندۇمدا، لىژىر قىيى قىيى دەۋىتى كوردىدا، لىژىر ئىستىحمارىيە كەنى كوردەي تىيە و مەئورىيە تە طائىفىيە كەنى كە لىلايەن حىلفى ئەھرىمەنى سوننىيە و، پەيان سىپەرداۋ، ساۋانە چەندىن بىلىنەن (مىليارد) دەلارى كاش پاشەكەۋت دەكەن. ئاستا گەلەتەن كەس لىو تەدەگات كە يىكەتەيە و كەمەنى باندە مافىيە، بى نەھەنىيە لىژىرەۋ بى مەفەقاتى تىجەيە مەدان مىلىن دەلارىيە و بگە بىلىنەن دەلارىيە، عىزەتە سىياسىيە و مەئەلى سىياسىيان، لىلايەن كوردەي تىيە ئىرىجىناۋە كەدراۋە و ناتوانە خاۋەنى بىيارەكى سىياسىيە يەكەلەۋە بىن. لىبەرامبەر ئەۋ ھەمەۋ سەۋرگەردەنى، چەقەستەن سىياسىيە، ئىستىحمارىيە كەلتەۋورىيە و ئابۋورىيەدا، ئەي گەۋەانە و قىادە سىياسىيە كەي لى كەۋەا و ستاۋە؟

ئەي تا كەي گەنجانی كوردستان و نەوكانی ئاییندە، یەخسیری ئەم
كەمەمە مافیا سیاسی و ئابوورییە بن؟ كارسات ئەووە، بەشەكی
زەری ئەندام پارلەمان و راوژكارەكانی گەڤان، هەشتا چاویان
لەووە پارتیی دەی نەرم بەت و تەرانەكانیان كەتایی پەهەنن و بە
شیرینی و غەزوبەزی تەنەکانی ناسیەنەلیزمی نەوت و غاز، ئاشت
بەندەو. ئایا بەهەستی، ئەمانە مەگەڤان و ئەوگەڤی سیاسین؟

قائیدی سیاسی، بەتایبەتی ئەگەر بەهەی رووداو سیاسی و
عەسكەرییەكانی كوردستانەو، كاریزمایەکی سیاسی و عەسكەریی پەیدا
كردبە، لەم كاتەدا نەتوانە ئەم گەمە بەشەقەندە، نەتوانە پاش ئەو
هەموو ستەم و ناعەدالەتیە كەمەکانی تەیی و چینایەتیە، پاش ئەو
هەموو چەتەگەرییە ناسیەنەلیزمی كوردایەتی، پاش برسیكردنی
بەبەرنامەو بەئەنقەستی خەڵكی كوردستان، ئەگەر نەووەت شەك بەكات،
ئەي كەي دەيكەت؟ ئەستە، گەڤان بوو بە لەمپەرەك لەبەردەم
نازایەتیەكانی خەڵكی كوردستاندا و ناھەتە، جامی غەصەبی خەڵك
لەي بەژەتەو. ئەم هەلومەرجە سەختە ئابووریە، بە رەكخستەوای
ناوماڵی كوردیی و خەونی شاعیرانی كوردایەتی و قسەي نەجیبزادە
سیاسییەكانی كورد ناكەت، درەژەي هەبەت؟ گەڤان و نەوشیروان
موصطەفا، بە خەیان بزانن یان خەیانە لە نەبان بکەن، بوونەتە
لەمپەرەك لەبەرامبەر پەنگخواردنەو و پیشخواردنەوای مەدان هەزار
گەنجی كوردستان. گەڤان، بە درەژەدانی بەم بەدەنگیە و بەم
خەوگەندەنە لەگەڤ بەشەك لە تاجیرەكانی نەوت، خەونی جەماوەرەكی
بەرینی خەڵكی كوردستانی، بە گەڤەینی سیستەم و ناعەدالەتیە
كەمەکانی تەیی و ئابووریەكان، نەك هەر راگرتوو، بەشەكەي
دەینەژەت. هەموو ئەم بەدەنگی و غەساردییە گەڤان، پەيامەكی
روون و ئاشكرای بە دەیان هەزار گەنج، پەیدە. ئەویش ئەووە دەبە
بەر لە سەردەمی پەست گەڤان بکەتەو. سیاسەت، چەند بە ئەستە
دەكە، دەبە ئەووەندەش بە ئاییندەي دوور و نزیک بکەت. ناکەت تا
دەیان ساڵی تر، چەتەكانی كوردایەتی، حوتەكانی دەوڵەتی كوردیی،
درەژە بە دزیینی دەیان بیلین دەلاری سامانی نیشتمانی بەندە!

لە كەتاییدا، گەڤان و یەكەتی، ئەگەر بەهەستی ئیرادەي سیاسیان
هەبە، دەتوانن پتر لە نیوەي ئابووری كوردستان، سیاسەتی كوردیی،
مەلەفە دیپلەماسیی و تیجایەتیەكانی كوردستان لەدەست پارتیی
دەربەكەن. دیارە پەش هەموو شتە، ئەستەمە، ئەم قیادە تیجایەیی و
قیادە میلیاردرانی یەكەتی، ئەم جەرانی تیجایەییەكانیان هەبەت و
ئەمە بکەن. هاوكان ئەستەمە بەو قیادانە گەڤان و ئەو كادیرانەي

گۆڭان بکر ک دۆ وۆ تی کوردیی و ئابووری سربخه خه، مەرجه عی ئابووری و سیاسیان (ته نانته ئه گهر شه خصی نه وشيروان، خه یشی بهت). هه موو ئه وانیه باسکران، به و کسانه دکره که ته جاوزی ئیستیحمارییه سیاسی، فیکری و کولتوورییه کانی کوردایه تییان کردبهت، ته جاوزی ناسیه نالیزمی بیزنسیان کردبهت. به فیکر و روئیای گه شه و، بانگه وازی پاتره تیزمی ئابووری شه فاف، دوور له هه ژموونی حیزب و مافیاکانی بکه. ئه گهر، هه رکه سهک، هه ر کادیر و مونله وهره کی (به که تییه و گه ان) یش ته جاوزی ئه وانیه یان نه کردبه، باشتترین، چاکترین و له هاتووترین حیزب، به کوردایه تییه، ته نیا و ته نیا پارتیه، به ئه ویه به به کجارییه، سه نگه ری به رینی خه که نا ازیی کوردستان، له سه نگه ری مافیاکانی کوردایه تییه، جودا به ته و. ئه گهر هه ر صه نه ته تی کوردایه تییه بهت، ئه و به دهستی بهک و ئه ریجنه بهیکه (پارتیه)، زهر باشته به دهستی دوو و سه بکه. ئه وانیه دیان به ئابووری سربخه و دۆ وۆ ته ره یعی خه شوو، یان هه شتا هه ر له و و نه نانده دا ده ژیه، باشته راسته وخه غوله می ئاغا بن، نه که به دهستی دوو سه، غوله می سه رکاره کانی ئاغا بن.

ستراتیجیه ته که به کوردانی ئه ژا فا ... شه رکه کرمانج

گه له که مکه هه نه ناوخه ییو ده ره که ییه کان له سوریا به سه ر گه لی کوردو ئه زمونه که ی له ئه ژا فا به هه رشکردنه سه ر جه رابلس له لایه نه له شکره تورکیاو هاوپه یمانه کانی له ئه په زسییه نی سوریا له گه ده داواکه ی ئه مریکا به کشانه ویه هه نه کانی سوریا دیموکراتو یه کینه کانی پاراستنی گه ل (یه په گه) و یه کینه کانی پاراستنی ژنان (یه په ژه) گه یشته ته ره پکه. هه وۆ کانی به یه که و گه دهانی کانتیه که بانو و عه فرین له کورتمه وداو له دره ژمه ودا بوو به ئه گه ره که سه خته ئه گه ره نه نه یه موسته حیل. به یه په ده چوونه و به یه به ستراتیجیه تی کوردانی ئه ژفا و هاوپه یمانه کانیان په وسته. ستراتیجیه که خه له که چی گشته کوردانی سوریا ده بینته و به کانتیه کانی جه زیره و که بانه. ئه م نوسینه هه وۆ که به خسته وۆ ستراتیجیه که له گه هه کاره کانی پشت ستراتیجیه که، واته اشنا لیتی په شنیاره که.

سەرێ تا د ب ت ئ و بگوترێت ک ستراتیجی ت ک بندمای ل س س ت گ یشتن داناو: ی ک م، سیاس ت ئ مری واقع؛ دوو م، ناهاوس نگی ه ز ل ن وان ب ر ی کوردان و ه ز ن یار کانی؛ س ی م، ئا و گ ل سیاس ت ئ مریکا و و سیاو تورکیا ل ماوی چ ند ح فتی ا بردو، ک ل ب ر ژ و ن دی کورد ن بوون.

خا کی دیک ک ل دا شتنی ئ م ستراتیجی ت ل ب ر چا و گیرا و ئ و ی ک ل هاوک ش سیاسیی کان و س ر بازی کان پاراستنی د سک و ت کان ب گشتی ز ح م ت تر ل ب د سته نانیان. ل ۲۰۱۲ و و کورد کان ل ژا فا د سته و تی ه ن د گ و ر یان ب د سته ناناو ک ل خ یای هیچ ک س کدا ن بوو و نیی ب تایب ت ئ گ ر ق واری کوردو بچ بچ ی ناوچ کان یان ب بیرخ مان ب نین و. ئ م ستراتیجی ت ه و ک ب پاراستنی س ر ک و تن کان.

ژمار ی کورد کان ل سوریا ل دوو ملی ن ت پ ناکات و ک ش ی ه ر گ و ر ش ل پا ک م ی ژمار ی کوردان ل و و ت پ ر شو ب ا و یان ب س ر شارو پار زگا کانی سوریا. ب ش کی گ و ر ل کوردان نیشته ج ی شار کانی 'ح ل ب' و 'دیم شق' ن. ئ م ش چ ی کوردانی ل ناوچ کوردستانیی کان ک مکرد ت و.

ب چار س ر کردنی ئ م ک ش ی ک چ پ کردنی کورد کان ل ح ل ب و دیم شق و ت وای شارو شار چ ک کانی دیک ی سوریا ب کانت ن کانی ج زیر و ک بان پ ویستی کی ه نوک یی. ک چ پ کراو کان و اچاک ل شاری ح س ک و ئ و ناوچانی ک چ ی کوردیان ک م ل ن وان ه ر دوو کانت نی ک بان و ج زیر، و ک ش دادی و گر سپیو ت ل ح میسو ت ل ت مر، نیشته ج بکر ن.

ئ م ک چ پ کردنی ک ک کی ئ م ستراتیجی ت پ کد ه ن ت د ب ت ه ر ئ ستا ل س ر داوای د س ا تدارانی ه ر دوو کانت نی ج زیر و ک بان د سته بکات. ه ر ئ وانی ش د ب ت ت وای و شو ن ئ یداری ل جیستی کان یان ب دابینب ک ن.

ک چ ی ب ک م ی کوردانی سوریا ب ناوچ کوردیی کان ب جگ ل و ی ک چ ی کورد ل ژا فا زیاد د کات و ئ منی ت ناوچ کان یان باشترو ت کم ترو پار زراوتر د کات، هاوکات، کوردانی د ر و ی کانت ن کان ل ناوچوون ل گ ی توان و د پار ز ت. ل پا ئ م ش، کوردانی شار سوریی کان ه ر ئ ستا ب گشتی ل ن وان م رگو ژیندا د ژین، ب تایب ت ئ وانی ح ل ب ک ژمار یان ل وانی ی خ ی ل ۱۰۰ ه زار ک س ک بدات.

خا ی ن ر نی س ر کی ئ م ستراتیجی ت ئ و ی ک کورد د ب ت د س ب ر داری ی ک گرتن و ی کانت نی ع فرین و ک بان ب ت ک ل استیدا ئ م ه و، س ر ر ای ئ و ی ک ش هید کی ز ر ی ب درا،

بەلەم ھەم واقعی نەبوو ھەم قوماڕەکی گەورە بوو چونکە زەربەیی ئێو ناوچانەیی کە کەوتونەتە نەوان ئەفرین و کەبانە ناوچەیی ئەزەربەو غەیرە کوردین یان بە چەیی تەعریبکراون.

ئێو تەگەشتنە بان-نەتەوایی کە پارتی یەكەتیی دیموکرات (پەیدە) باسیلەو داکات لە ھووی تیوریەو زەڕ جوانە بەلەم تەنیا لەو ناوچانە داکرەت بەرجەستەبکرەت کە زەربەیی کوردن و خەیان بە ھەلگەری ئێو پەلامە بان-نەتەوایی دەرزانن. دەرزان ساڵ مەژووی دنیاو ناوچەکە پەماندەت کە سنوری دەرستانو جوگرافیای پەیدەیی کوردان، یان ھەر گروپەکی نەتەوایی یان مەزھەبی، لەو شوێنە کە تاییپەدەت کە چەیی نەتەوایی مەزھەبی کەتایی دەت. پەیدەو پەیدەو پەیدەو پەیدەو ھاچاکە درکی ئێو ئەستییە بکەن کە ھوکمکردنی ئێو ناوچانەیی کە چەیی کوردیان کەمە یان ھەر کوردی تەدانییە سەختەو پاراستنیشی موستەحیلە. ئێگەر لە کورتمەوداش نەبەت لەدەرژمەودا ئێو ئەستییە دەرەدەو.

کورد لە زەربەیی ناوچەکانی ئەزافا زەربەیی ھا نییە، بەیە ئێمە کەچە دەرستەجەمعیی کە لەرە پەشنیازکراوە بە گەیی دیموگرافیای ناوچە کوردییەکانە. گەیی دیموگرافیای ئەزافا بەو مانەیی نییە کە ئەزەربەو کریستیان و تورکمان و خەڵکانی سەر بە نەتەوایی دینەکانی دیکە لەو ناوچانە دەربرکەن. بەپەچەوانەو ئێو ئەزەربەو فرەکەلتوریی کە ئەستا لە ئەزافا جەبەدەکرەت دەبەت بەردەوام بەتەو پەیکەوژیان نەتەواییکان و دینەکان تەکمەتەو قوڵتەربکرەتەو.

ئێو ناوچانەیی کە ئەستا دوو کانتەنەکی ئەزەربەتیی و باری فورات پەیکەنن ناوچەییکی بەرفراوان و دەرستەمەندە بە سامانی سروشتیو ئەویمی دەرکەت کیانەکی سیاسیو ئەبوری پەشتەخە بەستوی لەدروستبکرەت. بەلەم سەقامگیری ئێو ناوچانە بە چەیی کورد پەیوەستە بەیە کوردانی ناوچەکانی دیکەیی سوریا دەبەت بەگوازرەنەو ئێو.

بەجگە لەم ھەکارانە دەبەت ئەوێشمان لەبیرنەچەت کە زەڕ زەحمەتە سوریا وەک وەتەنی یەگەرتو وەک جاری جارێن دروستبکرەتەو، بەیە بوونی کورد لە حەلەب یان لە دیمەشق، یان ھەر شوێنەکی دیکە، دەریانکەت بە کەمینەییەکی لەو شوێنانە کە ھیچ سەنگەکی سیاسیان نەبەت. لە ئێگەری دابەشبوونی سوریا یان دروستبوونی چەند فیدەالییەتەک ئێو ئێگەرەکانی توانەوێ کوردە دابەشبووەکان بەسەر شارو شارچەکانی دیکەیی سوریا زەڕ زیاددەکات.

مانەوێ کورد لە شارەکانی دیکەیی سوریا ھەزەکانی یەپەگەو یەپەژ ناچار بە پەرشوبەاویی داکات بە پاراستنی کوردەکان لە شوێنەکانی دیکەیی سوریا. ئەمەش بارەکی دیکەیی قورس دەخاتە سەر ھەزە ئێمەییەکانی ئەزافا و تواناکانیان ئیستینزاف پەدەکات و ما یەپوچیش.

لـ حالـی حازردا کانتـنی عـفرین تاـادـیـکی چاک توانیویـتی
پارـزگاری لـخـی بکات. ئـگـر بارودـخـکـ ئاوابمـنـتـوـ ئـوـ
دـکـرـت قسـ لـسـر ئـو کانتـنـ دـکـرـت بـمـ ئـگـر هاوکـشـکانـی
هـز لـوـش گـانـ ئـو دـکـرـت لـژـر تیشکی ئـم ستراتیجیـتـ بیر لـ
خـکی ئـوـش بکـرـتـ.

بـکورتییـکـی کاتـی ئـو هاتـو کـ ژاـفا هـنگاوی جدی بهاوـژـتـ بـ
چـکردنـوـی ئـژـی کورد لـ کانتـنـکانـی جـزیرـو کـبانـ بـمـبـستی
چاکتر پاراستنی ئـو دـستـکـوتانـی کـ لـ چـند ساـی اـبردو
بـدـستهاونـ. دابـشـوون و پـرشوبـاوی کورد لـ سوریا مـترسیـی
لـسـر ئـزمونی ئـژاـفاو دـستـکـوتـکانـی کـ بیرکردنـوـی جدی
گـرـکـ.

زـرایهـتی و جاگـلـر ... کاروان کا که سوور

هـوـکـ بـ لـکـدانـهـوی سـکوچکـی ئـشـبیر، دهـستهـات و زـرایهـتی
لهـدوای اـپـهـینهـوه

چهـمکی ئـشـبیر هـمیشـه ئـو چهـمکـه بـو و یاخیه بووه، که
ووناکبیر و فهـیلهـسووفانی به خـیهـوه خـریک کردووه، بـیهـتهـنیا له
بواری سیاسهـتدا نهـماوهـتهـوه و چووهـتهـناو هـموو بوارهـکانـی
دیکهـیشهـوه. سهـیر نییه ئهـگـر دهـبینـین زـرتـرین پـناسـهـی بـ کـراوه.
لهـگـه دهـرکهـوتنی کـیسی دریفوس (Dreyfus) له ساـی (1894) دا چهـمکی
ئـشـبیر زیاتـر خـی بهـسهـر بیرکردنهـوی ووناکبیر و فهـیلهـسووفانـدا
دهـسهـپـنـتـ. کاتـ ئـو ئهـفسـره جووهـی سوپای فرهـنسا بهـوه تـمهـتـبار
دهـکـرـت، گوایه ناپاکه و سزای کوشتنی بـ دهـردهـچـت، (ئـمیل زـلا) به
بابهـتـک، یاخود به نامـهـیهـک بهـرگریـی لـ دهـکات و بهـرگریـیهـکهـی
کاردانهـوه و کاریگهـری بهـرچاوی دهـبـت، بـگـره ئـوه ئـگاردـکی گـوره
به ناوی ئـشـبیر دهـبهـخشـت، که چـن وهـک بوونهـوهـرکی هـخنهـگر و
یاخی دهـتوانـت له ئاستی دهـستهـاتـهـکانـدا بوهـستـتهـوه و ئاـستهـی

جياواز له هر کيس کدا به نته کايه وه، که له کمه گدا ده وروژت.

به وه دا چه مکی شنبر استه وخ و نا استه وخ به چه مکی دیکه وه به نده، که نه ویش چه مکی دهسته اته، نا زتر بووه، به وهی نه و چه مکی هه ر خای خاوه نی پر بله ماتیکی گوره یه. نه و دوو چه مکی نه وه به سهر هه ر شنبر کدا دهسه پ نن، که تگه یشتنی تایبه تی خای بیان هه بت، وهک بی هی هه موو نه وانه ی پ شوو به که کی نه یه ن. به م شوه یه نه وه نه و شنبریه ناچار ده بت پ ناسه ی نو بی نه و دوو چه مکی بکات، که له لایهک به قوو ی و نازاره وه ووبه ووی کمه گدا ده بت وه و له لایهکی دی ناستی هه موو نه و پ ناسانه ی دی تده په ن ت، که پ شتر خراونه ته وو. ده کر ت له وه وونتر ده ریب بی و بیین کات شنبر له سهر ش وازی تایبه تی خای و به م ت دی هخنه کمه گدا ده خو ن ته وه، نایه و بت به هیچ تگه یشتن و پ ناسه یه کی پ شتر و هیی هاوکاتی خای ازی بی بت، به کوو تگه یشتن و پ ناسه ی نو و سهر به خ داده ن ت. که واته وانینی هه ر شنبر ک بی چه مکی کانی (شنبر و دهسته اته) له هیی یه ک کی دی جياوازه و هه ر نه و جياوازی به یسه پ گه کی دیاری ده کات. نه و دوو چه مکی به چه مکی دیکه وه پ وهستن، که کمه گدا یه. نه وهی کمه گدا داده پ شت، ز رایه تی (Majority) یه. به کورتی له ن وان شنبر و دهسته اته ز رایه تییه ک هه یه، که بی گوره له و پ وه ندیه دا ده بین ت، بگره ته نیا نه و ز رایه تییه یه پ وه ندی ن وانیان د ن ته ناروه، ئینجا نه و پ وه ندیه چ له ش وهی به ر ه نگار بوونه وه دا بت، چ له ش وهی خ به دهسته وه داندا و چ له ش وهی دیکه دا.

کات ده گه یه نه چه مکی (ز رایه تی)، ناکر ت خرا و به ناسانی لی تبیه ی ن، به وهی له و دا کمه ک پرسیار پ شمان ل ده گرن، که گرن گترینیان نه و داموده ستگه یانه له خزان، قوتا بخانه، په رستگه وه تاکو ده گاته حزب چ نن و له چ ناست کدان، که نه و ز رایه تییه پ وه ندی پ یانه وه هه یه و وزه یان ل وهرده گر ت؟ کاریگه ری نه و شنبریه چ له سهر نه و داموده ستگه یانه و چ له سهر نه و ز رایه تییه دا چ نه و به چ ش وه یه ک ده رکه وتووه؟

ز رایه تی بی یه ز رایه تییه، چونکه له دخی ج گیری دایه. له ناست کدا چه قی به ستووه، نه جوو ه و نه نا استه ی جياوازی هه یه. به مانایه کی دی ز رایه تی له و بوونه وه رانه پ ک د ت، که به ساده یی له سهر چه مکی زه قه کانی وهک ئایین، نه ته وه، نیشتمان، خاک، شهره ف و هیی دیکه کن، به ام نه وانه هزی کمه مایه تی و سیمب بی گوره پ ک ده ن نن. نه وانه له کات کدا به وه ده ناسر نه وه به ش وهی ش لگیر (ئیکس تریم) ده ست به و چه مکی زه قانه وه ده گرن، به ام هاوکات نه ک

ئارەزوویان نییه له پکھاتهیان بککهنهوه و ههیانبهوشننهوه، بهککوو له ئاستی ههر هزکی ههخهیشدا دهوستنهوه، کات به مه بهستی پرسیار و گومان لایان نزیک ده بهتهوه. به کورتی ئهوانه که مترین شارهزاییان له باره ی ئه و چه مکهانهوه ههیه، که باوهیان پکیان ههناون، بگره ههر ئه مهیشه وای کردووه ههنده پکیانهوه پوهست بن.

له دوا ی پهنهوه ئایین، دروستتر ئایینی ئیسلام ئه و زرایه تییه ی ئمه داده پشش و ده بهته چه ترکی گه وره ب سهرجه م چین و توژه جیاوازه کان، بگره ب هه موو ئااسته کانی بیرکردنه وه و تانینیش، که ئامانجی سهره کیی ئه وه یه تکیایان بکاته یه ک و ته با ییان له نواندا به نته گ. به مانایه کی دی خه ی هه یانبسوو نته و گه نه دات هه یچ ئااسته یه ک به جیاواز و سهر به خ له وانه ی دی بجوو ت. به م شوه یه یچه ی ئایینی ورده ورده خه ی ده خ نته ناو هه موو کایه کانی وه ک سیاست، به وه بردن، م دیا، ئه ده ب و بگره هونه ریشه وه، ب ئه وه ی مر ق له ناو ئه م یچه هدا بیه و ته له پرینسیپه کانی ئه و ئایینه بککته وه و به دوا ی ورده کارییه کانیدا بگه ت. ههنده هه یه ئایینی به شوه یه ک له گه ئه و تگه یشتنه ساده یه ی خیدا ک خستووه، که سه قامگیریه که ی ل نه شو نته و ووبه ووی پکدادانی نه کاته وه، چونکوو ترسی گه وره ی له ههر هز که ئه و ده خه ی ل تکی بدات و بیخاته ده خکی دیکه ی جیاوازه وه، به یه خه ی له و تاک و گرووپانه دوور ده گرته، کات ده یانه و ته به لای کارکی وه هادا بچن. به ده وه ته ی ئیسلامی سهرسام نابته، سات ده بینته تیدا مر ق به ردباران ده کرته، دهستی دز ده به ته، ژن ده کرته که نیزه و له بازادا ده فرشته، زیندوو ده ستوو تهرته، جزیه به سهر کریستیه ن و ئیزیدیدا ده سه پهرته و زری دی، به مهرجه هه موو ئهوانه به تکت هه ن و له سهره تاوه پراکتیزه کراون، بگره له کته به کانی خو نندنگه دا ده خو نرن. به وونی ده بینین داعشییه کان لای ئه و زرایه تییه په سه ند نین و به گره شو و دان داده نرن. زووتریش ککم نیزمی کرکاری له بهر هه مان هکار نه یه توانی سهرنجی ئه و زرایه تییه اکبک شته.

پشتر گوترا زرایه تی له باره ی ئه و چه مکه زه قانه وه که مترین شارهزایی هه یه، به سام ده ستبه رداریشان نابته، چونکه ده ستبه رداربوون خه ی یه ککه له و ترسانه ی نایه و ته ووبه وویان به ته وه. به ئاسانی واز له هه یچ باوه ک نا ههنته، که پشتر په سه ندی کردووه. ده گه یه نه وه ی باین زرایه تی ئه ممان هه موو شته ک که هه کات. به م شوه یه (پیرزی) و (که هه کاردن) دوو سیمای سهره کیی ئه و زرایه تییه ن. سهرجه م حزب و لایه نه کانی

قه‌بوو. له يهک کاتدا پارتی و ئیسلامییه‌کانی ده‌وت. یه‌ک‌تی و گڼ‌انی لا په‌سهنده، مادام ئه‌وانه هه‌موویان له‌ژر چه‌تره‌که‌دا شو‌ن‌یان گرتووه و نابنه‌هی ت‌ک‌چوونی ئارامییه‌که‌ی. ئه‌و ز‌رایه‌تییه به جلوبه‌رگی ه‌نگاو‌ه‌نگ و موزیکی هه‌په‌ک‌وه نه‌ور‌ز ده‌کات و له هه‌مزانی‌شدا به ټ‌ژوو ده‌ب‌ت. جبه‌ی خه‌لیجی ده‌پ‌ش‌ت، له‌چه‌ک ده‌به‌ست‌ت و په‌نا ب‌ هه‌موو ته‌کنیکه‌کانی جوانکاری ماکیار‌یش ده‌بات. دوژمنی سه‌رسه‌ختی سیک‌له‌ریزمه و ت‌ک‌ای به‌ره‌مه‌کانیشی نه‌ک به کار ده‌ه‌ن‌ت، بگره‌ تا‌کو ا‌ده‌ی په‌رستن خ‌شی ده‌وت. ژماره‌ی مزگه‌وتی به ش‌وه‌ی خه‌یا‌ی زیاد ده‌کات و له و‌ات‌کی وه‌ک دانمارکی‌ش پتر ئه‌لکوه‌وول له‌شاره‌کانیدا ده‌فر‌شر‌ت. داتا‌کانیش به‌رده‌وام ئه‌وه پ‌شان ده‌دن ئه‌ندامانی ئه‌و ز‌رایه‌تییه‌ی ئ‌مه له‌سه‌یرکردنی فیلمی پ‌رن‌گرافیدا له‌پ‌شی پ‌شه‌وه‌ن.

گوتمان ئه‌وانه به‌ساده‌یی له‌سه‌ر چه‌مکه گه‌وره‌کان ټ‌کن، به‌ام ئه‌مه ئه‌وه ناگه‌یه‌ن‌ت ت‌وانینی جیاوازیان نییه. ه‌نده هه‌یه ئه‌و جیاوازییه ته‌نیا پ‌وه‌ندی به ف‌رمی ئه‌و چه‌مکه‌نه‌وه هه‌یه، نه‌وه‌ک به ناوهر‌کیانه‌وه، ب‌یه ل‌ره‌دا هه‌ر حزب‌کی سیاسی سوود له‌و جیاوازیانه‌وه‌بین‌ت و شو‌نی خ‌ی لایان ده‌کاته‌وه. ئه‌وه‌ی بزووتنه‌وه‌ی گ‌ان له‌باره‌ی هه‌ر یه‌ک له‌و چه‌مکه‌نه‌وه ده‌ی‌ت، ته‌نیا له‌ش‌وه‌دا له‌گه‌ ه‌ی پارتی جیاوازه، ده‌نا له‌ ناوهر‌ک‌دا هه‌مان شته. هه‌ردوو لایان له‌گه‌ ه‌چاو‌کردنی ئه‌و باوه‌انه‌دان، که‌ لای ز‌رایه‌تی پ‌یر‌زن، به‌ام هه‌ر یه‌که‌ی له‌سه‌ر ش‌وازی خ‌ی، که‌ ل‌ره‌دا هه‌موو حزبه‌کانی دیکه‌یش وه‌ک گ‌ان و پارتی وان. له‌ژر ئه‌و چه‌تره‌دا ه‌یچ ش‌ت‌ک ون ناب‌ت، به‌ک‌وو شو‌نه‌که‌ی ده‌گ‌ټ‌ت. له‌م چه‌ند سا‌ه‌ی ا‌بور‌دوودا به‌ ل‌شاو بابه‌ت له‌باره‌ی لاوازیوونی یه‌ک‌گرتووه‌ه‌ نووسراون، به‌ام استییه‌که‌ی یه‌ک‌گرتوو لاواز نه‌بووه، یان دروست‌تر به‌و ش‌وه‌یه لاواز نه‌بووه، که‌ ئه‌وان ده‌ی‌بینن، به‌ک‌وو ئه‌وه‌یه ناتوان‌ت له‌وه گه‌وره‌تر بب‌ت، به‌وه‌ی وه‌ک هه‌ر لایه‌ن‌کی دی له‌ژر ئه‌و چه‌تره‌دا پ‌گه‌یه‌کی تا ا‌ده‌یه‌ک چه‌سپاو هه‌یه و له‌وه ت‌ناپه‌ت. ئه‌گه‌ر یه‌ک‌گرتوو به‌ش‌کی ئه‌ندامه‌کانی له‌ده‌ست داون، مانای وا نییه ئه‌وانه له‌ژر چه‌تره‌که‌دا نه‌ماون، به‌ک‌وو ته‌نیا ج‌گ‌گ‌گ‌یان کردووه، به‌وه‌ی چوونه‌ته‌ ناو گ‌انه‌وه، یان خ‌یان له‌ یزی سه‌له‌فییه‌کاندا د‌زیوه‌ته‌وه، که‌ ئه‌وانیش ئه‌م‌ لای ز‌رایه‌تی خ‌شه‌ویستن. بزووتنه‌وه‌ی گ‌ان خ‌یشی ف‌رم‌کی چه‌سپاو وه‌ر‌گرتووه و به‌هه‌مان ش‌وه‌ی یه‌ک‌گرتوو له‌وه زیاتر ت‌ناپه‌ت، بگره‌ پ‌ویستی‌شی به‌وه نییه له‌وه زیاتر په‌ره بست‌ن‌ت. به‌مانایه‌کی دی هه‌ر لایه‌ن‌ک له‌ژر ئه‌و چه‌تره‌دا سنوور‌کی ب‌ خ‌ی ک‌شاوه، که‌ نایه‌وت بیبه‌ز‌ن‌ت، چونکه‌ به‌زاندنی سنووره‌که‌ توو‌ه‌بوونی خودی ز‌رایه‌تییه‌که‌ی ل‌ ده‌که‌وته‌وه.

مرځ کات سهرنج له پوهندي نه حزب سياسيانه ددات، به وونی نهوه دهبنډت، چن هر کات دهگه نه ناستی توو هبوون، خرا همن دهبنهوه و پکهوه دادهنیشن، بگره دهگه نه نهوهی به شانوبا یی یه کدیدا هه بدهن، نه بادا نهو گرزییه بدهته هی تکهچوونی نارامی زرایه تی. نهوهی نههه به ناوی یاسای سهر کایه تییهوه وروژاوه، له گه مه یه کی سیاسی بهولاه، شته کی دیکه نییه. () هه ندک له گهرمه یه قدهی شوباتدا وایان دهزانی جار کی دی بدهای بدهای گهه ان، یه کگرتوو و کمه له گه پارتی و یه کته ناست نابنهوه، وهک چن باوه یان نه ده کرد شنبیران به لای داموده ستهگی نهو دوو حزبه دا بچنهوه، که چی ککه پچه وانه ی نه مه بینرا. پشبینی ده کرا یه کته لانی کهم شهش سا له مه و بهر بتو تهوه و شو نه واری نهه ډت، بهام نهه نهویش له ژر نهو چه تره دا هه مان نهو قورساییهی هه یه، که پش حوت سا هه یوو. نهو نه داما نهی له دهستی داو، هشتا له ژر چه تره که دان. به کورتی نهو زرایه تییه دایک کی میهره بانه و هه موو هه کانی خی خش دهوت و دهیانپار ډت، بگره هه و هی گه وره به نهوه ددات له دهستیان نه دات.

زرایه تی نههه، دروستتر نهو زرایه تییه ی له نهوه ده کانهوه فرم کی دیاریکراوی وهرگرتووه و تا کو ئستایش له ناویدا ماوه تهوه، بهوه له زرایه تییه شسته کان، هه فتاکان و هه شتاکان جوودا ده کر تهوه، که وهک پشتر گوترا له ژر چه تری ئیسلامیدایه، بهام نهوان له ژر چه تری نه تهوه یی، چه پگه رای ی و لیبرالیدا بوون (له گه پارلیزی زرم به هه رسه چه مکه که). زرایه تییه نهوده م له ناوه استی هه فتاکاندا پارتی هه دایه دهه، که چی له ناوه استی نهوه ده کاندا نه زرایه تییه هه نایه وه، چونکه لهو کاتهوه زرایه تی مو کی لایه نه کی دیاریکراو نییه، به کوو هیی سهرجه م لایه ن و ئاسته کانه. زرایه تییه هه شتاکان له اپه یندا به عسی له شاره کانی کوردستان به ده ر نا و لهو پناوه دا ووبارک خو نی شته، که چی زرایه تییه دوا ی اپه ین به شوهی ئاشتیانه هه نایه وه. نههه مرځ ده توان ډت به ئاسانی له پا حزبه کانی دیکه دا به عیش ببین ډت، بگره ده گاته نهوهی له م دیای یه کگرتوودا (سه دام حسن) وهک مواهید کی شهید پشان بدر ډت، به نهوهی هیچ نا هزاییهک لای نهو زرایه تییه دروست بدهت. له فیهسبووکدا زووزوو جوانترین و نهی نهو سهر که به قورئان کهوه ده بینر ډت و ئام ژگاری و گوته نهسته قه کانی به زمانی کوردی به او ده کر نهوه. دیسان ده یه ینهوه، که زرایه تییه هه موو حزب و لایه نه کان له ژر نهو چه تره دا په یمانیان به ستووه شه به یه کدی نه فر ډتن. هه ندهی حزب و کخراوه کان هه یان له وه دا هه بووه زرایه تییه یه که ننگ و هاوئا هه ننگ بدهت، به هه مان شه وه زرایه تییه وای کردووه

ئەوان بە چەسپاوی بم-ننەو و گ-انکاری لە خ-یاندا نەکن. واتە بە بیرى نو- و سیست-مى نو- ووبە-ووی نەبنەو. دیسان جەخت لەو دەکەینەو، کە لە ناو-استى نەو دەکانەو تاكو ئەم- هەموو لایەنەکان یەك سیست-مى بیرکردنەو و یەك ش-وازی -اگە یانندن پ-پ-ی دەکەن، تەنانت گ-ان گوایە هاتوو ئەو ستایله بگ-ت، بە-ام نەك هەر نەيگ-یو، بە-کوو لە هەموو ئەوانەى دى زیاتر پابەندى خواستى ئەو ز-رایەتیە-یە، بگرە پ-ی وایە ئەوان کەمتەرخەمن و خ-ی لە پ-ناوى پ-کردنەوێ کەموکوو-یەکاندا ت-دەك-ش-ت. بەم ش-وێ بە یەخى سەرەکی گ-ان ب- زەقکردنەوێ ن-رمى ئایینی و نمایشى کارەکتەرى ئایینیە، کە لە نەو دەکانەو سیمای ز-رایەتیان پ-وێ دیارە. هاوکات لەگە- دەرکەوتنى بزووتنەوێ گ-اندا پ-گەى پیاوی ئایینی ز-ر بەرزتر دەب-تەو و لە بوونەوەر-کەو، کە پ-ش -اپە-ین نەیتوانیو، یان -گەى پ- نەدراو لە -پ-ى ئام-ژگارى زیاتر بگ-ت (ئەویش لە سنوور-کى تەسکدا)، ب- بوونەوەر-کى دى دەگ-ت، کە ب-یار لەسەر ش-وازی حوکم-انى و بە-وێ-وێ بردن دەدات. واتە دەستە-اتى پیاوی ئایینی تەنیا لە سنوورى ک-مە-ایەتیدا نام-ن-تەو، بە-کوو دەگاتە ئەوێ دەست بەسەر کەنا-ە گرنگە-کانى سیاسەت و فەرمان-هوايشدا بگر-ت، کە ئەمەیش تەواو لەگە- خواستى ز-رایەتیدا -کە.

هەمیشە ئەندامانى ز-رایەتى بە زمانى ئەو ئید-ل-گیە دەدەو-ن، کە ز-ا-ە، هەتا ئەگەر مەبەستیشان نەب-ت. لە پ-ش -اپە-یندا هەر -ستەيەك وشەى هەژارى، برس-تى، جیاوازی چینایەتى و هێى لەم بابەتەى ت-دا بووایە، وا ل-ک دەدرایەو لە پ-ناوى ک-م-نیزمدا گوتراو. ئەم-پ-یش هەر زمان-ک توانای ت-پە-اندنى نەب-ت، لەژ-ر چەترەکەدا دەم-ن-تەو و دەب-تە بەش-کى جیا نەکراوێ زمانى ز-رایەتى. بە ناوى (یەك-تیی مام-ستایانى کوردستان) -و ت-کست-کى نا-هزایى لەبارەى کوژرانى مام-ستایەکى زانک-و نووسراو-، بە-ام بە زمان-کى میللى، کە پ-ه لەو دەستەواژانەى مر-ف لە دەمى پیاوانى ئایینیەو دەیانبست-ت. ت-کستەکە بەم دوو -ستەيە ک-تایى پ- ه-نراو: (ن-فر-ت ل- ئ-نجامد-رى ئ-و تاوان-و ج-ه-ن-م ج-گای ئ-ب-دى ب-ت). () لەو ک-مە-گەیانەى کەلتوورى زارەکیان ت-پە-اندوو و بایەخى نووسینیان زانیو، مندا-ى باخچەى ساوایانیشان ئەو دەستەواژانە بە کار ناھ-ن. دەگەینە ئەوێ ب-پ-ن ئەم-پ- ئەمە لە د-خ-کدا دەژین، کە هەموو تاکەکان بە یەك زمان دەدو-ن و یەك بیرکردنەوێان هەيە. زمانەکە میللى و بیرکردنەوێکەیش چەند ب-پ-ى سەرەتایى، تاكو ک-تایى هەشتاکانیش مر-ف دەیتوانى بە ئاسانى ئاستى زمانى تاکەکان لە یەکدی جوودا

بکاتهوه و به ٬وونی جیاوازییهکان ببین٬ت، به٬ام ئه٬م ٬٬ کار٬کی له٬م ش٬وهیه ئه٬سته٬مه، به٬یه زمانی ئه٬ندامانی (یه٬ک٬تی مام٬ستایان) هه٬مان زمانی ئه٬وانه‌ی دیکه‌یه٬. سه‌یر نییه ئه‌گه‌ر ئه‌وان به لایانه‌وه گرنگ نه‌ب٬ت ناوی ٬٬کخراوه‌که‌یشیان به دروستی بنووسن. () ئه‌وه‌یش سه‌یر نییه، که له‌دوای ٬٬اپه‌٬ینه‌وه زمان و نووسین بایه‌خیان نام٬ن٬ت و که‌مترین قسه‌یان له‌وه ده‌کر٬ت، له کات٬کدا به در٬ژایی م٬ژووی فه‌لسه‌فه و لینگویستک ئه‌مانه وه‌ک دوو قورستین پرسیار خ٬یان به‌سه‌ر فه‌یله‌سووف و زمان‌ناساندا سه‌پا ندووه.

له‌دوای ٬٬اپه‌٬ینه‌وه پرسیاری (ت٬ باوه٬داریت، یان به٬باوه٬؟)، دروستتر (ت٬ موس٬مانیت، یان کافر) لای ز٬رایه‌تی د٬ته ئاراوه، که مه‌به‌ستیه‌تی به‌ر له هه‌ر ٬٬ه‌گه‌ز٬کی شه‌٬انگ٬ز و جیاواز بگر٬ت، ئه‌گه‌ر بیه‌و٬ت به پرسیاری دیسپ٬تیکی ٬٬ووبه٬ووی به٬ته‌وه و گومانی له د٬دا به٬وو٬ن٬ت. ئه‌مه به گرن‌گترین پرسیار ده‌زان٬ت، چونکه هه‌مووان له‌ژ٬ر چه‌تره‌که‌دا ک٬ ده‌کاته‌وه و سنووری ز٬وان تاکه‌کان ده‌س٬ته‌وه. ده‌ش٬ت هه‌فا ٬٬کی پارتی، ئه‌ندام٬کی یه‌ک٬تی، گ٬٬انخواز٬ک، بانگخواز٬کی یه‌ک‌گرتوو، مه‌لایه‌کی ک٬مه٬، کادیر٬کی شیوعی و ٬٬ه‌فیق٬کی به‌عس پ٬که‌وه ک٬ بکاته‌وه، که به٬گومان هه‌ر وایشی کردووه. وه‌ک گوترا هه‌موویان به ساده‌یی له‌سه‌ر چه‌مکه گه‌وره‌کان ٬٬کن، به٬ام له‌باره‌ی ف٬رمیانه‌وه بینینی جیاوازیان هه‌یه. ئه‌ندامانی ز٬رایه‌تی د٬ژمنی سه‌رسه‌ختی که‌مایه‌تین، چونکه لایان ٬٬وونه ئه‌وه‌ی ئارامییان له ده‌ش٬وو٬ن٬ت، هه‌ر که‌مایه‌تییه٬. ئاماده‌ن له‌پ٬ناوی سزادانی نووسه‌ر٬ک، یان هونه‌رمه‌ند٬کدا ده‌ست له ئیشوکار هه‌٬بگرن و مانگ٬ک له‌سه‌ر شه‌قامه‌کاندا بها ٬٬نن. ()

ئ٬ستا ده‌گه‌ینه ئه‌وه‌ی بپرسین: ئایا ٬٬شنبیرمان له‌دوای ٬٬اپه‌٬ینه‌وه چ٬ن له‌گه‌ ٬٬ز٬رایه‌تیماندا ٬٬ووبه٬وو بووه‌ته‌وه؟ ز٬رایه‌تیمان توانای جوو٬اندنی ٬٬شنبیرمانی هه‌یه؟ ٬٬شنبیرمان گه‌یشته‌وه‌ته ئه‌و ئاسته‌ی ز٬رایه‌تیمان بورووژ٬ن٬ت و ئا٬استه‌ی نو٬ی ت٬دا دروست بکات؟ به‌گشتی ک٬مه‌٬گه‌کان به‌ر دوو ج٬ر ٬٬شنبیر ده‌که‌ون:

یه‌که‌میان، ٬٬شنبیر٬کی ساده‌یه و هه‌مان ت٬٬وانینی خه‌٬کی به٬ چه‌مکه‌٬کان هه‌یه. به مانایه‌کی دی ئاستی جه‌ماوه‌ر ت٬٬ناپه‌٬٬ن٬ت، به‌یه توانای به‌ره‌مه‌٬نانی نییه و ده‌ب٬ته به‌ش٬ک له‌و ز٬رایه‌تییه٬. ژماره‌یان ز٬ره و له هه‌موو شو٬ن٬کدا به‌رچاو ده‌که‌ون. هه‌میشه لایه‌نه‌گری ش٬٬ک و دژی ش٬٬کی دیکه‌ن. زووزوو ده‌رده‌که‌ون و ناسراون، به٬ام هیچ کاریگه‌رییه‌کیان نییه. پ٬وه‌ندی سه‌ره‌کیان به ٬٬ووداوی ٬٬ژانه‌وه هه‌یه و که‌متر به لای شته شاراوه‌کاندا ده‌چن. به‌ش٬کیان ده‌رچووی زانک٬کان و به‌شه‌که‌ی دیکه‌یان ئه‌ماچهرن، واته ئاره‌زوویان له‌یه ئه‌رکی ٬٬شنبیر بینن. له‌ره‌دا گرنگه ئه‌وه به٬٬ین، که ئه‌و

[[شنبیره له بهر ئه وه ساده نیه، دهرچووی زانک[یه، به[ام به گشتی زانک[کان [[شنبیری [ووکesh بهرهم دهه[نن. کات[کیش هه ند[ک [[شنبیری دهرچووی زانک[ئم ئاسته ساده یه [ت[ده په[نن، ئه و ت[په[اندنه بهرهمی بیرکردنه وهی خ[یا نه.

دووه میان، [[شنبیر[کی [هخه گره. نه دژه و نه د[سته، به[کوو که س[کی [اڤه کاره[. له وه ت[گه یشتووه ئهرکی [هخه ت[په[اندن و کردنه وهی که نا[ی نو[یه له هر بابه ت[کدا، که [ووبه[ووی ده ب[ته وه[. به وه دا سهرقا[ی پ[ژهی فکریه، کهم دهرده که و[ت، به[ام له گه [هر دهرکه وتن[کیدا ئایدیای نو[دهه[نن[ت و پرسپاری د[ه قانه ده ورووژ[نن[ت. زمان[کی ئاسانی نیه، چونکه ئاستی ت[گه یشتنی جه ماوهری ت[په[اندووه. دهسته[ات و ز[رایه تی خ[شیان ناو[ت، به[ام هر ئه ویشه کاریگه ری هه یه.

ک[مه[گهی ئ[مه یش به ش[وه یه ک له ش[وه کان خاوه نی ئه و دوو ج[ره [[شنبیره یه، به[ام کات[ئه وه دهخینه بهرچاو، که زمانی [[ژانه ی هر ک[مه[گه یه ک [[ی گه وره له دروستبوونی [[شنبیردا ده گ[ن[ت، ئه و ده کر[ت ب[ن[ین هه ردوو ج[ره که لاوازن، ئه گه نه [[ن[ین ئه وهی دووه هر دهرنه که وتووه، به وهی زمانی [[ژانه مان ه[شتا هه ژاره و له بهرهمه مه[نانی [[شنبیری جیاواز و دا ه[نه ردا توانای که مه. [[شنبیر دا ه[نانی خ[ی له سهر ئاستی ئه و زمانه داده مه زر[نن[ت، که ک[مه[گه پ[ی گه یشتووه، به و مانایه ی ئه و ئاسته ت[ده په[نن[ت و مه ودا له ن[وان زمانی خ[ی و زمانی [[ژانه دا دروست ده کات. بهم ش[وه یه زمانی [[شنبیری [هخه گر نه ک هر هه مان زمانی ک[مه[گه نیه، به[کوو ز[ریش با[ا تره[. هه تا ئاستی زمانی [[ژانه ی ک[مه[گه یه زیاتر به ره و سهره وه هه [بکش[ت، ئهرکی ئه و قورستر، به[ام ئاستی بهرهمی بهرتر ده ب[ت. ک[مه[گه یه ک له [ووی گوزه ران، خو[ندن، پهروه رده، ته ندروستی، [[گه و بان، ئاساییش و هیی دیکه وه هه ژار ب[ت، مانای وایه زمانی [[ژانه ی ساده یه و توانای جوو[هی که مه[. [[شنبیری گه وره له ک[مه[گه یه کدا دهرده که و[ت، که ئه و بوارانیه له ئاستی نرمدا نین، چونکه پ[وه ندیه کی دیا[یکتیکه [له ن[وان دروستکردنی ک[مه[گه و دروستکردنی [[شنبیردا هه یه. ئه میان ئه و یان دروست ده کات. تا کو ئه م[یش [[شنبیری ئ[مه نه توانیویه تی بب[ته م[د[ل[کی وه ک ئه و م[د[لانه ی له جیهاندا هه ن، ب[نمونه م[د[لی وه ک [[شنبیری ئ[رگانیک، [[شنبیری مولته زیم (کومیتد) و هی دیکه و نه م[د[ل[کی سهر به خ[یشی دا ه[نا وه، به[کوو ئه وهی به زه قی ده بینر[ت، [[شنبیری میللیه، که ل[ره دا به (جاگلر Jaggler) ناوی ده ه[نن. جاگلر ئه و پا[ه وانه یه[، که یاریی جاگلینگ (Jaggling) ده کات. ده توان[ت له یه ک کاتدا و ز[ر به خ[راییی چه ند شت[ک هه [بدات

و هر جار یه ککیان بگرتهوه. ثم هه ده داتهوه و ئه و ده گرتهوه. ئیتر بهم شهوهیه! جاگله ر به سیستمه کی نه گه کار ده کات. هر گه انکارییهک به سهر سیستمه که یدا بته، یارییه که ی تکه ده چته و هه که ته و او ده بته. لای بینهری جاگلینگ ئه و ماتیه له ههنده گرنگ نییه، که جاگله ر به کاری ده ههنته، به کوو له ده دا ژماره و خرای ی بایه خی زیاتریان ههیه. واته تا کو ژماره ی ئه و ماتیه ریه لانه ی هه بیان ده دات، زرتتر بته و خراتر جگه گه بیان په بکات، یارییه که چاکتر سهرنج ده که شهته و زیاتر درژه ده که شهته. () جاگله ر خه ی له بنه هته دا مره کی یاخیه و له هه ی هونه ره که یه وه جهره ک له تراجیدیا نمایش ده کات، به مام کاته هه شنبیر ده یه و ته هه مان هه ی ئه و له بواری فکریدا ببینته، پر سه که به که میدیا ده گه هته. بهم شهوهیه هه شنبیری جاگله ر بوونه وه ره کی په سه ندکراوی که مه گهیه. نه که هر هه خنه له و نه رم و به هایانه ناگرته، که خه که به پیر زیان ده زانن، به کوو ده شیانپار نه ته. په ویستی به وهیه به رده وام ده ربکه و ته و به زمانی میلی بدوته. به په وهری ویزدان ووداوه کان هه به سه نگه نه ته، چی باشه و چی خراپ؟! ئه و په وهندییه ئا هه ی نه وان دهسته اته و هه شنبیری ههنده ساده کردووه تهوه، که ده یه و ته به هه شنبیر تهوهیه زهر له مه دیاکاندا ده رده که و ته، پشتی زه رایه تییه که ده گرته و دژی زه رایه تییه کی دی ده وهسته تهوه، به تهوه ی هه ی ئایدیا یه کی نو بهناس نه ته، یان ستایل کی دیکه ی بیرکردنه وه دابه نه ته. به کورتی نه توانا و نه ئاره زووی ته په اندنی ههیه، به یه له ئاستی زمانی خه که دا ده مه نه تهوه و به شه واز که ده نووسته، که هه ی جیا وازییه که دروست نه کات.

ده گهینه تهوه ی به بهین که مه گه ی نه مه زهر کهم هه شنبیری هه خنه گر و ته په هه نهری به ره هم هه ناوه، که ده کرته به دیوه که ی دیکه یشدا بگوترته هه شنبیرانمان نه یان توانیوه که مه گه بهه ژهنن و بیکه نه ناوه ند کی به ره مه هن. په وهندی نه وان یان له سهر بنه مای ازیکردنی یه کدی دامه زراوه، نه وه که له سهر بنه مای ته کشکاندن و هه وه شانده وه ی به چوون و ئا استهکانی یه کتر.

هه شنبیری جاگله ر، که بوونه وه ره کی ساده ی میلییه، زهر دووره له وه ی به ته خاوه نی په هه ی فکری هه خنه یی. هه مان ته گه یشته ی سیاسه تمه داری به که شهکان ههیه، له بهر تهوه یشه خه ی له بواری سیاسه ته دا قایم ده کات. یه که دهسته اته ده ناسته، تهویش دهسته اته ی سیاسیه، چونکوو زه قترین دهسته اته، له کاته که دهسته اته تهکانی دی لای ئه و نه بوونیان ههیه و نه هه ی کاریگه ریه که. مادام استه و خه و به زمانی میلی له باره ی سیاسه تهوه ده دوته، لای زه رایه تی خه و یسته و ناوبانگی ههیه، چونکه هر زه رایه تی سیاسه تمه داری جاگله ریشی لا

پهسه نده. زړاړيه تې شـټې ښـبـيرى ډووكه شه، چونكه ئو قسانه دهكات، كه خـيـشى دهـيانـزانـتـ. مـرـقـ لهـو كـمـنـتـانـهـى ئـهـنـدامـانـى زړاړيه تې ې ښـبـيرى جاگلـهـرى دهـنووسـن، به ډوونى دهـبينـتـ چـهـنـد ئاسوودهـن، كه هـهـمان ېـچوونى ئـهـوانى هـهـيـه. ښـبـيرى جاگلـهـر وـاى كـردووه سياست لـاى زړاړيه تې ېـبـته گـرـنـگـرـين بـوار، چونكه له هـيـچ بـوارـكـى دـيـكهـدا نـاـتـوانـتـ هـنـده دـهـنـگ به دـهـسـت بـهـنـتـ و هـنـدهـيـش به ئاسانـى ېـچوونـهـكانـى دـهـرـبـېـتـ. سـهـيـر نـيـه ئـهـگـر ئـهـمـ ښـبـيرى بـوارى ئـهـدـهـب، فـهـلسـهـفـه، سـاـيـكـلـجـى، سـيـلـلـجـيا و ئـهـوانـهـى دـيـكه چـېـ بووبـن، كه ئـهـمـه هـهـر خـى مانـاى ئـهـوـهـيـه ئـهـوان نه ئـهـو بـوارـانـهـيان ناسيوه و نه به جـيـدـدـيـش كـاريـان تـدا كـردوون، دـهـنا ېـچى پـيـان وـاـيـه ئـهـمانـه تـوانـاى گـډانـكـاريـان نـيـه، بهـكـو تـهـنـيا سياست له دـهـسـتـى دـتـ دنـيا بـگـډـت؟ هـهـر هـنـده گـوتـارى سياستـى شـهـقـام دـهـوـرووژـنـت، زړـبـهـى ډـمانـووس، شـاـعـير، چـيرـكـنووس و هـخـنـهـگـر كـارى خـيان جـهـ دهـهـن و دواى تـرـمـپـتـى سياستـمهـداران دـهـكـهـون، تاكو به هـهـمان زمانـى ئـهـوان، بـگـره هـنـدـجـار نـزـمـتـريـش بدوون و به زړاړيه تې ېـنـ ئـمـهـيـش مـاوين. خـهـ ئـهـگـر فـريـاى نووسـينـى گـوتـار نهـكـهـون، ئـهـوا پـهـنا ېـ شـواـزى نامـه دـهـبـهـن، كه ېـ سـهـرـكـرده و بـهـرـپـرسـهـكانـى دـهـنـنـرن و ئـامـژـگـاريـان دـهـكـهـن. هـهـر ئـهـوانـه دواى ئـارـامـبوونـهـوى شـهـقـام، ېـ دنـياى ئـهـدـهـب و هـونـهـر دـهـگـهـنـهـو و مـرـقـ دـهـتـوانـتـ هـنـدـكـيان له فـسـتـيـفـاـهـكانـدا بـيـنـت، ئـيـنـجا لهـو چـخـهـات دـابـهـش بـكـهـن و چـهـر هـهـر خـيان وـهـرـيـبـگـرن. ښـبـيرى جاگلـهـر پـى وـاـيـه گـډانـكـارى كـاتـ دـتـه دى، كه بـوارى سياستـى دـهـگـډـت. ئـهـمـه تـگـهـيـشـتـنـكه چـهـنـد ېـ سـاـكـاره. ئـهـو هـهـموو بـوارـهـكانـى دـيـكـهـن سياستـ ئـاـسـته دـهـكـهـن، نـهـوـهـك به پـچـهـوانـهـوه. هـخـنـه خـى بـهـرـهـمـى قـوـو بـوونـهـوى ښـبـيرى لهـو بـوارـانـهـدا. هـهـر هـخـنـهـيـشه گـوتـارى سياستـى دـهـخـاـته ژـر گـومـانـهـوه و نـاـهـتـ دـهـسـتهـاتـى هـهـا پـهـيـدا بـكات. ئـهـو هـخـنـهـيـه بـوارى سياستـى و بـوارـهـكانـى دى دـهـگـډـت و بـهـرـهـو ئـاسـتى بـاـتـريـان دـهـبات، ېـ ئـهـوى ئـهـو پـرـسـهـله خـاـكـدا كـتـايـيى پـېـت. له هـهـر كـمـهـگـهـيـه كـدا ښـبـيرى هـخـنـهـگـر نهـېـت، سياستـ شوـنـى هـهـموو شـتـك دـهـگـرـتـهـوه و بـوارى ئـازـادى تـهـواو تـهـسـك دـهـبـتـهـوه، بـگـره هـهـر نامـنـت، هاوكـات ښـبـيرى جاگلـهـر به شـوـهـى بـهـرچـاو زړـدـهـبن. ئـهـمـ ډـمـهـگـهـى ئـمـه وـهـك هـهـر كـمـهـگـهـيـه كـى دـيـكـهـى تـهـقـلـيدى خـاوهـنـى ژـمارـهـيـه كـى يـهـكـجـار زړـى هـخـنـهـگـره، بهـوى چـهـمـكى هـخـنـه له كـنـتـكـسـتى خـى دـوور خـراوهـتـهـوه و ېـ ئـاسـتى مـيـلـلى داگـيـراوه. وـاـتـه كـراوهـتـه كـار كـى ئـاسـان، بهـام ئـهـوه هـهـر كـمـهـگـهـى ئـمـهـيـشه له ووى بـهـرـهـمـى فـكرى و هـخـنـهـيـه وه هـنـده هـهـژـاره. ئـهـو چـهـنـد نووسـهـرـهـيـش، كه زړاړيه تې به گـهـوـرـهـتـرين هـخـنـهـگرى خـمان، بـگـره به گـهـوـرـهـتـرين هـخـنـهـگرى دنـيايـشـيان دـهـزانـت، له چـهـنـد

گوتار ټکی ساده زیاتریان نه نووسیوه. تښاندا هه یه هموو ټرکه کی ټهویه دغا ب هه ندک و له هه ندکی دیکه بکات. تښکه ټوونی ژانره کان، واته ټټ شنبیر له ئارامیدا ټټ مان، شاعر چیرک و ټه خنه ی ټه ده بی ده نووست، به ټام له کاتی وروژانی شه قامدا هه موویان ج ده ټټټ و په نا ب گوتاری ئاگراوی ده بات، خه سټه تی دیاری ټو کټ مه ټگه یانه یه وهک هیی ټمه هشتا تاکه کانی نه بوونه ته خاوه نی خټیان، به ټکوو پا به ندی خواستی ز ټرایه تین. فه یله سووفانی (تی ټری ټه خنه یی) له نموونه ی (ه ټرکها یمه ر)، (ټه د ټرن)، و (مارکیوز) پ له سر ت ټکچ ټژانی بواره جیاوازه کان داده گرن، بگره ټمه له دیدگای فه لسه فیدا به پو ټیست ده زانن، به وهی فه لسه فه له سر یه تی به ره می ئا بووریناس، م ټووناس و ده رووناسان له دا شتنی پرسیاردا پ ټکه وه به سټه ټه وه، که هه موو ټه مانه وا ده کهن ټه خنه کاریگه رتر بټت، () به ټام لای ټټ شنبیری جاگلر شته که ته واو جیاوازه، چونکوو ټو به شوهی کیری ټیتی، واته ز ټووکه شانه له باره ی ټو ووداوانه وه ده نووست، که ټ شه قام به گرنگیان ده زانن، ب ټه وهی هیچ پرسیار ټکی نو بورووژ ټنټ.

ز ټرایه تی ټمه ټټ ده رگه ی ب هه ټټ شنبیر و سیاسه تمه دارک کردووه ته وه، به مه رج ټه و سیگنا ټانه ی پ ټوه دیار بټت، که ټم حزی ل ټپانه و نابنه هی ټکچوونی د ټخه ئارامه ټکه ی. واته کات ټپه سه ندیان ده کات، که ده بنه جاگلر و ده زانن چ ټن جاگلینگ بکن. وای ل هاتووه ب ټه وهی مر ټف به نووسه ر ټکی دا ه ټنهر، یان سیاسه تمه دار ټکی گه وره بز انر ټت، ه ټنده ی به سه له که نا ټه کانی ټاگه یان دندا زووزوو ده ربکه و ټت و و ټنه ی جاگلر ټکی شاره زا ت ټپه کان له هه وادا بخول ټن ټه وه. ټټ شنبیری ټه خنه گر و ت ټپه ټټنهر به رگری له باوه ی ز ټرایه تی ناکات، به ټام له پ ټناوی مافه کانیدا ت ټده ک شټت، له کات ټکدا ټټ شنبیری جاگلر به باوه ټه که یدا هه ټده ټټت، که چی مافه کانی لا گرنک نیه، به ټکوو ته نیا وهک ت ټپ هه ټپانده دات. ز ټرایه تی خ ټیشی ټه وهی به لایه وه گرنکه هه ټدانی ت ټپه که یه، نه وهک به ده سته ټنانی مافه کانی. لایه نی سیاسی هه یه به ټټنی به ټندامانی ز ټرایه تی داوه، ټه گر پشټی بگرن، ده ستکاری سروودی (ټه ی ټه قیب) یان ب ده کات. ټمه به شکه له داخوازیه کانی ز ټرایه تی و حزبیش وهک ده سته و ت ټکی گه وره پ ټی ده فر ش ټه وه، ب ټه وهی هیچ لایه کیان له وه دا ټژد (جیددی) بن. واته نه ټم ده یه ټن ټه دی و نه ټه ویش ده یه و ټت ب ټته دی، به ټکوو ته نیا وهک یه کک له ت ټپه کان ل ټی ده وانن. له پ ټه وه گوترا ز ټرایه تی حز ناکات له پ ټکه اته ی شت بک ټټ ټه وه. نووسه ر هه یه لانی که م پانزده سا ټه له باره ی ده سته ټا ته وه ده نووست، جن ټوی پ ده دات و به نه فره تی ده کات، ب ټه وهی یهک جاریش گوتب ټتی ده سته ټات چیه،

به ټکوو پټی وایه دهسته ټات بریتیه له کهسان ټکی دیاریکراو و
 نهوانه هټکاری نادادپهروهی و گنده ټین، کهچی وهک ټووناکبیری
 گهوره ناسراوه، مادام به زمانی زټرایه ټی ټدهوټ و ټی لهو شتانه
 نادات، که دهنه هټی ټټکچوونی ټارامیه کهی. بهم شټوهیه چه مکی
 دهسته ټات، که بټ نموونه ټ لای فیهل سوو ټکی وهک (مټشټل فټک) ټا
 ټاټټزترین و قورسترین چه مکه، بگره ده گاته نهوهی سهرجهم ته مه نی بټ
 تهرخان بکات و هټشتا فریای ناکه وټ، کهچی لای ټټشنبیری جاگله ردا
 ده بټته یه کټک له شته هر ټاسان و ساده کانی سهر ټم زه مینه. هټنده
 بیرکردنه وه و دهر بټینی ټاسان کردووه ته وه، به ټاده یهک ټووناکبیری
 ټهرکټ که وهک هر ټهرکټکی دیکه ی ساده و هموو که سټک ده توان ټ له
 ټه سټی بگرټ، به مهرجټک وریای ټی بټ به لای بیرکردنه وهی قووټ،
 خو ټندنه وه، کټټب، ته نیایی، هټخنه ی دټټه ق و شتی دیکه ی له م
 بابه ته دا نه چټ، به ټکوو به زمانی خه ټک بدوټ و زووزوو نهو
 شتانه یان به بیر بټن ټته وه، که ټیان ده یانزانن. پټشتریش گوتمان
 ټمه وای کردووه ژماره ی ټټشنبیر له زټربووندا بټ. هه میشه
 کټمه ټگه سهره تاییه کانی وهک هیی ټمه، نهوانه ی پشت به که لتووری
 زاره کی ده به ستن و بایه خی نووسینیان نه زانیوهټ، خاوه نی زټرتین
 ژماره ی ټټشنبیرن. نهوه ی ټمه ټټ به وونی دهر که وتوو، نهوه یه، هه تا
 ژماره ی ټټشنبیر زیاتر به ره و سهره وه هټبک شټ، ټټژه ی خو ټندنه وه
 داده به زټ و کټټبخانه کان داهاتیان که متر ده بټته وه، ده گاته نهوه ی
 هه ندټکیان کرټی شو ټنه که یان بټ نه درټ. نکوو ی له وه ناکرټ ټمه
 ټمه ټټ خاوه نی ژماره یه کی یه کجار زټری ټټشنبیرن. گه یشتوو ته نهوه ی
 هر لایه نټکی سیاسی کا ټټ بټ پشتگیری پټټژه یه کی ټی پټویستی به
 ټټشنبیر بټ، له ماوه یه کی کورتدا، بټ نهوه ی هیچ زه حمه ټک بکټ شټ،
 هزارانیان کټ بکاته وه. ټمه تایبه ت نییه به پارتی، به ټکوو هموو
 لایه نه کانی دیکه یش کردوویانه. نهو ټټشنبیرانه ی له سهره تاوه،
 دروستتر له دوی ټټپه ټینه وهټ وهک ټووناکبیر ټیان ناسا ندبووو،
 گوایه پټټژه ی گه وره ی فکری و فله سه فیان هه ن، ټمه ټټ چ له ټټژنامه ی
 حربه کان و چ لهو ټټژنامه نه ی، گوایه سهر به ټن، بوونه ته
 ټټژنامه نووسی زټر ساده، چونکه ټمه ټاسانترین ټټگه یه، تا کو لای
 زټرایه تی ټټشه ویست ببن. له گه ټټ زټرایه تیدا زمان ټکی هاوبه شی پټک
 هټناوه، که به ټاسانی له یه کدی ټټده گن. زټرایه تی هټنده ی به سه
 تیټریی پهره سه ندن (ټیفه لویشن) ی (داروین) به چه ند وشه یه کی وهک
 (چټن ټازی بین به ټ نهوه ی مه یموون دابنر ټین؟) بس ټټته وه، یان
 سهرتا پټی سیکټ له ریزم، که ټی به عه لمانیه ت ناوی ده بات، له کوفر
 و به دټه وشتیدا کورت بکاته وه، بگره سهرجهم فکری دنیا له کټم ټنتی
 ټټر گو تاری ټټژنامه ټټلیکتر ټیپه کاندا به وټټنه بزانه ت، بټ نهوه ی

چ له دوور و چ له نزيكوه به لاياندا تپه يېد. هم ښبيري جاگلر و هم سياسه تمه داري جاگلر پيش سوود له و دڅه ده بينن، چونكه ئهوان ترسيان له هيچ دهمك نيه، كه به پرسپاري نو ښووبه وويان نابته وه. ههردووكيان له ماوه ي ئه و چهند سا هي ښاوردوودا فري هونه رځ بوونه، كه دهكرت ناوي (هونه ري خوگ ښچاندن له گه زرايه تيدا) ي ل ښين. له وهدا هاوپه يمانن چن له ښگهي هه نديك چه مكې هوشتبازييه وه هه رچي ئاره زووي ياخي بوون هه يه له مرقيدا بكوژن و بيكه نه كيله. (نيتشه) له كتيبي (ئاوا بووني بته كان) دا هڅنه له كه نيسه ده گرت، كه هوي له ناوبردني هه وهس و غه ريزه ده دات، له كات كدا ښه ك شكر دني هه وهس ماناي ښه ك شكر دني خودي ژيانه. گوته ناسراوه كهي (مه سيح) ده ه ښته وه: (ئه گه ر چاوت به ره و گونا هه پهلكت دت ده كات، ده ريبه نه)، بيه پي وايه هوش دژي سرووشته، بگره ئه مه ده كاته يه كك له تايته كاني كتيبه كهي. (به گشتي (نيتشه) له و كتيبه يدا هڅنه گه وره له تكتاي ئه وانه ده گرت ده يانه و ت له ښگهي هوشتبازييه وه سرووشتي مرقي بكوژن و كيله ي بكن، بيه وهك پارادكس به (به د هوشته ناشيرينه كان) ناويان ده بات. بهم شو هيه پي وايه (هه موو له دژي له ناوبردني هه وه سدا په يمان ده به ستن). ()

ښ نمونه ئه و نووسه ره ميلليانه، يا خود ئه و ښبيره جاگلرانه له هه نديك ما په يي ده ره وه ي كوردستاندا ده يانگوت پارتې پاركي كردووه ته وه، ښ ئه وه ي به د هوشتي له كمه گه دا ښاو بكا ته وه، به ام كات ښيان ده ركوت ئه و زرايه تيه به جلوبه رگي ئيسلامييه وه ده چته پاركه كان و مانا ئرگينا هكي پاركي ته واو گڼيوه، بگره شو ښني خواپه رستي تدا كردووه ته وه، ښ ئه وه ي يهك نوڅري نه چت، به مانايه كي دي واي ښك خستووه له گه تگه يشتني خيدا بگونجت، ئه ودهم ئه و تپه يان فاي دا و دانه يه كي ديكيه يان هه گرت. () به ښوه به راني ښژنامه ي (...ي ده نكي بزا فكي ئيسلامي ته نيا ښژك دواي هاتني داعش ښ مووس ښپرتاژك ئاماده ده كهن و ايد ه گه يه نن ئه و شاره بووه ته به هشت. بزا هيه و كهس ده ستي ل نه دراوه، چونكه وا ده زانن زرايه تيه هه رمي كوردستان ئه وه ي ده و ت، به ام كات ښيان ده رده كه و ت ئه مه ئه و څرژنه نيه له ودا زرايه تيه له گه ه، به كوو څرژنكي تري نزيكي ئه وه يه، ئينجا خرا زماني خيان ده گڼن و به شو هيه كي دي دواي څرژنه په سه نديكراوه كه ده كهن. () جياوازيي داعش له گه حربه ئيسلامييه كاني حوكوومه تي هه رمدا، ئه وه يه، ئه م هه موو تپه كاني ف ښ داوه و ته نيا ئه وه ياني هشتووه ته وه، كه ناوي خيلافه ته، به ام ئه وان دواي ئه وه ي چوونه ته ناو په رله ماني كافريش، وازيان له وه نه ه ښاوه به خه ك

بـ ٲٲن ئا مانجيان گه ٲٲاند نه وهى خيلافه ته، چونكه چاك ده زانن ئه ندامانى
 ئه و ز ٲٲرايه تـيـه ٲٲ له وه ده گن ئه مه ته نـيـا هـه ٲٲدانى ٲٲپه كه يه، ده نا
 كارى وا يان لـ ٲٲناوه ش ٲٲته وه. () هـه روه ها داعش خاوه نى هـه ز ٲٲكى
 گه وره تر و ز ٲٲرايه تـيـه كى فراوان تر يشه، ٲٲيه تواناى هـه يه
 ٲٲاشكاوانه تر بـ ٲٲچوونه كانى ده ربـ ٲٲت و ٲٲويستى به ته قيه نـيـه. حزبى
 ئيسلامى هـه يه تاكو دوانزده سا ٲٲله مه و بهر گوتوو يه تى په رله مان شو ٲٲنى
 كافران، كه چى كات ٲٲزانى و يه تى به م ش ٲٲوه يه ز ٲٲرايه تى له ده ست ده دات
 و تواناى ئه وه يشى نـيـه وهك داعش قه واره يهك دابمه زر ٲٲنـ ٲٲت، ئه وده م
 چووه ته په رله مان، به ٲٲام وهك گوترا هـه و ٲٲى داوه له شه يتانه وه بـ
 فريشتهى بگ ٲٲٲٲت () كه واته چ سياسه تمه دارى جاگلر و چ ٲٲشنـبـيرى
 جاگلر بـ ٲٲه وهى ز ٲٲرايه تى له ده ست نه دن، ٲٲويسته خـ ٲٲيان له وه
 ٲٲيار ٲٲزن به ٲٲوونى بـ ٲٲچوونه كانيان ده ربـ ٲٲن و ئه وه يش گرنگه له يهك
 كاتدا ك ٲٲمه ٲٲك ٲٲپ به ده سته وه بگرن، بـ ٲٲه وهى لانى كه م له ٲٲى
 يهك ٲٲله و ٲٲپانه وه ٲٲيان بـ ٲٲن ٲٲوه نديان ٲٲپانه وه ماون و لـ ٲٲيان
 دانه بـ اون. خه خت له سهر ئه وه ده كه ينه وه، كه ٲٲشنـبـيرى جاگلر و
 سياسه تمه دارى جاگلر بـ ٲٲه وهى له ز ٲٲرايه تى دانه بـ ٲٲن، ٲٲويسته له
 ئاستى ئاماژه داند بوه ستن و نه چنه ناو ورده كار يه وه. كات ٲٲ
 سهر كرده و كاديرانى بزوو تنه وهى گ ٲٲٲٲان ده ٲٲن، بگره هاوار ده كهن به
 هـيـچ ش ٲٲوه يهك له سه وابتى ئيسلام لا نادهن، خـ ٲٲيان له ورده كار يه كان
 ده ٲٲيار ٲٲزن و ٲٲيان نا ٲٲن مه به ستيان له سه وابت چيه، چونكه هـه ر
 كات ٲٲه وه يان گوت، ئه واه ئه و ز ٲٲرايه تـيـه ٲٲ له ده ست ده دن. ئايا
 ئه گه ر بـ ٲٲن له سه وابتى وهك به ردبارا نكردنى ژنى م ٲٲرددار و ٲٲياوى
 ژندارى (زينا كهر!)، بـ ٲٲينى ده ستنى دز، كوشتنى ئه وانهى واز له نو ٲٲژ
 ده هـه نـن (تارك الصلاة) و شتى له م بابه ته لا نادهن، ده توانن له
 په رله ماندا، بگره له ناو خودى ك ٲٲمه گه يشدا بم ٲٲننه وه و وهك داعش
 نه كـر ٲٲنه ده ره وه؟ كه واته ئه م ٲٲبه لا ٲٲٲٲدابر دنى هـه زى (Intellectual
 prevarication) يهك ٲٲكه له ٲٲداويستى يه كانى هـه ر سياسه تمه دار و
 ٲٲشنـبـير ٲٲكى جاگلر، بـ ٲٲه وهى له ناو ز ٲٲرايه تـيـدا شو ٲٲنى خـ ٲٲى بگـر ٲٲت و
 خـ شه ويست بـ ٲٲت. ()

سهره تا له بـ او كراوه كانى (هـه هـه ند) دا نهك هـه ر لايه نگرى بـ ٲٲياوانى
 ئايينى به رچاو ناكه و ٲٲت، به ٲٲكوو ٲٲچه وانهى ئه مه ده بينـ ٲٲت، به وهى
 هـه شتا ك ٲٲده كانى ئه و ز ٲٲرايه تـيـه ٲٲيان نه د ٲٲزيوه ته وه و نه يان زانـيـوه
 چـن په سه ند ده كـر ٲٲن. له لايه كى ديكه تاكو سهره تاي نه وه ده كانـيـش
 ئيد ٲٲلـ ٲٲگى چه پ، نه ته وه يى و ليبرا ٲٲزا ٲٲوون و دواتر ورده ورده
 هـه موو شـتـك كه و ته ژـر چه ترى ئيسلامه وه، كه ئه وده م وهك ئه م ٲٲچ
 ٲٲشنـبـير و چ سياسه تمه دار نه يانده توانى به ئاسانى شو ٲٲنى خـ ٲٲيان
 له ناو ئه و جياواز يه دا بگرن. به م ش ٲٲوه يه ٲٲشنـبـيرانى (هـه هـه ند)

دهسته‌واژه‌ی وه‌ک پیاوسالاری، خه‌کی، ئیلیت، دگما، تازه‌گیری، سیک‌له‌ریزم، دهسته‌باتی پیاوانی ئایینی و زری دیکه‌ی هاوش‌وه‌ی ئه‌مانه‌یان به‌کار ده‌ه‌نا، که ئاماژه‌یان به‌وه‌ده‌دا ئه‌وان ده‌یان‌ه‌وت ه‌خنه‌له‌ ز‌رایه‌تی بگرن، ب‌ئوه‌ی ت‌یاندا قوو‌ب‌بنه‌وه، به‌ام دواتر ورده‌ورده دهسته‌واژه‌ی ئایینی شو‌نیان‌گرتنه‌وه، یان دروستتر ئه‌و دهسته‌واژانه شو‌نیان‌گرتنه‌وه، ز‌رایه‌تی پ‌یان‌ازین، به‌تایبه‌تی له‌گه‌ه‌ه‌ده‌ی شو‌بات‌دا، که گه‌یشته ئه‌وه‌ی بانگ‌بدهن. ئه‌گه‌ر نووسه‌رانی (ه‌ه‌ه‌ند) نه‌چوونا‌یه‌ته‌ناو‌خه‌ک، له‌ ئ‌نامه‌و گ‌قاری ح‌زه‌کاندا به‌ره‌میان ب‌او نه‌کردایه‌ته‌وه، له‌ تیغییه‌کانی‌اندا ده‌رنه‌که‌وتنایه، به‌م ش‌وه‌یه نه‌ده‌ناسران. کات‌ ز‌رده‌رکه‌وتن پ‌وه‌ره‌ب‌ئوه‌ی مر‌ق‌ف‌ئ‌ش‌نبیر‌کی گه‌وره‌ب‌ت، ئه‌وا زمانی میلی فریای ده‌که‌وت. زمانی ه‌هریه‌ک‌له‌و ئ‌ش‌نبیرانه ئ‌ژه‌ب‌ئ‌ژ ساده‌تر بووه‌ته‌وه، تا‌کو گه‌یشتوو‌ه‌ته‌ئوه‌ی ه‌هر نووسه‌ر‌کی دیکه‌ی ئ‌اسایی بت‌وان‌ت‌وه‌ک ئه‌وان بنووس‌ت‌و نووسیویشیان‌ه. ئه‌و ئ‌ش‌نبیره‌ن‌ک‌ه‌هر ه‌خنه‌ی له‌ (ئ‌ستا) نه‌گرتوو‌ه‌و ه‌ه‌و‌ی‌ت‌په‌اندنی نه‌داوه، ب‌گه‌ه‌موو ش‌ته‌د‌ژه‌یه‌که‌کان (Contradiction)ی ئ‌ایین و سیاسه‌تی له‌خ‌یدا ه‌ه‌گرتوو‌ه‌و به‌زمانی میلی به‌رگریان ل‌ده‌کات، ب‌گه‌ه‌برده‌وام‌له‌و ئ‌گه‌یه‌وه‌ه‌ه‌و‌ی گه‌وره‌کردنی ناوبانگی خ‌ی‌ده‌دات. ()

ده‌گه‌ینه ئه‌وه‌ی ب‌ئ‌ین‌چ ئ‌ش‌نبیری جاگله‌ر و چ سیاسه‌تمه‌داری جاگله‌ر دوا‌ی ز‌رایه‌تی ده‌که‌ون، نه‌وه‌ک به‌پ‌چه‌وانه‌وه، که ه‌ه‌ند‌جار ب‌چوونه‌کان کورت ده‌ه‌ن‌ن و خ‌را‌است ده‌کر‌نه‌وه. به‌ش‌ک‌له‌و ئ‌ش‌نبیرانه‌ی له‌ناو ئ‌ایینه‌وه‌ها‌توون، ز‌ر زیاتر له‌و ئ‌ش‌نبیرانه‌ی ز‌رایه‌تی به‌ه‌وره‌یان ده‌زان‌ت، ه‌ه‌و‌یان داوه‌ه‌خنه‌له‌دیارد‌ه‌و ده‌رکه‌وته‌کانی ئ‌ایین بگرن.

ه‌ه‌ند‌ک‌له‌و جاگله‌رانه پ‌ش‌بینیان ده‌کرد له‌دوا‌ی سیویه‌کی ئ‌ابه‌وه‌پارتی ده‌که‌وت و تا ماوه‌ه‌ه‌ناست‌ته‌وه، ب‌یه‌برده‌وام به‌زمانی میلی له‌بار‌ه‌ی ئه‌و ووداوه‌وه‌ده‌یان‌نووسی، به‌ام پارتی به‌ه‌ن‌کی گه‌وره‌تره‌وه‌ده‌رکه‌وته‌وه، ب‌گه‌ه‌وانه‌ی پ‌ش‌بینی ووخانیان ده‌کرد، به‌سوپاسه‌وه‌له‌داموده‌ستگه‌کانیدا وه‌ک موچه‌خ‌ری گو‌ایه‌دامه‌زران و له‌ئ‌رگانه‌کانیدا گوتاریان ب‌نووسی، ب‌ئوه‌ی ده‌ست‌له‌جاگلینگ ه‌ه‌ب‌گرن. ه‌ه‌ند‌ک‌جاگله‌ری دیکه‌له‌ما‌په‌ه‌کانی ده‌ره‌وه‌ی کوردستاندا گوتیان ئ‌مه‌ه‌نده‌جو‌ن به‌پارتی ده‌ده‌ین، تا‌کو لای‌خه‌ک‌ناشیرینی ده‌که‌ین و ئه‌نجام ده‌ی‌وو‌خ‌نین، به‌ام دوا‌ی پانزده‌سا‌ه‌شتا‌ب‌یان نه‌کراوه، چونکه ئه‌و ز‌رایه‌تییه‌ئ‌م‌ئ‌ئ‌اماده‌نییه‌ده‌ست‌له‌هیچ ش‌ت‌کی خ‌ی‌ه‌ه‌ب‌گرت، ب‌یه‌ه‌ه‌ند‌کیان کات‌ب‌کوردستانی ژ‌ر ده‌سته‌باتی پارتی ده‌گه‌ئ‌نه‌وه، ناچارن له‌گه‌ه‌به‌رپرسه

دهست یشتهووه کانیدا ټک بکهون، نه یانگرن و ئازاریان نه دهن، بزووتنه وهی گ یش هه مان ب چوونی ب ووخاندنی پارتی هه بوو، گوايه له ی ئاشکراکردنی نه نییه کانیه وه ب هزی دهکات و دواتر له ناوی ده بات، به ام ئه ویش هه ر زوو ئا استه که ی گ ی، به وهی له که ئا استه ی ز رایه تیدا نه ده ها ته وه. چ ئه نووسه رانه ی جو نیان ده دا و چ گ یش توانیان لای ئه و ز رایه تییه بناسر ین و په سه ند بکر ین، به ام ب ئه وهی ئه مه بگاته ئه وهی پارتی لاواز بب ت، چونکه وهک گوترا ئه و ز رایه تییه هه موو شت ک که که دهکات، به مه رج ی سیمای ئایینی پ وه ب ت. پ شتریش گوترا هیچ ه که ز کی دی وهک ئاین ناتوان ت خا ی هاو به شی ئا استه جیاوازه کان بد ز ته وه و له یه کدیان نزیک بکاته وه، بگره له ناو یه کدیاندا بتو ین ته وه.

ه نکه سیویه کی ئاب نمونه یه کی زه ق ب ت ب ئه وهی ب ین یشبیری جاگلهر، کات ک ک یس ک وهک ت پ هه ده گر ت و جاگلینگی پ دهکات، ب ئه وهی نییه له و گ یه وه ه خنه بگر ت و ئایدیای نو به ین ت، به کوو ته نیا مه به ستیه تی وهک یاریکه ر کی ل هاتوو به رده وام له به رچاو ب ت و له بیر نه چ ته وه، چونکه ئه و به رگی هه موو شت ک ده گر ت، به ام هیی ئه وه نا له به رچاوان ون بب ت و له بیر ز رایه تی بچ ته وه. گرنگه ئه وه یش بزانی، که ده ب ت جاگلهر زووزوو ئا وگ یش به مات ریاله کانی بکات. واته ه نگ، ش وه و قه باره ی ت په کانی بگ یش ت و له ف رمی دیکه دا پ شانیان بداته وه، چونکه ب زاری یه ک که له سیماکانی ز رایه تی و ش تی گ یشنی ف رمی شتومه که وهک چ ین که لوپه لی ناوما، جلوبه رگ، ئ ت م بیل و شتی دیکه یش هه ر به م ش وازه ده گ یش ت. تاکو چه ند سا ک له مه و به ریش ئه گه ر خو ینهر ته نیا ژماره ی سیویه ک (31) و وشه ی (ئاب) ی له هه ر شو ین کدا بدیایه، به په ر شه وه ده یخو یندنه وه، به ام ئه م ئه و ئاره زووه ی نه ماوه، ب یه پ یسته یشبیری جاگلهر ت پ کی دیکه به ین ت، وهک ت پی ده ستوور، هیی یاسای سه ر کایه تی و شتی له م بابه ته. ب یشبیر هیچ گرنگ نییه ئه و ووداوه چ سوود و زیان کی هه یه، به کوو وهک پ شتر گوترا گرنگ ئه وه یه بیکاته ت پ و هه یشیدات. هه ند ک له و جاگلهرانه له گه رمه ی ووداوه کانی حه قده ی شوباتدا په لاماری هه ر یشبیر کیان ده دا، ئه گه ر ملی ب خواسته کانی ز رایه تی که چ نه کردایه. به وه تاوانباریان ده کرد، گوايه سه ر به پارتی و یه ک تییه، هه تا ئه گه ر ئه و یشبیره دهستی له وه هه نه گرتبایه ه خنه ی جیددی له و دوو حربه بگر ت، که چی دوا ی ئارامبوونه وهی شه قام هه ر خ یان له م دیا و داموده ستگه کانی ئه واندا ده رکه وتنه وه و له ف سیقا ه کانیا ندا بانگه یشت کران، بگره ئه وانیه یان به دا ه ینهر نه ده زانی، که به شدارییان ت دا نه کردوون. ()

سهير نيه جاگلرهکان هاوکاتی ههر ٬ووداواک به ل٬شاو دهردهکهون و ٬چوونی خ٬یان ده٬٬ن، ٬ ٬هوهی ٬٬شتر لهو بارهیهوه هیچ شارهزاییهکیان پهیدا کردب٬ت. ٬ ٬نموونه ههر ه٬نده داعش دهردهکهو٬ت، ٬هوان لهبارهی ئیسلام و ٬٬ژووهکهیهوه دهکهونه قسهکردن، ٬ ٬هوهی قسهکانیان سنووری ت٬گهیشتنی مر٬فی ئاسایی ب٬٬ت، چونکه لهبارهی ههر ه٬ز٬کهوه دهو٬ن، که خاوهنی ز٬رایهتیه٬. ٬٬شنبیره ٬ ٬هخنهگر و ت٬٬په٬٬نهیرهکانی دنیا ههمیشه له دژی س٬نترالیزمدا جهنگاون، له (نیتشه)وه کات٬ س٬نترالیزمی ئه٬ق و زانستی خستوووته ژ٬ر گهورهترین پرسیارهوه تاکو (ف٬ک٬)، (د٬ریدا) و ههموو ئهوانهی دیکه، ههر یهکهی به ش٬وازی خ٬ی ٬هخنهی له س٬نترالیزم گرتوو و ههوی ه٬هوشاندنهوهی داوه، بگره کهنا٬ی دیکهی جیاوازی کردوووتهوه، کهچی ٬٬شنبیری جاگلر به٬٬چهوانهوه ههمیشه بهو زمانه میللییهی هوتاف ٬ ٬س٬نترالیزم دهک٬ش٬ت و دزایهتیی ههر کهنا٬کی جیاواز دهکات، که دهردهکهو٬ت. ()

٬٬شنبیری جاگلر ئهوه٬ ٬چهند سا٬ه نهک ههر موحامهلهی پیاوانی ئایینی دهکات، به٬کوو ٬٬پاندا هه٬ده٬٬ت، چونکوو وا دهزان٬ت بهو ٬٬گهیه خ٬ی له ه٬رشی ئهوانه ده٬٬ز٬ت، که ئهمه نیشانهی کورتبینیهتی. ئهمهیش خا٬٬کی دیکهیه، که ئهو ٬٬شنبیره به سیاسهتهدارهوه گر٬ دهوات، بهوهی ئهویش تهنیا ئاساییشی خ٬ی مهبهسته. ٬ ٬پارتی و یهک٬تی گرنگ نیه ک٬مه٬گه دهکهو٬ته بهر شا٬اوی ئهو ه٬زانهی هه٬گری فکری چهقهستوون و ههرچی جوانی ههیه، له ناوی دهبهن، به٬کوو ئهوهی گرنگه ئاساییشی ئهوان ت٬ک نهدهن، بگره چ به نه٬نی و چ به ئاشکرا پهیمانییشان لهگه٬دا دهبهستن و ک٬مهکیان دهکن. ٬٬شنبیری جاگلر ٬٬٬٬ی سهرهکیی لهوهدا ههبووه له٬٬ناوی ئاساییشی خ٬ی و فراوانکردنی ناوبانگیدا ههمان ٬٬٬٬ی حزبه سیاسیهکان ببین٬ت، به٬کوو گهیشتوووته ئهوهی لهوان زیاتر خ٬ی لهو ه٬زانه نزیک دهکاتهوه. ()

٬هو ٬٬شنبیره ٬٬ش ههموو شت٬ک ت٬گهیشتن٬کی ز٬ر ساکارانهی ٬ ٬زهمنه ههیه و ٬٬ی وایه ئهم زهمنه جه٬گیره و ئهزهلییه. واته ئهم د٬خه ههر بهم ش٬هویه ده٬٬تهوه و ناگ٬٬٬٬ت. بهش٬کی ز٬ری ئهو ئهکتهرانهی ئهم٬٬ ٬٬پان به ٬٬ژیمنی (ئهسهد) داوه و ژیانیان به ه٬ی تیر٬رهوه کهوتوووته بهر هه٬هشه، دهپرسن ئهوه داعش و بهرهی نوسره له کو٬وه هاتن، له کات٬کدا خ٬یان چهند سا٬ه م٬٬ژوو دهش٬و٬نن و جوانکاریی ت٬دا دهکن، ٬ ٬هوهی و٬نهی موحاهیدهکان جوان و شیرین ٬٬شان بدهن، به ٬٬ادهیهک گهنجهکان بیانهو٬ت شو٬ن٬٬٬٬پان هه٬بگرن. ئهکتهرهکان له فیلم و زنجیرهدراماکانیاندا ز٬ر له ٬٬ش مهلاکانهوه خهونیان به گه٬٬انهوهی خیلافهتهوه دهبینی و سهدهی

حهوته میان به باشتترین سدهی زهمن پشان دهدا، بهام کاتک خهک بهپی ئه و که تهلهکی خیان بخیان داناون؛ چهک ههدهگرن و ووبه ووی هه موو که مهگه دهبنه وه، ئه ودهم ئه مسهر و ئه وسهری دنیا یان له دته وه یهک و به لادهر و خهوارج ناویان ده بن. خیلافهت له سدهی بیست و بیستویه کدا بهر له وهی له واقیعدا پراکتیزه بکرت، له سهر شاشه دا پراکتیزه کرا، بگره ئه وانه ئه و و نانهی مرقی باوه دار به تهخی و وهک تارمایی له کته به مژووویه کانداهریگرتیوون، بهرجهسته یان کرد و و ننه ی زار وونتریان له پک هنان، به ادهیهک ئه وان بتوانن بیانینن و دویان بکهون، بگره چاویان له بکهن، به وهی هه موو ورده کارییه کانیان ده بینرا. () له دوا ی ووداوی حه قدهی شوباته وه، دروستتر له و کاته وه شنبری هاوارکهر و بانگدهر سهرجه م پژهی خهی له هوتاف، بانگ، جوین و د عادا کورت کردووه ته وه، به ئاشکرا ههست به ده رکه وتنی هه ندک دیارده ده کرت، که نیو سده زیاتر بوو که مهگهی ئمه به ههی هخنهی هخنه گرانی سهرده می پشووه وه تی په اندبوون.

له ششی بیسته وه تا کو حه قدهی شوبات هه ر اپهین و ششی بگریت، ویستوو یه تی هزه کانی دژه گانان بورووژندت و بیانکاته هژی سیاسی، که مه ایه تی و سیمبلی، تا کو له دژی گانکاری به کاریان بهندت. به ده ربینی (ئیین خه لدوون) تکه ایان زا کردنی هژی که چهریانه بوونه به سهر هژی شارستانه تیدا. له م ده وروبهری ئمه دا هیچ کاتک گنه که وتوو دوا ی شش و اپهینه کان گانکاری ووی دابت، به کوو به پچه وانه وه هه می شه بواری سیاسهت، دروستتر داموده ستگی حزبی دهستی خستوو ته ناو بواره کانی دیکه وه و ئازادیی له مرقی سه ندوو ته وه. ناکرتت اپهین و شش شه کانمان گانکاری به دوا ی خیاندا بهنن، له کاتکدا چ سیاسه تمه دار و چ شنبری نهک گهی دروستبوونی تاک و مرقی سهر به خیان نه داوه، به کوو هه می شه له ووی هزرییه وه به لایاندا بردوو و هه موو ئه و ئه م نتانه یان له سه ندوو ته وه، که ده کرتت ببنه ههی ئه وهی ئازادانه بیر بکاته وه و ئاسته ی جیاواز له هیی زرایه تی بگرتت. به م شوه یه توانای تاک نهک هه ر به ئاسته ی یاخیبووندا نه جوو باوه، به کوو خودی ئه و توانایه بووه ته به شک له و دهسته اته که مه ایه تی و سیمبلییه ی زرایه تی و له سهر کوتکردنی خهی (واته له سهر کوتکردنی ئه و توانایه ی خهی) و ئه وانه ی دیکه یشدا به کار هه نراوه. چوارده ی ته مووز جووتیاری په رشوب باوی له که گه کانه وه هه نا و کهی کردنه وه. هه زکی که مه ایه تی له پک هنان، تا کو به سهر بژوای تازه پگه یشتووی شاردا زای بکات. به یاننامه ی یانزده ی ئادار جارکی دیکه شاری خسته ژار دهسته اتی جووتیاری چه کداره وه.

ٲاپه ٲين به شٲواز ٲكى دى جووتيارى چه كدارى پهرته وازى له شاخه وه
 بٲ ناو شار گه ٲانده وه. بهم شٲوه يه ههرچى له ماوهى ئه و پانزده
 شانزده سا ٲه ٲابوردوو دامه زرابوو، ورده ورده له ناو چوو. شان ٲ،
 سينه ما، كت ٲبخانه و هه موو سيمب ٲه كانى دى تٲك شك ٲنران و ئايك ٲنى
 ئايينى شو ٲنى گرته وه. ئه م ٲٲ بهرهمى چه ٲدهى شوبات به ٲوونى
 ده بينين، به تايبه تى له سل ٲمانيدا، ئه و شارى له نه وه ده كاندا به
 ته نيا خى له بهرانبهر شا ٲاوى ئيسلاميه كاندا گرت، به ٲام له و
 ٲٲژه وه ٲٲ به هاوكارى ٲٲ شنبيرى جاگلر توانرا دايب ٲووڅ ٲنن. هيچ
 كات ٲ وهك ٲٲ ناغى دواى ٲاپه ٲين، به تايبه تى له چه ٲدهى شوبات وه
 ٲٲ شنبيرى ئه م له ز ٲرايه تيدا نه تواوه ته وه، بٲيه له نه وه ده كانه وه
 تاكو ئه م ٲٲ ٲٲ شنبيرى جاگلر ده ستى به سهر تٲك ٲاى بواره كانى
 دهر بٲين و گه يانندا گرتووه. وهك بينيمان ٲٲ شنبير ٲكى
 ك ٲمپر ٲمايسه. واته بٲ مانه وهى خى له گه ٲ ه ٲزه چه قبه ستووه كاندا
 ٲٲك ده كه و ٲت و به يارمه تى ئه وان وه دژى ههر ده نگ ٲك ده وه ست ٲته وه،
 كه جيا وازه و نيازى گ ٲٲ انكارى هه يه. به هردوو كيان ئه و
 ز ٲرايه تيه به لا ٲٲدا ده بن و ئه و وه همى لا ده كه نه ٲاستى، گوايه
 ئه گهر ه ٲزه شه ٲانگ ٲزه كان ل ٲيان بگه ٲٲن دنيايان بٲ ده كه نه به هه شت.
 ئه و ز ٲرايه تيه ٲٲ ده سا ٲٲ له مه و بهر به يارمه تى حزبه ئيسلاميه كان
 له پا ٲٲ ز ٲرايه تيه كانى ده ورو به ريدا دٲته سهر شه قامه كان و له دژى
 كارى كات ٲرست ٲكى بٲ به هرهى دانماركى ده ها ٲٲن ٲت، بگره داوا ده كات
 هيچ كه س ٲك كه لوپه لى دانماركى نه ك ٲٲت، تاكو نه وه ٲى مه يمون و
 بهراز (احفاد القرده والخنازير) له برسان بمرن، كه چى ئه م ٲٲ
 په نايان بٲ ده ه ٲٲن ٲت و داوايان ل ٲٲ ده كات شو ٲنى بكه نه وه. له
 ك ٲنهاگن ته نيا له يهك ٲٲ ژدا ميل ٲٲن ٲك تاك دٲنه سهر شه قام، تاكو
 تٲك ٲا به و كه سانه بٲٲين (به خ ٲر بٲن)، كه ده سا ٲٲ له مه و بهر له خوا
 ده پا ٲانه وه له برسانيان بكوژ ٲت. ههر ئه مانه هه شتاوشه ش ميل ٲٲن
 كر ٲنى دانماركيشيان بٲ ك ٲٲ ده كه نه وه. ()

ٲٲ شنبيرى جاگلر له خا ٲٲكى ديكهى جه وه ريدا هم له گه ٲٲ پياوانى
 ئايينى و هم له گه ٲٲ سياسه تمه داردا يهك ده گر ٲته وه، كه ههرچى
 گونا هه هن ده يان خاته ئه ست ٲى ئه وانى له ن ٲرم و به هاكانى دو ٲٲن
 لايان داوه و گو ٲٲ له خواستى ز ٲرايه تى ناگرن. به مانا يه كى دى له
 بهردهم به دي ه ٲنانى خه ونه كانيدا ٲٲگرن. ئه و ٲٲ شنبيره هه ند ٲك چه مكى
 لاستيكى يانهى وهك دادپه روه رى، چاكسازى، پاكسازى و شتى ديكهى به
 ده مه وه گرتووه، كه نه له گه ٲٲ په يامى سياسه تمه دار و نه له گه ٲٲ هى
 پياوانى ئايينيدا ناك ٲكن، بٲ ئه وهى له و ٲوه ه ٲرش بكا ته سهر ههر
 بوونه وه ر ٲك، كه له دهر وهى ئه مانه دا بير ده كات وه و ده دو ٲت.
 به وه دا ده ستى به سهر ه ٲه كانى ٲاگه يانندا گرتووه، هه و ٲٲ ده دات ههر

دهنگک بخنکښت، که له دهنگي ټو ناچت و سانس ر بخته سر نووسيني هموو ټو نووسه رانه پښه ژه فکري جياوازيان هه يه. و باوه دهسته اتی سياسي زياتر له ټايين نزيک ده بته وه، که چي له زنه ی ناوی (هه رمی کوردستان) ه، ټوه ښنډيره که يه ز له سياسه تمه دار پتر خه می اگرتنی د پياوani ټاييني ه تی. ښنډيري ميللی هه تا ټه مښ ل ه ژر دهسته اتی ټو فکره پريما تيفه دا ډه رنه چووه، که حاکم يان ز ردار، يان چاکه خواز پ شان بدات. ټه مه بينيني چه مکی دهسته ات ته به شوهی م ر ف ل جی. واته قسه کردنه له باره ی دهسته ات ته وهک ټه وهی به چاوی ټاسايی ده بينر ت. وردنه کردنه وه و ټکنه شکا ندني ه تی، له کا ت کدا ښنډيري ه خنه گر له و خا ه جه وهه ريه وه ده ست پ ده کات، که به و ټگه يشته ټازی نا ب ت و به دوا ی ورده کاری و نه ټنيه کانی ټو چه مکه دا ده گه ټت. له چير که ف لکل ريه کاند ا پاشاکان يان ز ر دادپه روه رن، يان ز ر چه وس نه رن، که هه ردوو و نه که به ره می ترسن. حا ته تی سا يک ل ژيه، که مر قی سه ره تايی دهسته ات دار به شوهی ټاسايی نا بين ت. سه ير ني ه کا ت ک ده بينين م ژوومان ه ټنده که و ټو وه ته ژر دهسته اتی ميت ل ژيا وه. مر قه کان چير کی سه يروسه مه ره ب سه رکړده کان هه ده به ستن و له ټگه يه وه ترسی خ يان ده ه و نه وه. () له دوا ی ا په ي نه وه هي چ ښنډيري کی جا گلر ده رنه که و ټو وه، ټه گر ټه ندا مانی ټو ز را يه تيه ده يان چير کی ټه فسانه يان ب هه نه به ست ب ت، وهک (فان شايانی خه اتی نه ب ه)، (به ره می فيسار ټه گر بکر ته زماني ټينگليزی، ده ب ت هه رچی نووسه ر هه ن، کت به کانيان له کت بخانه کاند ا ده ر به ټن و ب ما ه وه يان به نه وه)، (فانه هيله سووفی ټ ژاوا له باره ی فيسار نووسه ري ټ مه وه گوتوويه تی ده ب ت هه موو دا ه نه رانی دنيا ل يه وه ف ر بن چن ده نووسن) و شتی دیکه ی له م با به ته. هه ر به گشتی گه وره کردنی قه باره ی توانای کاره کته ري سياسي، ک مه ا يه تی و ټاييني، له پا پ ښيني کړدنی ووداوی د خ شکه ردا به رما وهی ټيد ل گيه کانی وهک ک م نيزم و نازيزمه، که پ يان وايه م ژوو به شوهی ټکو است ده چ ته پ شه وه. به م شوه يه گه وره کردنی ووداو به ک که له خه س ته کانی ښنډيري جا گلر، چونکه ټو و ا اها ټو وه ته نيا ده توان ت له باره ی ف رمی ووداوه وه بدو ت، ب يه تا کو قه باره ی ووداوه که گه وره تر بکات، چاکتر سه ري ل ډه رده چ ت، به وهی ټو پر س سه وروژان (Excitement) و خر شان (Enthusiasm) ده ه ټته دی. که م نين ټو ښنډيره جا گلره رانه ی به رده وام مژده ی ووخانی فان دهسته ات و ده رکه و تنی فان سيست م ده دن، که ټه مه له حه قده ی شوباتدا ز ر به وونی بينرا. (کارل پ په ر) به تاي به ت له کت بی

(هه‌زاری م‌ژووگه‌رای) دا ځه‌ځه‌ی گه‌وره له ئا‌استه‌ی م‌ژووگه‌را (Historism) ده‌گر‌ت. ئه‌و ده‌پرس‌ت ئا‌یا په‌ره‌سه‌ندن یا‌سای هه‌یه؟ هه‌ر ځ‌یشی به (نا) وه‌ام ده‌داته‌وه و باوه‌ی وایه گه‌ان به دوا‌ی یا‌سایه‌ک ب‌ (سیست‌می چه‌سپاو) له م‌ت‌دی زانستیدا به ه‌یچ ش‌وه‌یه‌ک بوونی نی‌یه چ له بواری با‌ی‌ل‌جی و چ له بواری س‌سی‌ل‌جیدا. ()

ئه‌گه‌ر (پ‌په‌ر) ځه‌ځه له ف‌رمه فله‌سه‌فیه‌که‌ی (م‌ژووگه‌رای) بگر‌ت، ده‌ب‌ت ئ‌مه چی به ځ‌ش‌بیری میلی‌ی ځ‌مان ب‌ځ‌ین، که هه‌ر ه‌نده جه‌ماوه‌ر‌کی ساده له‌سه‌ر شه‌قامه‌کاندا ده‌بین‌ت، ځ‌را مژده‌ی ځ‌وو‌خانی ف‌ان‌سیست‌م و دامه‌زاندنی ف‌ان‌سیست‌م ده‌دات؟

[illegible]

له‌دوای ئا په‌ینه‌وه مرځی ئمه له لایه‌ک به ه‌ی سیاسته‌مه‌دار و کاره‌کته‌ری ئاینیه‌وه و له لایه‌کی دیکه به ه‌ی شنیری بانگده‌ر و میلییه‌وه به‌رده‌وام به پیرزی داپ‌شراوه. ه‌نده به‌سه مرځی وردبین چاو‌ک به کت‌به‌کانی خو‌ندن و په‌روه‌ده‌دا بخش‌ند، تا کو به ئاسانی ب‌ی ده‌ربکه‌وت چ‌ن خ‌شه‌ویستی ئید‌ل‌گی حزبی ده‌سته‌ات و سیمب‌ه‌کانی وه‌ک شته ه‌ره پیرزه‌کان سه‌یر ده‌کر‌ن و له‌ولایشه‌وه کاره‌کته‌ری ئاینی به یارمه‌تی شنیری میلی ه‌موو کونوک‌له‌به‌ری ک‌مه‌گی به پیرزی پ‌کردوو ته‌وه، که ئه‌وه له حه‌قده‌ی شو بات‌دا ده‌گاته لووتکه و ئەم‌مان به وونی کاریگه‌رییه‌که‌ی ده‌بینین، ب‌یه ه‌هر

که سږک باوه یی وا بټ مړۍ فی ئۍ مه بۍ ئوه دټه سهر شه قام، تا کو دنیا بگۍ ټټ، له ساده یی و ساکاریی خۍ زیاتر شتۍ کی دیکه مان پۍ نا ټټ. () بهرگری کردن له مافی تاک نهک هر له کاتی ورووژانی شه قامدا، به ټکوو هموو کاتۍ ئهرکی ټټ شنبیری ټټ خنه گر، به ټام ټټ که ټکردنی باوه ټ و ماف جارۍ کی دیکه ساکاریی ټټ شنبیری میللیمان بۍ دهرده خات. وهک پټ شتر گوترا ټټ شنبیری ټټ خنه گر و ټټ په ټټ نهر بهرگری له مافه کانی تاک ده کات، نه وهک له باوه یی، بگره باوه ټټ ه کانی ټټ ک ده شک ټټ ټټ، له کاتۍ کدا ټټ شنبیری میللی به باوه ټټ که یدا هه ټټ ده ټټ، بۍ ئوه ی مافه کانی لا گرنگ بن، به ټکوو ته نیا لهو ټټ گه یه وه خۍ له که نا ټټ ه کانی ټټ اگه یان دندا نمایش ده کات. من پټ م وایه ټټ شنبیری ټټ خنه گر و ټټ په ټټ نهر، ټټ شنبیرۍ ک هموو کاتۍ سهرقا یی پټ ټټ ژهی فکریی ټټ خنه یی، نه به ورووژانی شه قام حماس ده یگرۍ ت و نه له ټټ ئارامی دټ خدا پشوو ده دات، به ټکوو ئوه خودی شه قام و دټ خن ده که ونه ټټ ر کاریگریی ټټ خنه کانی وه، نه وهک به پټ چه وانه وه. هیچ گرنگ نیی ټټ مه هټ شتا نه چوینه ته ناو زه مه ټټ که وه ټټ ټیدا ټټ شنبیر به بهر ه مه کانی وه بناسر ټټ ته وه، نه وهک به دټ عا، هوتاف، جن ټټ و، درووشم و گوته ساده کانی، به ټام گرنگه ټټ شنبیری ټټ خنه گر و ټټ په ټټ نهر بزانت هه میسه زه مه ټټ کی دیکه یی جیاوازی هه یی، زه مه ټټ ک، که هټ شتا ئه ندامانی زټ رایه تی ټټ پټ ی نه گه یشتوون. خټ کاتۍ پټ ی گه یشتن، ئه واه ئه و ټټ ټیدا نه ماوه و جټ ی هټ شتووه. ()

کټ مه ټټ گه یی ئۍ مه، که کټ مه ټټ گه یی زاره کیی و که مترین لټ کدانه وه بۍ دیارده و دهر که وته کانی کراون، ئه واه مړۍ فی هاوار کهر و جو ټټ ندر به ئازا وه سف ده کات، له کاتۍ کدا سایکۍ لټ جی ټټ ک پټ چه وانه یی ئه وه مان پۍ ده ټټ ټټ. ئه مه میکانیزمی بهرگریی. مړۍ ف کاتۍ ده زانت ټټ ئازا نیی، پټ ویسته خۍ ئازا پټ شان بدات، به و مه به سته ی شو ټټ نی خۍ له ناو زټ رایه تی دا بکاته وه و به لاه نه نر ټټ. به م شټ وه یی ئازایه تی دیوه هره ساخته کی مړۍ ف، مادام هټ کاره بۍ خټ گونجا ندن. () ئه و دیوه، که به م ټټ اټټ ه وه پټ وه سته، هر یهک له (نیتشه) و (فرید) له سده ی نټ زده هه مدا به شټ وازی خټ یان ټټ ووبه ټټ ووی ده بنه وه و ئا ټټ استه ی جیاواز و نو ټټ له فکر و سایکۍ لټ جی دا ده هټ ننه گټ ټټ، که دواتر ئه و ئا ټټ استه یی له ئه ده بيشدا ټټ هنگ ده داته وه، به وه یی فټ که سی گه وره له سهر ناوه وه یی مړۍ ف ده کر ټټ، که شه ه، نه وهک چاکه. تراجیدیا یی، نه وهک گه شبینی. قوو ټټ بوونه وه و بینینی ئازاره ټټ، نه وهک پټ دانی مژده ی خټ شبه ختی. ()

چ گه وره کردنی ده سته ټات و چ بچوو کردنه وه یی خۍ له پټ وه ندی کوه و باوکدا ده بین ټټ ته وه، که به گرۍ یی ئټ دیپ و خه ساندن ناسراوه. ئه م ټټ

[illegible]

ئەو ئىشنىڭ شىبىرەنە تەڭگە يىتىش ۋە لىككەنە ۋە زىر سادە يان بىلەن ۋوداۋ ھەيە، كە پىيان ۋايە ھەر ۋوداۋ ك سەربەخىيە ۋ ھىچ كەنتى كىستەكى نىيە. ھەر ھەندە داعىش دىت، تەككە دەكەنە نوۋسىنى گوتار لەۋ بارەيەۋە. بەئام ئايا ھەر بىلەن نوۋە داعىش ۋوداۋكى نوۋىيە؟ دىر ئىكراۋە ئىۋانەي پىشۋو نىيە ۋ بە ھەمان ئىلەمەنتى ئىۋانەي

فـرمی وهر نه گرتووه؟ بـچی ئه و ئـشنبیره پـی وایه ئه و ووداوه یان ههر ووداواکی دیکه نوپیه و به جیا لای دهکـهـتهوه، استتر بـیاری له سهر دهدات؟ چونکه خـی بـ ئاماده نه کردووه و ناتوانـت ئه و کـنـدکـشنه له نـوان ئه و ووداوه و کایه کانی مه عریفه دا دروست بکات. وهک کایه ی مـژوو، سـسـیـلـجیا، سایکـلـجی و هیی دیکه. ئه و ئـشنبیره که مترین کاتی بـ بیرکردنه وه ههیه، بهوه ی بهردهوام له که ناـی اـگه یان دهنه وه بـ ئه وه ی دیکه یان جرتوفرته تی، نه بادا له بهرچاوان ون ببـت، بـیه به زمانی میللی له باره ی هه موو شتـکه وه دهدوـت و ئه وه ی پشتی پـ ده به ستـت، که لتووری زاره کییه. ئـشنبیر کاتـ ئـگه به خـی دهدات ئامـژگاریی خـهـک بکات، یان ببـته پـشـهـوی، ئه وه له بهر ئه وه یه له لایه ک گه یشتوووه ته ئه وه ی حه قیقه تی ته واوی به ده ست هـناوه و پـویستی به وه یه ئه و حه قیقه ته به وانی دیکه یش بگه یه نـت، له لایه کی دیکه ئه و ئـشنبیره توانای دهرچوونی له م دـخـه ی ئـستای نییه. وا ده زانـت ئه و ئاسته ی پـی گه یشتوووه، ئه زه لییه و پـویسته ئه وانه ی دیکه یش بیگه نـ. له مـژووی ژیا نی ئونا کبیر و فه یله سووفاندا خاـکـکی جه وه هری سه رنجـاکـش هه یه، که هه موویان پـک ده گه یه نـت، ئه ویش ئه وه یه تـکـایان ته نیایی به ماـی استه قینه ی خـیان ده زانـ و له وـوه بـ دهره وه دهـوانـ، که چی ئـشنبیری جاگله ر له ئاوه دانی و قهره باغیدا نه بـت، ههـناکات. ته نیایی لای ئـشنبیری هـخنه گر ههرگیز مانای دابـان نییه له کـمهـگه، بهـکوو به پـچه وانه وه بینینی کـمهـگه یه له و شوـنه وه، که هه موو ووه کانی لـ دیاره، بگره له و نه بـت، ناگاته قووـاییه کانی. له ئه نجامی نه بوونی هـخنه و که میی ویستی تـپهـاندندا خه ریکه ئیدـلـگیی حزبی باـاده ست به هاوکاری ئایین خـی ده خـنـته ناو هه موو کایه کانه وه، به تایبه تی کایه ی خوـندن. لـره دا بـ ئه وه ی مه ترسیی ئه و پرـسـسه مان چاکتر له بهرچاو بـت، ده کـرت په نا بـ چه مکی به ره مه مهـنانه وه (Reproduction) ی (پیر بـردیـ) به یـن، که مه به ستی ئه وه یه ئه و که لتووـه ی خوـندکار له خوـندنـگه وه ریده گرـت، بـلایه ن نییه، بهـکوو ئیدـلـگیی زاـ ههـیده سووـنـت. نموونه ی خوـندنـگه کانی فره نسا ده هـنـته وه چـن تـیاندا سـسیالیزه یـشـن، واته پهروه ردی کـمهـایه تی ئامانجی ئه وه یه تاک و ابهـنـت نه ک ههر به و ئیدـلـگییه زاـهـ قایل ببـت، بهـکوو لای ببـته استی و خـی له گهـدا بـگونهـنـت، بگره ته واو پـوه ی پـوه ست ببـت. به م شـوه یه چینی باـاده ست له و ئـگه یه وه هه مان تـگه یـشـتن درـژه پـ بدات. لـره دا خوـندن ئاسا نکاری بـ منداـی چینی سه رده ست ده کات و هاوکات ته گهره ده خاته به رده م منداـی چینی ژـرده ستـه وه، به وه ی ئه وه ی له خوـندـگه دا ده خوـنـرت، که لتووری په که میانه و به ئاسانی لـی

تـده گات، بهـام ئه وهی دووهم دهـبـت له کهلتووری چینی خـی دابـبـت و بهر کهلتوورـکی دیکهـی نامـ بکهـوت، که مادام هیـی خـی نییه، وزه یه کی زـری دهـوت، تا کو لـی تـبگات، بـیه هه مان توانای منداـه دهـوه مه نده کهی ناـبـت و دوا ده کهـوت. بهـم شـوه یه فـرکردن دهـبـته دهـستهـاتـکی سیمبـی و به نهـنی دهـست بهـسر مرـفـدا دهـگرـت، که (بـردیـ) خـی پـی وایه ئه وه دهـستهـات نه بینراوه کاریگهـریه کی گهـوره ی هه یه. () ئه وه ی لای ئـمه ته نیا له فـرمدا جیاوازه، به وهی کـمه گه ی کوردی هـشتا ئاستی سهـره تاییی نه بـیوه، بهـام له ناوهرـکـدا هه مان شته، که ئه وه ی مرـفـی پـی پهـروهـده دهـکرـت، ئه وه ئیدـلـگـیه یه له دوا یـاپهـینه وه باـی بهـسر سهـرجهـم کـمه گهـدا کـشاوه. پـکها ته یه که له سیاسه تی حزبی دهـستهـات دار و ئایین. مرـفـ به ئاسانی له و کـتـبـانه ی له خوـندنـگه کاندای دهـخوـنـن، ههـست به چه واشه کاری ده کات و تـده گات چـن خوـندن بووه ته ئـگه یه ک بـ خوشه ویستکردنی دهـستهـات و ئیدـلـگی زـا. له ولایشه وه نه ک ههـر خوـندکاری سهـره تاییی، بهـکوو منداـی باخچه ی ساوایانیش به زـر ههـندک بابـه تی ئایینی پـی له بهر دهـکرـت، له کاتـکـدا ئـقه کاره ناسراوه کانی ئیسلام کـشـه ی گهـوره یان لهـسه ریان ههـن.

دهـکرـت لـرهـدا ئه وه کـنسـپـته ی (بـردیـ) له بهرچاو بگرین و جارـکی دیکه بـ ئه وشوـنه بگهـینه وه، که تـیدا گوترا سلـمانی له نه وه دهـکان، له کاتـکـدا ههـموو شاره کانی دهـوره ی به دهـستی ئیسلامیه کان دهـووـخـن، به ته نیا دهـمـنـته وه و خـی به دهـسته وه نادات، که چی له هه قده ی شو باته وه بهـره و داـوو خان مل دهـنـت. له ئـگه ی خوـندنـه وه، که ئیدـلـگی حزبی دهـستهـات دار و ئایین دهـستیان بهـسه ردا گرتووه، ههـروهـا به هاوکاری ئـشـبیری جاگلەر و بانگدهـر نه وه یه کی نوـ پـ ده گات. ئه وه نه وه یه به هـیچ شـوه یه ک لهـسه ر ئه و یاخیبوونه دانه مهـزراوه، که نه وه کانی پـشوو بهـره میان هـناوه، بهـکوو تهـواو له و مـژووه ی خـی دوور خراوه ته وه. دیسان دهـنـن مرـفـ ده توانـت له دوا یـاپهـینه وه کاریگهـریی ئه و خوـندنـه به وونی ببینـت. ئه وه تا خه ریکه کـمه گه بهـسر دوو ته وه ره ی سهـره کی دابهـش دهـبـت، لایه نی سیاسی، که تـیدا پارتی باـدهـسته و لایه نی ئایینی، که وا وردهـورده سهـله فیه کان دهـبنه ئـبه ری. ئـگه به خـم دهـدهـم بـم وا کـمه گه ی کوردی له و زـنه ی ناوی (ههـرـمی کوردستان) هـ، وهـک کـمه گه ی عهـره بستانی سهـوودی لـ دـت. لهـوـدا ئـککه وتن لهـنـوان دین و سیاسه تدا کراوه. پاشا و دارودهـسته که ی بـیان هه یه وهـک ئه وه ی ده یانه وـت بژین، به و مهـرجه ی ئـ له پیاوانی ئایینی نه گرن چـن له ناوه وه وـات به ئـوه دهـبن. ئه مان بـیان هه یه بچن له گهـ سهـر که کافره کانی جیهان دابنیشن، دهـست بخه نه ناو دهـستیان، بگره پـکه وه ییش

مهی بنځن، نهویش قهیدی ناکات له فرهنسادا به‌شداری له پرټټسټی
 دژی تیر‌ریستان بکن، به‌ام نهوانیش مافی خټ‌پانه لهو کاته‌دا به
 به‌رچاوی هموو دنیاوه دهستی دز بځن و جه‌ده له هر که‌سک بدهن،
 که گو به یاساکانیان نادات. له هر‌می کوردستاندا نه‌مه خه‌ریکه
 به ووونی دهرده‌که‌وت. ئستا ب پارتی نه‌وه گرنکه به‌وو‌بردنی
 هر‌می له دهست نه‌چټ و خټی وهک سهر‌ک بم‌نځ‌ته‌وه. ل‌ره‌یشدا د‌ستی
 د‌س‌زی وهک سه‌له‌فیه‌کان ناد‌ز‌ته‌وه. نه‌وه خودی حزبه ئیسلامیه‌کانی
 ترن ک‌شه‌یان له‌گه سه‌له‌فیدا هه‌یه و دهرکه‌وتنی به مه‌ترسی دهرانن،
 نه‌وهک پارتی، چونکه وهک گوترا نه‌م‌م نه‌وانه ب پارتی، (ده‌م
 نه‌م و نا‌م سبه‌ی)، ج‌گه‌ی د‌نیایین، مادام نابنه ت‌کچوونی
 د‌خه‌که‌ی، بگره ده‌بنه پ‌پشتی و ه‌زی دده‌ن. ده‌گینه نه‌وه‌ی ب‌پ‌ین
 دابه‌شبوونی ک‌مه‌گه‌ی نه‌مه له‌سهر بنه‌مای ت‌گه‌یشتنی جیاوازدا نیه،
 به‌کوو پ‌وه‌ندی به‌و ز‌رایه‌تیه‌وه هه‌یه. واته له نه‌جامی
 به‌ره‌مه‌نانه‌وه، چ به‌ره‌مه‌نانی فیزیکی و چ به‌ره‌مه‌نانی
 هزریه‌وه نیه، که دابه‌ش ده‌ب‌ت، به‌کوو ئا‌سته‌ی نه‌و ز‌رایه‌تیه‌
 نه‌وه ده‌سه‌پ‌ن‌ت چ‌ن دابه‌ش ب‌ت، ب نه‌وه‌ی نه‌و دابه‌شکاریه‌
 ژ‌ر چه‌تره‌که بگ‌ت. نه‌و ب‌چوونه‌ی شنبیری جاگلر هر‌زوو کورتی
 ه‌نا، که پ‌ی وا بوو به‌ه‌زبوونی پایه‌ی پیاوani ئایینی ده‌ب‌ته ه‌ی
 ب‌ه‌زبوونی پارتی. جه‌ختی له‌سهر ده‌که‌ینه‌وه، که نه‌م‌م خه‌ریکه
 ک‌مه‌گه به‌سهر پارتی و سه‌له‌فی دابه‌ش ده‌ب‌ت، یان لانی که‌م نه‌و دوو
 ته‌وه‌ره به زه‌قی دهرده‌که‌ون و ژ‌به‌ژ‌ریا تر پ‌وه‌ندی د‌ستانه‌یان
 دهرده‌که‌وت. پارتی لهو وو‌وه نه‌زموونی ز‌ره و له‌وانی دی چاکتر
 دهران‌ت چ‌ن له‌گه ته‌وژمی ئیسلامیدا مامه‌ه بکات. هر له شاخه‌وه
 نه‌مه‌ی پ‌پ‌ی کردووه و در‌ژه‌ی پ‌داوه. له دهره‌وه‌یش پارتی له‌گه
 هه‌موو حوکومه‌ته‌کانی دهوروبه‌ردا پ‌وه‌ندی پته‌وی دامه‌زراندووه،
 به‌وه‌ی خاوه‌نی نه‌وت‌کی ز‌ره و بواری فر‌شتنی به چاکی ب ه‌خساوه‌.
 لای تورکیای (ئ‌رد‌گان) په‌سهنده و له‌گه ئ‌رانیشیدا پ‌وه‌ندی
 د‌رینه‌ی هه‌یه، بگره توانیویه‌تی لای عه‌ره‌بستانی سه‌عوودییه‌یش به د‌ست
 بزانه‌ت. () ل‌ره‌دا شنبیری جاگلر ه‌چ ک‌کی نیه، مادام نه‌وه
 خواستی ز‌رایه‌تیه‌ و ئ‌تم‌سف‌ری ژ‌ر چه‌تره‌که خټی نه‌وه‌ی
 سه‌پاندووه، بگره نه‌مه به‌ره‌می هاوکاری شنبیری جاگلر و
 سیاسه‌تمه‌داری جاگلره‌. ئستا ب نه‌و شو‌نه ده‌گه‌ینه‌وه، که
 ت‌یدا گوترا هر لایه‌ن‌ک له‌ژ‌ر نه‌و چه‌تره‌دا سنوور‌کی ب خټی
 داناوه، ل‌ی ت‌نه‌په‌ت، چونکوو به‌زاندنی سنووره‌که توو‌ه‌بوونی
 خودی ز‌رایه‌تیه‌که‌ی ل ده‌که‌وت‌ته‌وه.

نه‌م‌م شنبیری خاوه‌نپه‌یام شنبیر‌کی ک‌نی ته‌قلیدییه.
 شنبیر‌که وهک سه‌رکرده و سیاسه‌تمه‌دار پا به‌ندی خواسته‌کانی

ز رایه تییه. شنبیر که نه توانای تپه اندنی هیه و نه دهشیه و ت لهو ز رایه تییه داب ت. شنبیر که ده ب ت برده وام دهر بکه و ت و به جه ماوهره کی ب ت پشی ت نه کردوون، به کوو هه میشه له ناویان دایه. ئه و شنبیره ژنامه و که نا ه ئاسمانییه کان به چاکترین گه ده زان ت ب ئه وهی برده وام خ ی به و جه ماوهره پ شان بدات. کات شنبیر په یامی هیه، مانای وایه هم بابه تی په یامه کی دیاری کردووه و هم ئه وانه یش په یامیان ئا استه ده کات، ناسراون، که ئه مه مانای مانه وهی شنبیره له ناو ئه و چوارچله وهی خ ی ب خ ی ک شاوه.

ئه وهی هر ووناکبیر و فیهله سووفک دروست ده کات، ووبه ووبوونه وهیه له گه دا ووخان و ت کشکانی کمه گه دا، نه وهی خ به دهسته وه دانی، که هر ئه مه یشه ده ب ته فاکتوری د زینه وهی ئا استه ی نو ی بیرکردنه وه. ده کر ت ل ره دا ئه مه ته نیا (هیگ) به نموونه به نینه وه چن به ه ی ش ش فرانسوی و بارود خ ی ئه مانای سهرده مه که یه وه گه وره ترین گه انکاری له بیرکردنه وهی خ یدا ده کات، بگره له مه وه زیاتر تینو تیی ب ئازادی تاو ده ست ت و قوو تر له دنیا ده وان ت. له ووه وه ک نس پتی نه گه یشن (Negation) داده ت، که به ش کی جیانه کراوهی دیالکتیکه و ئه مه یان تاکه گه یه ب ت گه یشن له ه ش یاری. نه گه یشن واته گواستنه وه له بیر که یه که وه ب دژه کی. به مانایه کی دیکه گواستنه وه له پ ز تیغه وه ب نه گه تیغ، ب یه پ ی وایه نه گه تیغ به ه مان ئه و ئه ندازه یی نه گه تیغه، پ ز تیغیشه، که دواتر هردووکیان یه ک ده گرن، به ام له د خ کی باا تر دا. به م ش وهیه ئه م ش وازی نه فیکردنه وهیه نه فیکردنه وهی ته و او نییه، به کوو نه فیکردنه وهی به ش کی دیارکراوه، که هر خ ی خهریکه ده تو ته وه. له ئه نجامی ئه و نه فیکردنه وهیه یشدا ناوهر ک ده م نه ته وه. ئه و ئه نجامی له و نه و دا به ده ست د ت، نو یه، به ام باا تره و له و ک نس پته ی پ شوو ده و له مه ندره. که واته له گه ی پر س سی نه فیکردنه وهیه ده و له مه ند بووه. به هه ر حا ئه مه ئه و گه یه یه، که (هیگ) ده یه و ت واقعی پ افه بکات، به وهی نه گه یشن چه مک کی کراوهیه، دگما نییه و توانای برده وامی هیه. وهک (ه ر ب رت مارکیوز) جهختی له سر ده کات وه (هیگ) ده یه و ت له و ک نس پته وه واقعی ت کشکاو و دا ووخاوی ئه مانیا بخو نه ته وه. واته هر ده ب ت سیست می سیاسی ت ک بشک ت و ب سیست م کی نو ی عه قانی (a new rational order) بگ ت. گه انکارییه کی له م ش وهیه یش به ب توندوتیژی نایه ته کایه وه. ()

شنبیری جاگلر دووره له وهی گه انکاری بکات، مادام له گه ئازاره وه ووبه ووی واقع ناب ته وه، له کات کدا ته نیا ئازاره ئه و

تواناښه به ښځې د بهرنيو له خوا و له دې وروسته قوې
بډلې ته و.

نېټه زېږېدې ده چې د ښځې او گډې اني به سره دا ده ښځې، نااسته
جياواز و پېچلې ده. داغش، که ښځې نه خوازاوه، کات بهر ته
زېږېدې ته ده که وې، به توندي به لاهه دنړۍ، به نام هر ته وېشه
ده ښځې ته. قورس نېټه بهر ته وې ته هره څه ته گهر که مېش بې،
بېنېن، که نه مه پېمان ده ښځې ته و زېږېدې ته نېټه به نااسته
پېچلې ده دې وروڼې ته و ده گډې ته، نه وې ته فکرانې دې نه وایي
ده نه وې، که ښځې ته ښځې ته نه وې ته نااسته ته نه گرتووه. څه
ته وې ته وېستو وېشې ته به مې ښځې ته څه وې ته وې بېنه وې، تاکو
ته مې ته ژماره يان که مه و هې ګانې ته سر ته يان.

(گرامشي) باوه ي وایه هې موو څه ګ به ښځې ته له ښځې ته
ښځې ته، به نام هر ته وې ته خاوه نې فکرې با ګان و کارې ګريان
هې ته، به ښځې ته دې ته ښځې ته مې به ښځې ته ښځې ته، له
ښځې ته ترادېشې نه ي جيا ده کات ته وې. (وې ته وې ته وایه بې ته
ښځې ته کات ته دې ته ښځې ته کارې ګر له ګ مې ته دې ته بېنې ته، که
ناستی مېلې ته دې ته ښځې ته و دې ته خاوه نې ته ښځې ته ګريان ته و
څه ګريان، به وې ته نې ته له ښځې ته دې ته وې ته وې ته څې ته به
داموده ګريان ته وې ته دې ته ښځې ته و ګريان ته له ګريان ته بېنې ته،
دې ته وې ته وې ته به بې ته وې ته ګريان ته ښځې ته څه ګريان ته،
دې ته ګريان ته ښځې ته څه ګريان ته ښځې ته څه ګريان ته، به ګريان ته
ناستی څې ته دې ته ښځې ته، که ته نې ته پريسياري نو و وروڼو ته وې
زياتره ته وې ته پې ته اندنه ده ښځې ته دې.

مړې ته وې ته وې ته چې نه يوانيوه ژيانې څې ته و بې ته بهر چاو،
سر ګريان و سياسته دې ته نې ته، به هې مان ښځې ته له دې ته نه ها توو
ښځې ته له دنيا څې ته بکاته دې ته وې ته، به ګريان ته له دې ته وای
له ګريان ته له سر ښځې ته وې ته فسانه ګريان وې ته بکاته و ګريان ته
زېږېدې ته له وې ته هې، پېشان بدات، به نام ګريان ته مې بهر ګريان ته وې
ښځې ته بګريان، که زېږېدې ته وې ته ښځې ته دې ته به ګريان ته
دې ته نېن، ګريان ته وې ته هې ته هې ته ګريان ته فکرې ته څه ګريان ته
نې ته. پې ته وایه ته نې ته ګريان ته له ښځې ته دې ته وې ته وې ته بکات
نه ګريان ته نې ته هې ته ښځې ته، به ګريان ته وې ته دې ته نې ته
تې ته بې ته نېن.

يې ګ له وې ته هې ته ښځې ته ګريان ته څه ګريان ته پې ته اندني
مړې ته ښځې ته ګريان ته هې ته، لېان ته دې ته، ته وې ته، ته رګريان
ښځې ته ته رګريان ته قورس و بېر ګريان ته پريسياري ته هې ته هې ته
ګريان ته دې ته چې دې ته سياسي، چې دې ته تې ته ګريان ته يې ته له

شوهی ځان، قوتابخانه، پهرستگه و نهوانه دی ئاسانه، بهوهی نهوان نهک مه بهستیان نیه زرایه تی تپه نن، بهکوو تا بپشيان بکرت شه له پناوی هشتنهوهی نهو دڅه جگیره دا دهکن. ئیدلگی، هم ئیدلگی سیاسی و هم ئیدلگی ئایینی له سر ئاسانکاری دامه زراون. چند پرینسپ کیان هن، که به ئاسانی له بهر دهکران و دهگوترنهوه. هه موو داموده ستگه کانی وهک ځان، پهرستگه، قوتابخانه و زری تریش دهیان نهوه و به ئاسانی له مښکدا دهچسپن، بهام کاری شنبر قورسه، بهوهی دهبت گومان لهو پرینسپانه بکات و هه یان بوه شنهوه، بگره به ئایدیای نوو ووبه وویان بتهوه. هه له بهر نهو هیشه شنبری جاگلهر به شته گه وړه و زهقه کانه وه دهلکات، بهام شنبری هڅه گر ب ناو شته ورده کان وو دهچت و ئاسته یی نوو یان تدا ده دزتهوه. بهم شوهیه شنبر نهوه نیه کښه ی له قه باره ی څی بچووکتر، یان هڅنده ی قه باره ی څی دروست دهکات، بهکوو نهو هیه کښه ی گه وړه تر له قه باره ی څی ده خوځنه ت. شنبری میلی، که هڅنده ووی له زرایه تییه و لای جوودا نابتهوه، له بهر نهو نیه دهیه وبت له گه څه مه کانی دا بژی، وهک نهوه ی بانگه شه ی ب دهکات، بهکوو نهو هیه توانای نیه نهو ئاسته ج بهت، بهوهی له دا شتنی پرسپاری نوو دا دهسته وستانه، له کات کدا ته نیا له یی پرسپاری نوو ه شنبر ده توانت مهودا (Distance) ی نهوان څی و جه ماوهر دروست بکات، که مه رجی سهره کی دا هڅانه. (عهلی حهرب) پی وایه (له پیتاگوراسه وه فلسفه بریتییه له فکرنی تایبته، نهک هیی گشت، مادام گشت بهرگه ی ناگرت و لای تڼاگات، بگره تکیشی ده دات. که واته چاک نیه استیه کان له بهرانه بهر جه ماوهر دا بگوترن، بهکوو پویسته به شوهیه ک تمار بکران له گر و سیمب څا نه بن، به ادهیه ک ته نیا نهوانه دهستیان بگنه، که شایانان و هه قی ځایانان پ ده دن). ()

توانینی شنبری میلی ب جهور و ستم له سنووری هاوکښه ی (سهره تا، ناوه است و کتایی) تڼا په ت. واته نهو شنبره پی وایه جهور و ستم سهره بڅان و لینکی ج راوجریان نیه، تاکو به دویاندا بگه ت و لکیان بداته وه. بهم شوهیه وهک شتی فیزیکه لپان ده وان ت. پی وایه زو م سهره تای هیه، ده گاته ناوه است، دواتر تک ده شکت و کتایی دت، بیه زمان کی ئاسانی پویسته، نهو زمانه ی ژانه څه ک به کاری ده هڅنه، له کات کدا شنبری هڅه گر و تپه نهو پشت لهو تگه یشته ساده یه دهکات و له ناوه وه چ له چه مکی زرداری و چ له هه چه مک کی دی ده وان ت، بهو مه به سته ی تپا نپه ت، نهوهک دهستیان پوه بگر ت. واته نهو

تاکه ئاښته یه تڼک دهشکښت و دهیان ئاښته ی دیکه ی جیاواز داده ښت. (ژیل د لـز) و (کلر پارنـ) له کتـبی (دایه ښـگه کان) دا ده نووسن: (ئامانچ وه ښامدانه وهی پرسپاره کان نیه، به ښکوو ده رچوونه لـیان. خه ښکـکی زر هـن باوه ښیان وایه دووباره کړنه وهی پرسپار مانای ده رچوونه... به ښام ده رچوون هرگیز ئاوا نایه ته دی). (دهشـ ئه مـ له ئـتمـ سفـر کی ئاوادا جو ښک، د ښایه کی، سلـگه ښک، یان هاوار کی ښـنبیری جاگلر له دهیان شیعر و ښمان گرنـگر بن، به ښام ئه وه هر شیعر، ښمان، چیرک، شانـ، موزیک، هونـری شـوه کاری و ئه وانه ی دیکه ده توانن زه مه نه کان بـښن، مادام له سـر جیاوازی دامه زراون و له توانایاندا هیه جیاوازی بهرهم به ښنن.)

[illegible]

تیرری ده‌کهن و م‌ش میوانیان نییه . ئیتر قسه کردن له ب‌باکی ئهم فاشیزمه عه‌شیره‌تیه و دووباره کردنه‌وه‌ی دووباره بووه‌کانی ا‌بردوو که ز‌ر ب‌زارکه‌رو ب‌ تام بووه و وه‌کو ئه‌کت‌کی سونه‌تی ب‌ ئهرزش هیچ به‌ره‌م‌کی ناب‌ت . ئیعترازاته‌کان وه‌کو دووباره کردنه‌وه‌ی ئهو دووباره بووانه‌ ته‌ن‌ها موتیف‌که ب‌ پتر ده‌ست ئاوه‌ا کردنی فاشیزمی خ‌ه‌کی ب‌ به‌رده‌وام بوون له ئه‌نجامدانی تاوانه‌کانی . یان خ‌بادان و خ‌ نمایش کردن و خ‌ ده‌رخستن له میدیاو تیغیه‌کانه‌وه و شین و شه‌پ‌گ‌ان ب‌ قوربانیه تیرری کراوه‌کان ته‌ن‌ها خ‌ خه‌ریک کردن و خ‌ ب‌واردنه له حه‌قیقه‌تی ئه‌کتی به‌رپه‌رچدانه‌وه له به‌رامبه‌ر ده‌عه‌جانی فاشیزمدا . شیوه‌نه‌کان و هات و هاوار ته‌ن‌ها ووی ئه‌ودیوی سایک‌ل‌ژی شیوه‌ن گ‌انمان ب‌ ئاشکرا ده‌ب‌ت ، س‌س‌ه‌لماندنی تی‌ره‌که‌ی ((سیگم‌ند فر‌یده)) له ووی سایک‌ل‌ژی‌ه‌وه ، که پ‌یوایه شین و شه‌پ‌گ‌ان ب‌ قوربانی و مردوو‌ه‌کان ج‌ر‌که له چ‌ژ وه‌رگ‌ردن ، له نه‌سته‌وه ج‌ر‌که له پیشاندانی خ‌شی و حه‌ز کردن له مردنی ئهو که‌سه ، شیوه‌ن کردن ج‌ر‌که له ده‌رب‌ینی خ‌شی و ئاسوده‌یی ب‌ له ناو چوون و مردنی ئهو که‌سه . چونکه ئه‌زموون‌کی م‌ژوویمان هه‌یه له گ‌ه سیناری‌ی ئهم ج‌ره کاره‌ساتانه‌دا ، له چ‌رکه‌ساتی هه‌ر کرده‌یه‌کی تیر‌ردا سیناری‌ی مراسیمی شین و شه‌پ‌ه‌کان سه‌ر له نو‌خ‌یان مان‌ف‌ست ده‌که‌نه‌وه و ، هه‌مان وخساره‌کان ده‌رده‌که‌ونه‌وه و هه‌ر ئهو کاره‌کته‌رانه‌ی پ‌شوی سه‌ر تیغیه‌کانن ب‌ قوربانیه‌کان ده‌ست به‌ شیوه‌ن گ‌ان ده‌کهن و هه‌مان سیناری‌و هه‌ر هه‌مان ئهو قسه‌و س‌تانه دووباره ده‌که‌نه‌وه له مه‌حکوم کردنی ئهم ده‌سه‌لاته که ژماره‌یه‌کی ز‌ر تیرری سیاسی و س‌ن‌بیری فاشستانه‌ی ئه‌نجام داوه به‌ ش‌وه‌یه‌کی ه‌ف‌یانه . ئهم کاره‌کته‌ره شیوه‌ن گ‌انه بیریان چووه شیوه‌ن گ‌ان ب‌ قوربانیه‌کان هیچ به‌هایه‌کی سیاسی نیه و کار‌گه‌ری ئه‌وه‌ی ناب‌ت تا بتوان‌ت موویه‌کی فاشیزمی عه‌شیره‌تی ب‌چ‌ن‌ت . ئه‌سه‌ن فاشیزمی عه‌شیره‌تی به‌و کاردانه‌وه پاسیفه شاگه‌شکه ده‌ب‌ت و به‌ قه‌د کاره‌کته‌ره‌کانی شیوه‌ن گ‌ان چ‌ژ له‌و شیوه‌ن گ‌انه ده‌بین‌ت که عه‌زاباران مه‌راسیم و خ‌پیشاندان و گ‌ردبوونه‌وه‌ی ب‌ ئه‌نجام ده‌ده‌ن ، چونکه ده‌سه‌لاتی فاشیزمی خ‌ه‌کی ئهو شیوه‌نانه به‌ ج‌ر‌که له ج‌ره‌کان به‌ دیم‌کراسی له قه‌م ده‌دات ، ئهو فه‌زایه به‌ فه‌زای دیم‌کراسی ده‌زان‌ت و به‌ مه‌که‌رمه‌یه‌کی حیزبی ده‌زان‌ت ب‌ م‌گه‌ل، له هه‌مان کاتیشدا وه‌کو دیمه‌ن و وخسار‌کی دیم‌کراسی سیسته‌م پیشانی دونیای ده‌ره‌وه‌ی ای‌ن‌وده‌وه‌تی ده‌دات . ته‌ن‌ها س‌گایه‌ک ب‌ به‌رگ‌ردن له فاشیزمی خ‌ه‌کی به‌رپه‌رچدانه‌وه‌ی به‌ ش‌وه‌یه‌کی ادیکا‌انه ، گ‌ه‌انه‌وه‌یه ب‌ ح‌ی به‌رگیری په‌یگیرانه و چاندنی ئهو س‌حه له ناخی تاک به‌ تاکی ئهم ک‌مه‌گایه‌دا ، ف‌اندانی ئهو پاره‌دایمه

[illegible]

شتاك له مـژووی ئاوا بوون ... سه باح هـ نجدەر

تـبینى:

ئەم نووسینە بیست و پـنج سا پـش ئـستا نووسراوه، له ژماره (2) ی
ژنامه ی (پـهـ یـن) دا، تشرینی یه‌که‌می 1991 بـا وکراوه‌ته‌وه. له‌به‌ر
ئـه‌وه‌ی ژنامه‌که زـر ناوـخـی بوو، له‌شه‌قـاوه ده‌رده‌چوو،
به‌شـوه‌یه‌کی دیاریکراویش دابه‌ش ده‌کرا. دووباره بـا وکردنه‌وه‌ی، به
لـزیادکردن و ده‌ستکارییه‌وه به پـویستییه‌ک ده‌زانم بـ پـیشاندانه‌وه‌ی
تـوانینی سه‌ره‌تایی خـم بـ شـیعر و شـیعریه‌ت. ئەم خـبوونییه
فراوانتره له‌وه‌ی من له باره‌یه‌وه‌ی دواوم. له‌بنه‌ه‌تدا یه‌ک
خـبوونییه. بریتیه له‌ په‌نجا پارچه، یان تابلـ، به‌مـ له‌ کاتی
جیا جیادا نووسراون و کـشراون. له‌ ژـر سـ ناوـنـیـشـانـدا پـشـکـش
کراون. هـزی شـیعر و ده‌ربـین و شـیعریه‌ت له‌ هـر په‌نجا پارچه‌که‌دا
له‌ یه‌ک ئاستدان، به‌مـ هـزی هـارمـنی و ده‌قئاوـزانی شـوه‌کاری له
بیست و پـنج پارچه‌ی (ئـزمـوون) دا به‌هـز و به‌رجه‌سته‌تره له‌ دوو
به‌شه‌که‌ی تر.

1- ئـزمـوون: بریتیه له‌ بیست و پـنج پارچه. سا‌ی 1985 – 1987
نووسراوه، له‌ گـڤـاری (ژـی کوردستان)، ژماره (72) ی سا‌ی 1986
بـا وکراوه‌ته‌وه.

2- شتاك له‌ مـژووی ئاوا بوون: بریتیه له‌ یازده پارچه. سا‌ی 1989
نووسراوه، له‌ گـڤـاری (به‌یان)، ژماره (166) ی سا‌ی 1990
بـا وکراوه‌ته‌وه.

3- په‌راوـز: دوو به‌شه، به‌شی یه‌که‌م بریتیه له‌ پـنج پارچه. سا‌ی
1986 نووسراوه. به‌شی دووهم بریتیه له‌ چوارده پارچه سا‌ی 1988-
1989 نووسراوه، له‌ گـڤـاری (به‌یان)، ژماره (157) ی سا‌ی 1989
بـا وکراوه‌ته‌وه.

کـی هـر سـ به‌شه‌که، هـه‌وـکـن بـ چوونه ناو تاکیکردنه‌وه‌یه‌ک و
ده‌ستپـشـخـه‌رییه‌که له‌ شـیعر نوـی کوردیدا، که به تـوانـیـنـکی
شـوه‌کاری نووسراوه: (عه‌بدوـا سه‌ا‌ج) له‌ ژماره (68) ی حوزه‌یران و
ته‌ممووزی 1978 ی گـڤـاری (شـنـبـیری نو) به‌ناوـنـیـشـانی: (میهره‌جانی

هنگ و هه له پشهنگای نالی دا) ئه مهی وهك دیارده و وو داو لك له شیعی کلاسیکی کوردیدا ههناوه ته بهر ههست و بینین و له مهی كك یوه ته وه، كه (نالی) سوودی له هونه ری شه وه کاری وه رگرتووه. ئه م ئه زموونه (جیاوازه) له سوود وه رگرتن، به كو به جیهان بینیی شه وه کاری نووسراوه. نه ژاد خاوه نی: (كر كیجوانی - ئه ست تیکا) شیعر و شه وه کارییه، گونجانی ئه م دوو چه شنه ی پشهك شه كردووه، ئاكو ئه ستا شه شه پشهنگای كك لاژی شه كردووه ته وه. وهك هاوگونجاندنی چه شن له ما و كت به خانه كاندا هه ده گیر ت و ده م نه تته وه، هه موو دیارده و وو داو كیش ئه فسانه یه کی تایبه تی خه ی هه یه و ته یدا ده ژی، به ام له پاش بیست و پنج پارچه ی یه كه م دا ئه زموونه كه ی تا اده یهك ده وه ست نه ت و په ره ی پنهادات، تا وهك دیارده و وو داو لك بناسر ت و ته ماشا بكر ت.

1\10\2016 ههولار

(وهكو په م):

له قزاخه و

له مه كینه و

له دار هه نه یشدا ده ژی

تا ئه وه ی له په ردا خ كیش نقوم ده ب

ده ریا هه ست ناگاته گو زینگانی

له په یوه ندیه کی اهه وخ و زه تایبه تدا، به فریشم به لووتكه ی سه رفرازی و چاوی سپی و هه مه ههنگی دنیای تیشكداری نیشتمان و نه ته وه م وهك لافاوی ژیهله م و چه ی ناخ و له رزه ی گیان و كك ی ژیان دیوه و بیهان ده مه خوار، به تاسه یانه وه ده نووم به نیازی خه ونه کی ده سگیر. نیشتمان و نه ته وه م، كه ی له واقیعه کی هه مه ههنگدا ده تانبینم، له وتان باوه شه خه نده و چه ژی ماچ و زمانتان مژده ی په یام بگه یه نه ت.

تا ئه م كه سانه ی ئه م كه م بیر له ناداها تووی ئه ستایان بكه نه وه، كه دو نه له لاپه ههكانی كتی بی كك ی ژیان و زه مینه ی مژوو ییه وه خزان و له زه ر به بی قه هه م ها م ن ناشیرینی ده سما یه یانه. ئه وه ی هه بكهات ده به به وای به سزاش هه به. كه چی ئه م وه هه بهز كاوانه ئه ستا قه هه میان له قه هه متراشی كاروانسهره و كاروانه ئه تیژ ده كه ن، لاریش له وه دا نییه قه هه مه سارده كان له گه رمایی ده تاو نه وه، به رده وامییان له بوونیان نه زه كتره.

(ئاو)نەكان بە دیوارەو شكاون..

هەتاو ٲووتە، سایە ٲٲشە

ٲٲینگانی کچی ئاسمان

داری ھەسرەتی ٲٲ ٲوواوہ)

ناخ ٲەرتکردن، کارە سەرەکییەکت ٲووەو کزی و ئاوارەیی دەبات. ٲووتر مەبەست دیار بکەین، لەبارترە ئەدی ٲ لە کارە سەرەکییەکی خٲیدا جٲگٲگٲگٲ نەکات، چونکە ٲامان ناردن بەملاوبەولادا لە گرینگییەتی کارە سەرەکییەکت دادەشکٲن و ناخ گران دەکات. ٲٲنە، تٲ جووٲانەوہی شیعرٲکی نوٲبەخشت لە ٲامانتدا دەستم کردووہ و ئەندازەیی دوورییەکانت ٲٲوواوہ و جەمسەرەکانت کٲکردووہتەوہ، لە ھەمان تەوہری کات و شوٲنی ٲاٲەوانی ئەم شیعرە تٲدا بە ٲٲوہی ٲٲ ماٲی نووسین. خەریکی وەرگٲٲانی شیعرٲکی، ئەم وەرگٲٲانە، بەشٲک لە بنەٲەتی شیعرە نوٲبەخشەکی خٲت لە ناو شیعرە وەرگٲٲاوەکەدا دەتوٲنٲتەوہ. وەرگٲٲیش ئەم دەقە ئەدەبییە وەرەگٲٲت، لەگە ٲ ناخی خٲیدا لە چەند خاٲٲکدا یەگرتنەوہیەکی گیانیان نٲوانە و بەشٲک لە کارە زیندووہ ھەستیەکانی جٲنشینی ھەرٲمی ٲامانییەتی.

بە ٲوویەکی تر، ئەو ئەدیبەیی فرمٲسکی چرای تٲٲوانینی لە چەند کارٲکی ئەدەبیدا دەژٲنٲ، بای ٲٲشنبیرییەکی کاریگەر بەروبوومی ٲەز و ٲٲستانی ھەوٲەکانی دەخاتە لار و لەنجەیی بەردەوامی، دەنا کارەکانی دەچنە خانەیی ئەدەبی ٲٲژانە و ھەناسەیی ئایندە لەدەست دەدەن و سەرەنجام، لە مٲژووی داھٲناندان ھەوٲ بەتاٲ دەمٲنٲتەوہ. لەم چەند دٲٲەدا دەمەوٲ و ویستوو مە ٲەنجە ٲووناکی ئەم چەند ھٲما جٲگیریانە بکەم ھەر لە سەرەتای خوٲندنەوہم لا دروست بووہ. شاعیری: (شتٲک لە مٲژووی ئاوابوون) لە چەند لکٲکی تریش کار دەکات و ناخی بەم لایەنانەدا ٲەرت کردووہ، بەٲام تارمایی، گیانی زەرد نەکردووہ و نیانی داھٲنانی ٲووەو ٲەنگٲٲژتر سەردەخا بەرەو ٲٲدبوونەوہی خودی بابەتە کاریگەرەکان و تٲکٲای جیاوازییەکانی ٲەگەزە ٲٲکھٲنەرەکانی گەردوون. ئەمەش کٲکردنەوہیەکە، کەم ٲەنجەیی نووسین دەتوانٲت و توانیویەتی لە سٲبەری فیکر و دەسەٲاتی داھٲناندان ئەمانە کٲبکاتەوہ و وەك داھٲنانش وەرگیریٲت و لٲکدانەوہی ٲٲ بکٲت:

۱— شیعر

2- کٲلاژ

3— ٲٲژنامەگەری

4— وەرگٲٲان

5 — هڅنهي ئيتنباغي

6 — لښکي يڼه وهی ژنا مه گهړی و ئارکي لږی.

* * *

ئهم خه سټهت و خاسيه تانهی له: (نه ژاد عزيز سورم) ی ئمه دا دیار که وتوون، به هه مان شوه له: (پل شاو) ی عهره بيشدا دیارن. هه ردووکيان ځی کمه گغا و کولتووری ځیان ناسیوه و مایه ی دځشین و ده قه کانیان ئاره زووشک نن. که سی دووهم، که خوڼه ره. دوو چاری امان و وردبوونه وهی گیانی و سه رسوو مان ده کهن. ئه وکاته ی له سینگی ک شیعری: (تا فگهی مه ند - 1987) دا هه ناسه ی ئخهم خوارده وه، باری سه رنج و تڼوانینم له چه ند لاپه ځکدا گرد کرده وه، له ژر ناو نیشانی: (وڼه ی مه ند له تا فگهی مه ند) دا، فلچه و په ه مووچی تواناداری ئست ټیکیم له شیعره کاند جوو لاند بوو، له هڅی ئهم اوو وردانه گه ابووم، تیشکدانه وهی ئاوڼه و سټ بهری فیکر و نموونه ی هونه ری با ځای شاعیر بوون، به ام ئه فسووس له ځژنامه ی: (هاوکاری و هه فته نامه ی پاشک ی عراق) دا ده رگای گه یان دن به خوڼه رانی له وودا به ستره.

کڅ تا ځاوی خوارد؟

کڅ تا ځاوی خو؟

کڅ تا ځاو...؟؟

کڅ تا...؟؟؟

کڅ ت...؟؟؟؟

کڅ...؟؟؟؟؟؟

ئهم شیعره ټسته یه کی ئه ماژه یییه. ځی، ځی ده خواته وه. ئجگار ئه ندازه یی و شټ وازییه. به وریایی و ئاگاییه وه دځی ځی کمه گای کوردی و کوردستان مان وهک ته لار کی نیشته جټوون له ناو شه ی ناوه ځدا پیشان دهادت، ورده کاری بیناسازی تدا به کارها تووه، وردبوونه وه یه له دیارده و ووداو ځک. دیاره و رووداو ه که ش شه ی ناوه ځی شاخه، له ده سټپ کدا پرسیاره، پرسیار له ناو ځک، (کڅ تا ځاوی خوارد). له پکها ته ی شیعره که دا وشه وشه ده خواته وه، له کڅ تایشدا ته نیا وشه ی (کڅ) ده مڼه ټته وه، هڅما یه بڅ ناوی (کوردستان)، به زمانی نه ڼی وه ام کی هڅمنه بڅ پرسیاره ده سټپ ځک.

(ئهو ان تینی کووره ی ده فیو

ئمه شه خته..

ئهو ان گیا

ئەمەش بەرخى دوو باقەگيا..)

ئەمە ئاماژەيە بىر برايه تى: (كورد و عەرەب)، لە دوو نىشتىمانى بەزىر سەپىندراو و بەيەكەو لىكىندراودا. ھەم لە ئاستى مامەقەي فېكرى، ھەمىش لە ئاراستەي نىانى زمان و شىعرييەتدا، جياوازە لەو برايه تىيەي: (گىران و لەتيف ھەقەمەت) لە دەقەكانى خىياندا ھەق تەبايى و ھاوگونجاندنى ژيان باسيان كردووھ. دەقى: چىركىكى برايه تى، ديوانى گىران، ل: 320. دەقى: داستانى برايه تى دوو ىووبار، ديوانى لەتيف ھەقەمەت، ل: 495.

(ئەو ھەناسەدان نەبوو
ئەو ىمانى چيا بوو..
چەخماخەي ھەورەتريشقە و
فەينى ھەموو چەلەكە و كەترەكانى دنيا بوو.
ئەو ھەناسەدان نەبوو.)

ئەمەش خاى وشياركردنەو ە ىاگەياندى كارەساتى ھەقەجەيە، بەھايەكە بىر ياخيپوون. شىعري كوردى بەرى كارەساتى ھەمەجەرى نىشتىمان و نەتەوايەتيمان بووھ. شىعريش لە ھەموو بار و سەردەمەكاندا ھەق بوونىكى فېكرى لە ئاست ىووداوە ديار و ناديار و مەييوەكانى نىشتىمان و نەتەوەدا بوونى خاى لە چوارچەوھى ئىستەتيكىدا نەمايش كردووھ.

بەشەك لە شاعيران، دەستەووەستان نەبوون لە ئاست ئەم بەگژداچوونە فېكرىيەدا، بەھەمان شەوھ شىعريش بەردى شوورەي سەنگەر بوونە، ھەموو كات گوللەي ديكتاتۆر لەم بەردەدا سارد بووھتەو ە و ملكەچ بووھ. لەناو ئەدەبى ئىمەشدا چەند شاعىرەك ئەو بەردە بوونە، ھەق: جەمىل ەنجەر، دىشاد مەريوانى، جەلالى مىرزا كەرىم، شەركە بىكەس، سامى شەش، فەرھاد شاكەلى، ەففىق سابىر، مەرف عومەر گو، ھەندىر... تاد، (شەك لە مەژووى ئاوابوون) ئەو مووچەكەي دام، كە من لە شىعردا دەمەو ە و چاويشى پى ىوونكردمەو ە، لە ناو ەو ەم ىايمەنم و لە سنوورى جوو ەنەو ەي پا ەواندا، يەكانگىر بوونى ئىستەتيكا و مانا و بنياد و زمان ىوونى ببىنم.

۱— وشەي ئاسايى، بە ەام ىكى تر بە وشە دەدا و مەسقىاى جوو ەنەو ەي پىت گو ى ئارام دەكات، شىعري بىگەرد بە وشەي ناو ژيان دەنووسەت و پەيوەندى و گونجاندنى ەوان وشە دەدەتەو ە و ەز دەداتە وشە، ئەمە گرىنگەترىن خاى بىننى ە داھەنان، ئەو ەي بە وشەي ناو فەرھەنگان بنووسەت، ئەگەر تەمەنى نووحيشى ھەبەت و ژوورەك كەبەكە بكات. تەنيا نووسىن و خەبەفەدانە، داھەنان

كه له پور) زیندوو بكر ته وه، هه و بدر ت و نا كړدنی (ك ن و ته قلیدی) له لایه ن عه ق ه وه به په سهند بزانه ت، هه و بدر ت ته سه وری عه ق کی ره وایه تی خ ی له ب چوونی (رابردوو و كه له پور و سونه تگه راییه وه) وه ربگر ت. ئه گهر ئه و ش وه یه له عه ق لایه ت زا ب وونی ش وه یه کی ئایدی ل ل جیا ب به سهر زیاندا، هه ژموونی دابونه ریتی بنبه ستووی ك م ه لایه تی ب به سهر زانستدا، ئه وه پ لویسته ك م ه گای كوردی به ك ی ده زگا مه عریفی و كلتوری و ئایدی ل ل ژیهه كانییه وه وهك دروستكهری فانتازیای ك نه په رستی بخو نینه وه.

ره سه نایه تی/ داه نان

به كورتی ئه م قسه كړدن له باره ی ره سه نایه تی و ب وابوون و ناسنامه و ستایل و ناسیونالیزم، قسه كړدن له گه لانه وه ب ئه س ك ی ك ن و رووداوی یه كه م و كه له پور و یاده وه ری نه ته وه... قسه كړدن ك ی سیاسییانه ی پ ل لیستییه ب مه سره فی ر ژانه، هه رگیز پرسیار ك ی گرنگی هه نه گرتووه، ئه و ش وه یه له قسه كړدن چوارچ وه یه کی فانتازی له ن و كلتور و پانتاییه ئه ده بی و هونه ری و میدیا كانی كوردی ب خ ی بردووه، له ر گای ت گه یشتن و خ ناسینه وه نا، به كو وهك سروتی گه لانه وه و ئاماده كړدنه وه ی رووداوه سهره تایی و دامه زر نه ره كان، وهك ئه وه ی ك م ه گای كوردی به یهك ر ژ له دایك بوو ب ت و یهك ره نگ و ده نگی هه ب ت... له ر گای په یوه ندیكړدن به مه عریفی ئه ویدیکه وه نا، به كو وهك ئه وه ی ك م ه گای كوردی خاوه نی خود ك ی پ داه نان و ت كمه و ج گیر ب ت؟! به م به ش ك ی گه وړه ی گه لانه وه ب رابردوو له نزیكترین پ ناسه یدا په یوه ندی به فرام ش كړدنی فیکر و نه بوونی جیهان بینی سه رده مه وه هیه، وهك چ ن په یوه ندی به نه بوونی با به ت بووندا یه.

له پانتایی كلتوری كوردیدا س زی گه لانه وه ب رابردوو، زار قهره با غیهه کی گه وړه ی نه وه یه کی بنبه ستووی (ر شنبری/سیاسی) كوردی به دوا ی خ یدا ك ش كردووه، نه وه یهك كه هیچ ئاماده ییهه کی فیکری و مه عریفی له م ی پ له جیاوازیدا نشان نه داوه، ب یه له بری ئه وه ی وهك بكر دهر بكه و ت، ده یه و وهك ره مز (ره مزی ده سه لاتی رابردوو) ئاماده ی زه مه نه كان ب ت، هه موو ئاماده ییهه کی ره مزیا نه ش خ ی له سه رووی واقع داده ن ت و ه ز و توندوتیژی نه ب ت، مه عریفه و گفتوگ و بیرو ای جیاواز و دنیا بینی جیاواز ناس ت... ده مه و ب م ده ش ك ی ئه و په گیری و توندوتیژی و (قسه كړدن له بری هه مووان) ش واز ك ی نادروستانه ی ده سه لاتی سیاسی شكستخواردووی كوردی ب ت و به ره و پانتاییه كانی دیکه ی كلتوری دزه ی پ كرا ب ت! ل ره دا هه و ده دم له ر گای را قه كړدنی دووری و نزیکی له (مه رجعه - سه رچاوه - coming back) ب م ك م ه گای په ر زخواز و داه نان

په چوانه‌ی په‌کتر بیر ده‌که‌نه‌وه، خودک که سیستم به خواستی خ‌ی له قالبی ده‌دا و خ‌ناسی (خو‌ندنه‌وه‌ی خوده به پ‌وه‌ری خود) پ‌چوانه‌ی په‌کتر ده‌که‌ونه‌وه، په‌که‌میان داخران به‌رهم‌ده‌ه‌ن‌ و دووه‌میان روو له کرانه‌وه‌یه.

داه‌نان له د‌زینه‌وه و نو‌کاری و به‌رهم‌ه‌ن‌انه‌وه‌ی ب‌ سنور به‌رجه‌سته ده‌ب‌ت، هه‌میشه دنیا‌یه‌کی نو‌ و روان‌ینه‌کی جیاواز و مه‌عریفه‌یه‌کی دیکه ده‌خاته‌وه، به‌ش‌کی گه‌وره‌ی داه‌نان په‌یوه‌ندی به خ‌ناسین و خه‌یا‌ک‌ه‌وه هه‌یه، که له حا‌ته‌ی کرانه‌وه و جیاوازی و ده‌رک‌کردن‌دایه، عه‌ق‌ک که په‌یوه‌ندی راسته‌وخ‌ی به ئه‌ویدیکه و زمان و ژینگه‌ی ده‌ره‌کیه‌وه ده‌کات، به‌و مانا‌یه‌ش په‌یوه‌ندی داه‌نان به جیهانه‌وه په‌یوه‌ندی‌یه‌کی دینامکیه و له‌سهر گ‌ان‌کاری و قبو‌کردنی ئه‌ویدیکه‌ی جیاواز و ب‌ سنوری وه‌ستاوه. داه‌نان هه‌میشه ده‌که‌و‌ته ئه‌ودیوو سنوره‌کان و چوارچ‌وه‌کان و به‌ش‌وه‌یه‌کی ستوونی داده‌به‌ز و له قو‌ایی فیکر و ئه‌زموون و دنیا‌بینیدا خ‌ی واز ده‌کات، دنیا‌ی داه‌نان دنیا‌ی به‌یه‌که‌وه هه‌کردن و هاوژیا‌نی و شیعریه‌ت و چ‌ژه، دنیا‌ی ره‌نگه جیاوازه‌کان و هه‌ست و نه‌سته جیاوازه‌کان و مر‌فه جیاوازه‌کانه، داه‌نان به‌رده‌وام دنیا به‌ش‌وه‌یه‌کی کتوپ‌ به‌رهم ده‌ه‌ن‌ته‌وه... چه‌مکی داه‌نان به‌چه‌مکی (ئازادی)‌یه‌وه به‌نده، به‌و مانا‌یه‌ی که سنوره‌کان ناسین. چه‌مکی داه‌نان به‌چه‌مکی (خ‌شه‌ویستی)‌یه‌وه به‌نده، به‌و مانا‌یه‌ی که ئه‌و کاته‌ی خ‌شه‌ویستی داده‌ه‌ن‌رت، خود بوونی نییه، خود به‌توانا‌ی ده‌رب‌ن و ئه‌زموونه‌وه ده‌لک‌، داه‌نان به‌زه‌ین و کاری کرده‌ی له ناکاو، ساتی داه‌نان ده‌که‌و‌ته ده‌ره‌وه‌ی ت‌گه‌یشتنی فیکر و ئه‌زموون و بیره‌وه‌ریه‌وه. داه‌نان به‌رده‌وام کار له‌سهر هه‌وه‌شانه‌وه و دووباره بونیادنا‌نه‌وه ده‌کات، کار له‌سهر پرسیار و ئیقاعه نو‌یه‌کانی سه‌رده‌م ده‌کات، هر له‌وشه‌وه دژی په‌گیری و ج‌گیر بوون و بیرکردنه‌وه‌ی بنه‌ستوو راده‌وه‌ست‌ت، وه‌ک چ‌ن نه‌ب‌وای به‌س‌ن‌ته‌ر هه‌یه نه‌به‌په‌راو‌ز، نه له ر‌گای شته مه‌زنه‌کانه‌وه راست ده‌ب‌ته‌وه، نه به‌ه‌ی شته بچووه‌که‌کانه‌وه س‌زی ئه‌ویدیکه ب‌خ‌ی راده‌ک‌ش‌ت. له داه‌نان‌دا (رابردوو و ئ‌ستا و ئاینده) له تاکه جوله‌یه‌کی هه‌نووه‌که‌ییدا به‌یه‌کده‌گن، جوله‌یه‌کی له‌پ‌ی ئیبداعی، به‌ره‌و کرده‌یه‌کی ترسناکی داهاتوومان ده‌کاته‌وه... ب‌یه ئه‌و رسته‌یه لای ز‌ربه دووباره ده‌ب‌ته‌وه که ده‌ن‌ین: داه‌نان زه‌مه‌نی تایبته به‌خ‌ی که‌شف ده‌کات. به‌ام ره‌سه‌نایه‌تی له ت‌ربوونی خ‌یدا ده‌ژی، (ت‌ربوونی خود) و (که‌شفکردنی ژیان) ئه‌گه‌رچی دووانه‌یی دژ به‌یه‌کیش نه‌ساز‌نن، هه‌گری دوو راقه‌کردنی جیاوازن، چونکه له‌لایه‌ک ناتوانین ره‌گه‌زه زیندوووه‌کانی ره‌سه‌نایه‌تی، ئه‌وه‌ی له‌گه‌ماندا هه‌ناسه ده‌دات، له که‌شفکردنی ژیان و

کرانه‌وه و ئازادی و فره ره‌نگی دوور بخه‌ینه‌وه، واته ناتوانین ک‌ی که‌له‌پور به هاوشانی ک‌ن و ره‌سه‌نایه‌تی له قه‌هم بده‌ین و تازه‌گیری به هاوچه‌رخ و دا‌ه‌نان بناس‌نین، نه یه‌که‌میان ره‌مزی دواکه‌وتنه و نه دووه‌میان پ‌شکه‌وتن، ره‌سه‌نایه‌تی له ره‌گه‌زی دواکه‌وتوو و مردوو به‌تا نییه... تازه‌گیریش مه‌رج نییه هه‌میشه ساته‌وه‌خت‌کی مه‌عریفی دامه‌زر‌ند‌ت، تازه‌گیری ده‌ش له ده‌مارگیری به‌تا نه‌ب‌ت! دا‌ه‌نان مه‌رجی گه‌انه‌وه ب‌راب‌ردوو ناسه‌پ‌ند‌ت، وه‌ک چ‌ن هه‌موو تازه‌گیریه‌کیش دا‌ه‌نان نییه.

ئەمە (زیندووکردنەوی کەلەپور) وەك مەدیلی فیکری خەرەباتی، بەشەکی زەری کلتوری کوردی و دەسەباتی سیاسی کوردی لەگەڵ خەڵاتی دەبات، ئەو جەرە بیرکردنەویە (سەلفی و تەقلیدیەکان) نوێنەرایەتی دەکەن، جگە لە فەرم گەنجان، لە رووی مەعریفیەو لەسەر هیچ نەگوتن وەستاو! لە بەرانبەر ئەو (سروش وەرگرتن لە کەلەپور) بژاردەییەکی دروستکراو و دەکەوێتە نەوان (کەلەپورخوێزان و هاوچەرخی خوێزانەو)، ئەو جەرە بیرکردنەویە تەنها دوو بۆلەیی سیاسی و بەتای رەشبینیری نیشان نادات، بەکو دەکەوێتە دەرەوی بۆلەری و بۆلەبوون بەخەو، مەبەستم لە بۆلەبوون ئەوێ کە کار ئاکامی کردەوێ، کردەوێش مەعریفە بەرەم دەهێنێ، بە دیوێکە دیکەش بۆلەری بە روونی بە تاکەو بەستراوێتەو و تاک بە مەعریفەو، مەعریفەش بە ئازادیەو! عەقڵ لەسەر بەرەم مەهێنێتەو بەردەوامی مەعریفە کار دەکات و بیرکردنەو لەسەر بەرەم مەهێنێتەو بەردەوامی ئازادیەو وەستاو... ئاراستەیی سەیم لەسەر (دووبارە خوێندنەوی کەلەپور) خەڵاتی بونیاد دەنێت و (ئازادیخوێزانەکان) نوێنەرایەتی دەکەن.

به نام که مه گای کوردی نه خاوه نی داب ان کی مه عریفیه تا کو پار زگاری له و سه ره خ ییه بکات و نه ه خ خودی پ له داه نانی ش لو بب ت، نه توانیوویه تی له خ ی ب ته وه و بونیاد کی هه نووکه یی له بهر ر شنایی مه عریفه ئه ویدیکه فه راهم بکات؟!

باوه / ترس له ښایي

باوه ٬ له باره‌ی راستیه‌وه ده‌کر ٬ حاشای ٬ بکر ٬ ت، به ٬ ام حاشا له راستی ناکر ٬ ت. به‌و مانایه‌ش وه‌ک (کریشنا م ٬ رتی) له کت ٬ بی “یه‌که‌مین و دوایین رزگاری” دا ده ٬ ده ٬ ت ده‌توانین ب ٬ پشت به‌ستن به باوه ٬ کار بکه‌ین، به دیوه‌که‌ی دیکه له ک ٬ ی به‌ره‌مه‌کانیدا هه‌میشه هانمانده‌دا به دوا‌ی خ ٬ ناسین و مه‌عریفه‌وه بین! ئه‌وه به‌و مانایه نایه‌ت، که باوه ٬ خاوه‌نی مه‌عریفه‌ی خ ٬ ی نییه؟! باوه ٬ ی سیاسی، ئایدیال ٬ ژی، باوه ٬ به‌خوا، به‌ئایین، به‌ئایینزا، به‌مه‌زه‌ب، به‌دابونه‌ریت، به‌که‌سه ٬ به‌کو به‌و مانایه ده‌ت، که راستی ده‌ب ٬ له ر ٬ گای ت ٬ گه‌یشتن

و راقه‌کردنه‌وه، له رځگای دید و مه‌عریفه‌ی جیاوازه‌وه کشف بکړت، راستی شت‌ک نیه که له رځگای فیکره‌وه بناسرت، له رځگای عه‌ق‌ه‌وه دیاری بکړت، چونکه عه‌ق به‌ره‌می ناسراوه‌کانه، به‌ره‌می یاده‌وه‌رییه، عه‌ق به‌ره‌می پ‌داچوونه‌وه و ته‌ته‌ه‌کردن و رځخستنه‌وه‌ی رابردووه، عه‌ق به‌زه‌رورته‌ مانای ئه‌و شتانه نیه که فیکره، به‌کو ئامازه به (کار) ده‌کات، عه‌ق ته‌ن‌ها روویه‌کی راستی ناس ده‌کات، عه‌ق و بیرکردنه‌وه راستی کشف ناکهن، بیرکردنه‌وه به‌ره‌می ئازادییه...

پر‌سه‌ی که‌شفکردن، هه‌نگاونانه به‌ره‌و نادیاری، به‌ره‌و نه‌ناسراوی، به‌ره‌و تاریکی... ت‌گه‌یشتن و راقه‌کردن واته رځگادان به‌راستی ب‌ئوه‌ی بدوت، یان ب‌ئوه‌ی له‌رځگای په‌رده‌پ‌شین و په‌رده‌نه‌پ‌شین به‌کرده‌ی که‌شفکردن راب‌ته‌وه، به‌ام راستی لای که‌س نیه، راستی ده‌ب‌ه‌وه‌ی که‌شفکردنی بدرت، راستی به‌بیرکردنه‌وه و یاده‌وه‌ری که‌شف ناکړ، عه‌ق و بیرکردنه‌وه و یاده‌وه‌ری به‌ره‌می رابردوون، عه‌ق و بیرکردنه‌وه ده‌ش روویه‌کی راستی بناس‌نن، به‌ام راستی ره‌ها بوونی نیه! به‌ش‌کی گه‌وره‌ی راستی ده‌که‌و‌ته‌ نادیاره‌وه، عه‌ق و بیرکردنه‌وه رځگا ب‌راستی خ‌ش ده‌کهن به‌ئزادی کار بکات، عه‌ق و بیرکردنه‌وه پ‌شین و نه‌پ‌شین وه‌ک مه‌عریفه ل‌کجیا ده‌که‌نه‌وه... ل‌ره‌وه دکت‌ر (م‌هم‌د که‌مال) له‌کت‌بی ((فلسفه‌ی بوون- ل‌ک‌ینه‌وه‌یه‌ک له‌ه‌زری پاش میتافیزیک، ل9-10) دا ده‌ت: ب‌وا له‌سر ج‌ر‌ک له‌مه‌عریفه دروست ده‌ب‌ت، به‌ام له‌گه‌ ج‌گیربوونی ده‌ب‌ت به‌د‌گما و له‌ئاستی ئه‌گه‌ری جیاوازدا ده‌ب‌ت به‌ر‌گر، چونکه ب‌وا بانگه‌شه‌ی دوا راستی و دوا ق‌ناغی بیرکردنه‌وه ده‌کات... ک‌ی ئه‌و قسانه‌ش ئه‌وه ده‌سه‌لم‌ن‌ که "نف‌ری" ده‌ت زانینی نه‌گ‌ و جه‌لی نه‌گ‌ یه‌ک شتن.

به‌ام مر‌ف‌چ‌ن (باوه‌) قبو ده‌کات، چ‌ن به‌ده‌ستی ده‌ه‌ن‌، چ‌ن ده‌که‌و‌ته‌ ناو سنوره دیاریکراوه‌کانی باوه‌ه‌وه؟ ئایا ته‌ماشاکردنی مر‌ف‌ وه‌ک (بوونه‌وه‌ر‌کی ک‌مه‌ایه‌تی) سه‌ره‌تای ب‌وا‌ه‌نان نیه... یه‌ک‌ک له‌ه‌کاره‌کانی ئاره‌زوو ب‌قبو‌کردنی باوه‌ه‌ن‌ک، ترسه. چوونه ن‌و ک‌مه‌ ج‌گه له‌خ‌شاردنه‌وه له‌ه‌ره‌مه‌ تاریکه‌کانی ئه‌ویدیکه، شت‌کی دیکه نیه، سنوره نادیاره‌کان ز‌ر له‌سنوره دیاره‌کان گه‌وره‌ترن، رووبه‌ره نه‌ن‌یه‌کان ز‌ر له‌پانتاییه که‌شفکراوه‌کان به‌رفره‌وانترن... ب‌یه ئه‌گه‌ر مر‌ف‌ باوه‌ نه‌ه‌ن‌ چ‌ی به‌سر د‌ت، ئه‌گه‌ر مر‌ف‌ خ‌ی نه‌داته پا ک‌مه‌، چ‌ن ده‌توان‌ به‌وه‌موو لاوازییه‌وه خ‌ی بپار‌ز‌ت، ئایا ناب‌ت له‌و شته‌ی که‌له‌وانه‌یه رووبدات به‌تووندی بترس‌ت؟ مر‌ف‌ ه‌ره‌ له‌ته‌ماشاکردنی وه‌ک بوونه‌وه‌ر‌کی ک‌مه‌ایه‌تی عاده‌تی به‌باوه‌ه‌وه‌گرتووه، ئه‌گینا خ‌مان

به گومبوو دهزانين! كهواته قبؤ كردنى باوهٔ جگه له راكردن له ترس، جگه له خٔشاردنهوه، جگه له بٔوابوونٔكى سهره تايپانه، جگه له خٔخستنه پأ ديار... شتٔكى ديكه نيه، مرٔقى باوهٔ دار مرٔقى عوسابيه، مرٔقى نيرٔسى، ههست به هٔز ناكات، ده ترسٔ و ده سه وه سانه، مرٔقى نيرٔسى هوشيار نيه و خٔى ناسٔ... مرٔقى عوسابى پٔويستى به بوونى خٔناسى نيه، تهنها باوهٔ هٔنان بٔ ئه وه سه .

له بيرمان نه چٔت عه قٔ به رهه مى را بردووه، عه قٔك كه به باوهٔ هوه سيخناخه، عه قٔكه له سهر دووباره بوونهوه كار دهكات، عه قٔكه سنوردار، مرٔقى بنهستبوو بٔ ئه وهى له ترس رابكات، بٔ ئه وهى له خأيبوون رابكات، بٔ ئه وهى له نهٔنى ئه ويديكه رابكات، هه وهى تٔپهٔ اندن نادات، بهٔكو خٔى به باوهٔ كه وه كٔت و به ند دهكات، هه وهى ئازادى نادات، خٔى ده خاته نٔو بٔوابوونٔكى سنورداره وه... ترسى مرٔق له ته نيائى، گٔشه گيرى، ترسى مرٔق له مه ندبوون، له نه كران، له نه گه يشتن به شتٔك يان شؤنٔك، ترسى مرٔق له سهر نه كه وتن، ئه وه پرسياره كه نيه، پرسيار ئه وه يه ئايا له رٔگاي باوهٔ هوه به خٔناسين ده گه يين، ئايا له رٔگاي باوهٔ هوه به ئازادى ده گه يين؟

به هاى مرٔق نه به ستراوه ته وه به سهر كه وتنه كانى، به چه ندٔتى شتومه كٔينى له بازاردا، به وه نده سه رمايه ي هه يه تى، به مؤك و مأى، ئاده ميزاد له گٔشه نيگاي هٔزى تايبه تى خٔى و تواناي خٔشه ويستيه وه ههٔ ده سه نگٔنرٔت... هه ميشه مه عريفه كرانه وه يه و نه زانين داخران، هه ميشه خٔشه ويستى قبؤ كردنى جياوازيه و هه ميشه هه وهٔ دان بٔ مه عريفه ي جياواز گٔٔٔان دروست دهكات و باوهٔ وه ستان، بٔيه ههر چه نده سنوره كانى هوشياريمان به رفره وان بٔت، باوهٔ بوون كه متر ده بٔته وه، چونكه باوهٔ سنورى مه عريفه ي دياره، بهٔام تواناي مرٔق بٔ سنوره، مرٔق بوونه وه رٔكى نه گٔٔ نيه و هه ميشه له گٔٔ اندايه، مادام ئٔمه به دواى مرٔقايه تى و خٔشه ويستى و ئازاديه وه يين، بٔ ده بٔ باوهٔ بكه ينه هٔكارى دژ به يه كبوونمان، رق له يه كبوونمان، بٔ ده بٔ باوهٔ بكه ينه په رده ي لٔكجيا بوونه وه مان، بٔ ده بٔ له سهر باوهٔ به گژ يه كدا بچينه وه، بٔ خٔمان به باوهٔ كه وه ده به ستينه وه، بٔ خٔمان له كونجى باوهٔ كه وه گٔشه گير ده كه يين، بٔ ئازادى و خٔشه ويستى خٔمان بٔ دنيا به يان ناكه يين، بٔ خٔمان به باوهٔ كه وه كٔتوبه ند ده كه يين... فىلمى (كٔنفٔ پاندا) ئيزديواجيه تى خٔناسين و بئوابوونمان بٔ روون دهكات وه، فىلمى (كٔنفٔ پاندا) گوزارشت له ديسپلينى سه ربازى رٔژهٔاتى دهكات و مه به ستى گه ياندى جه وه هرى عيرفانى رٔژهٔاتيه، له هه مان كاتدا به پٔى قسه ي (سلاڤ ٲريژهك)

ئايىر-ئىيە و گا-تە بە باۋە-هەكەي خەي دەكات، ئەۋەي زەرى سەرنجى
 ژىزەك رادەك-شە لەو فىلمەدا گا-تەكردنە بە ئايدى-لە-ژيا، بە-ئام
 ئايدى-لە-ژيا ھەر دەم-ئە! ژىزەك لە تەماشاكردنى بە ئەو فىلمە
 رەنگە مەبەستى ئەۋە بەت كە: "ئايدى-لە-ژيا لەم-ئەدا بە-ۋايەكە بە
 ھەمان شەۋەي ئىمانى رە-ژە-ئەتەي كار دەكات." ئەو خەۋەندە-ۋەيە (ۋەك
 ئەۋەي مەن بىرى لە-دەكەمەۋە) ھەم ئايدى-لە-ژيا ھە-دەسەنگە-ئە، ھەم
 دىدى رە-ژە-ئەتەي بە ئىمان دەخاتە روو. دۋاجار ئەو خەۋەندە-ۋەيە
 پەمان دە-ئەتە: ھەرگىز كەسى باۋە-ئەدار (ۋەك بانگەشەكەرى دۋا راستى)
 كەسى ئاشتىخۋاز نىيە، ھەرگىز كەسى باۋە-ئەدار كەسى ئازاد نىيە،
 ھەرگىز كەسى باۋە-ئەدار كەسى خەۋەست نىيە، لە پەرسەي خەۋەستىدا
 دۋوچارى رە-گەرى دەبىنەۋە، لە پەرسەي خەۋەستىدا جىاۋازى
 جۋانىيەكانى خەي دەنەخشە-ئەتە، بە-ئام لە نەۋو باۋە-ئەداران و
 ئايدى-لە-ژكاراندا رق بوۋنەۋە لە يەكتەر، نەكە-ئەپكەردنى يەكتەر،
 قەۋەنەكەردنى يەكتەر... ھە-گەرى يەك ئايدى-لە-ژيا و بىروباۋە-ئەن و
 يەكتەرى قەۋە ناكەن، دژ بە يەكتەر كار دەكەن، چۈنكە ھەريەك دەيەۋە
 سنورى نەزانىنى خەي پەپار-ئەز و بەرگەرى لە نەگە-ئەي و كە-تۈبەندى خەي
 بكات، ھەر كەس دەيەۋە خەي زەتەر لە بەندايەتەي ئايدى-لە-ژيا و
 بىروباۋە-هەكەي نەزىك بكاتەۋە، خەشتەر خەي رادەستى پە-گەرى بكات...
 ئەي ئازادى و خەۋەستى و جىاۋازى دەكەۋەتە كۈ-مە-قايەتەيەۋە؟
 لە شە-ئەي ھەۋتەمى سەلىبىدا كە(سانت لويىس) سەركردايەتەي دەكرد،
 (ئىفە لوبەر-تەن) دەگە-ئەتەۋە: رە-ژەك لە سەرە-ئەيەكدا تەۋۋشى
 پەپار-ئەزەك بووم، كە دەفەر-كەي ئاگر بە دەستى راستىيەۋە و كاسەيەك
 ئاۋىش بە دەستى چەپىيەۋە بوو. لە ۋە-ئەمى ئەۋەي كە ئەو دۋوانەي
 بە-چى ھە-گەرتۈۋە پەپار-ئەزەكە گۈتە: دەمەۋە بە ئاگرەكە ۋەھا بەھەشت
 بسۈتە-ئەم ھىچى لە نەم-ئەتەۋە و بە ئاۋەكەش ۋا ئاگرى جەخەنەم خام-ئەش
 بكمە گە-ئەكەي لە جە-ئەم-ئە: چۈنكە دەمەۋەتەكەس نە بە پاداشتى بەھەشت
 چاكە بكا و نە لە ترسى ئاگرى دەرەخ. بە-كۈ تەنھا بە خەۋەستى
 خەدا بىكات.

ناسنامە / پە-گەرى

رەنگە ۋەشەي (ناسنامە) ۋەشەيەك نە بە ھاۋشانى (يەكگەرتنەۋە لەگە-
 خەد) ھەنگاۋ بەھاۋ-ئەتە، بە-ئام دەشە پەكەتەي ئەو ۋەشەيە لە زە-
 روۋەۋە تەگەشتەك لە بارەي ناسىنەۋە ۋە-ئە بكات! ناسنامە ۋەشەيەكەي
 ئاۋ-تەيە و لە (ناسىن) و (نامە) پەكەتۈۋە، نامەي ناسىن ئەگەرچى
 ھەقىقەتەكەي رەھەي بە نموۋنە ۋەك زەمان و خەسە-تە جەۋھەرى و
 ھاۋشەۋەكانى ناسىن و ئاراستەي ناسىن دىارى ناكات، بە-ئام بە گشتى
 شتەكەمان لە بارەي ناسىنەۋە بە شەۋەيەكەي بە-ئەلەيەنە پە-ئەدەگەيە-ئەتە،
 كەۋاتە ناسنامە ۋەك ئەۋەي دەلەلەتەي ناسىنى لە-ئەدا ھە-گەرتۈۋە،

شیاوی فره جـری تـگـه یـشتـنی تـدا ده بـته وه، ناسنامه نامه یه کی کراوه یه له باره ی ناسینه وه، بهو مانایه ش زمانی کوردی به شداریه کی بـلایه نانه ی له باره ی ناسینه وه هیه.

ناسنامه وهك زاراهه په یوه ندى تاك به كـمهـگاوه دیاری دهكات و خهـسهـته جه وهه ری و جیاواز و هاوشـوهـکانی تاك و كـمهـگا دهكـشـت، هیچ كـمهـگا یهك بـ ناسنامه وـنا ناکرـت، بهـام بهو مانایه ی که پـکهـاتهـکانی ناسنامه جـگیر نییه و به پـی بارودـخ گـانـی به سهردا دـت: ناسنامه ی که سی، ناسنامه ی كـمهـایه تی. رـشـنبـیری، نه ته وه یی.. له كـمهـگای سـیهـمدا هه ژموونی كـ به سهر تاكدا هه ژموومـکی گه وره یه و له ره فتاردا ده رده كه وـت، ئه وه ش ته واو پـچهـوانه ی كـمهـگا تاكخوازه کانی خـرئاوا ییه، که به شـوه یه کی گشتی تاكـتی زاـه به سهر ره فتاری رـژانه و جـری هاو به شیکردن له نه خشه و پـرـژه کانی كـمهـدا.. له كـمهـگای سـیهـمدا ناسنامه ی كـمهـ ناسنامه ی نیشتمانی و نه ته وه یی و رـشـنبـیری به شـوه ی سیاسی و دهروونی هه ژموونی هیه، بهـام له كـمهـگا ته كـنـلـژی و سیاسیه پـشـكه وتووـکاندا چه مکی ناسنامه به تاك و دامه زراهه جـراوـجـره کانه وه دهلكـت، یه که میان دهشـ به قهیرانی ناسنامه ناوی بهرین، که (داریوشی شایگان) له کتـبی (وه همه کانی ناسنامه) وهك (وـنه ی سه پـنـراو به سهر خود) قسه ی لـدهكات. قهیرانی ناسنامه ش به تـگـه یـشتن و هـشـیاری كـمهـگاوه به نده. چونکه ناسنامه گوزارشت له ماهیه تی تـگـه یـشتن و هوشیاری دهكات، گوزارشت له ماهیه تی فیکر و رـشـنبـیری و ژیاری مرـفـدهكات. پـشـكه وتنی كـمهـگا له رووی تـگـه یـشتن و زانیاری و ته كـنـلـژیا و میدیاوه ناسنامه یه کی گهردوونی له خـدا هه گرتوو، ئه و ناسنامه یه بهرگری له تاكـتی و رـژه گه رایى و ونبوونی سهرچاوه ئایدیـلـجی و تهقلیدییه کان دهكات و بـ پـرـژه گـانـکاریه گه وره کانی نـو كـمهـگای مرـفـایه تی دهگهـته وه. ئه و جـره له ناسنامه له سهر کرانه وه و پله ی سفری ئایدیـلـجیا و لـکـبـورده یی بـ سنور و قبوـکردنی جیاواز وهستاوه و ماف به تاك ده دات هه بـژاردنی تایبه تی خـی هه بـت. داریوشی شایگان پسـپـر له مـژووی ژیاریه کاندایه پـیوایه ئه وه ی ئه مـنـنـیا بهـوه ده بات ژیاریه کی گهردوونی تازه یه، ئه وه ی ناسنامه ی تاکیش بهـوه ده بات توانای عه قـییه، که هه موو پا به ندبوونه رـشـنبـیری و ئیتنی و ئایینییه کان وهك پا به ندبوونـکی رـووت ده بینـت.

بهـام چه مکی (پهـگیری) په یوه ندیه کی راسته وخـی به ره گه زپه رستی و دـگـمـاتـیزمیه وه (Dogmatism) هیه، پهـگیری واته په یوه ستبوون به فیکرـكـیان چه ند بیرکردنه وه یه کی دیاریکراو و قبوـنـه کردنی دیباته و چاوپـداخـشانه وه و په رستنی ئه و فیکر و بیرکردنه وه یه وهك ئه وه ی

چەسپاو و رەھا بـت، لە بەرانبەر ئەوەشدا رەتکردنەوی ھەموو
بیرکردنەو و بیرو-ایەکی دیکە جیاواز... بەو مانایەش دەش-
کوردبوون وەك ناسنامە بنەستبوون و پە-گیری و داخراوان بنو-ن...
دەش- تەواوی فەزا جیاوازیەکانی ژیاانی کوردی لە خ-یدا کورت
بکاتەو، بە-ام لە-گە ھەموو ئەوانەشدا تاکی کوردی لە دەرەووی
بیرکردنەو چەسپاو و رەھاکان و دامەزراوە سنورداریەکانی
ناید-ل-ژیاو لە ھەو-ی خ-ی بەردەوام، داھ-نان ھەمیشە لە
ئازادییەو، لە خ-ناسییەو! (سارتر) دە-ت: دۆزمنی سەرستەختی
ر-شنبیری راستەقینە خودی ر-شنبیری ساختە یان خ-فر-ش، کە ھەمیشە
بەرگری لە ناید-ل-ژیا دەکات.

کەواتە ناسنامە چەشنی پە-گیری بە تەنگرەوی کرانەو بە رووی دنیا و
ئەویدیکە جیاوازیەو ناو دەبر-ت، چونکە مر-ق لە پە-گیری و
ئاراستەکردنەو، پەيوەندی بە دنیا و ئەویدیکەو دەچ-ت... مر-ق لە
ر-گای ناسنامە داخراوەو پەيوەندی بە ئەویدیکە جیاوازیەو
سنورداری دەکات، بە-ام لە ر-گای خ-ناسی و ھوشیاری و پەيوەندییەو
بەش-وێکی جیاواز بەشداری لە ت-گەشتنی دنیا و مەعریفەي دنیا
دەکات، مەرج نییە لە ر-گای حەقیقەتەو ب-ت، دەش- لە ر-گا
بیرکردنەوی جیاواز و ت-وانین و چ-ژ و جوانییەو ب-ت! ھەمیشە
پەيوەندی مر-ق بە مر-ق و پەيوەندی مر-ق بە دنیاو چارەسەری
بەش-کی گەورەي ھوشیاری و خ-ناسیمان دەکات، بە دیوێکی دیکەش
ناسنامە داخراو و سنورداری وەك ش-وازیکی دیکە بنەستبوون و
پە-گیری و توندوتیژی تەماشای دەکر-ت، پەيوەندیکردن بە ئەویدیکە
جیاواز، توانایەکی ب- گەشتن و راقەکردن و داھ-نان، توانایەکی ب-
گەشتن بە مەعریفە و جوانی حەقیقەت-کی دیکە جیاواز... مەرج نییە
ئاس-کانی پەيوەندی و کرانەو بەرەو حەقیقەتمان ببات، بە-ام
ب-گومان بەرەو خ-ناسی و خ-شەویستی و داھ-نان و ئازادیمان دەبات،
جوانترین ش-وێ پەيوەندیکردنی مر-یانە کار و داھ-نانە، بەو
مانایەکی کە عەق-کار بە-و دەبات و داھ-نان لە ئازادییەو، بەو
مانایەکی کە عەق-لە ت-گەشتن و راقەکردنی بەردەوامەو د-تە
بەرھەم و داھ-نان لە ر-گای خ-ناسی و ئازادییەو! بە-ام ناسنامەي
داخراو و سنورداری و گ-شەگیری دەکەو-تە دەرەووی پەيوەندیکردن و
داھ-نانەو، دەکەو-تە دەرەووی ت-گەشتن و راقەکردنەو، دەکەو-تە
دەرەووی خ-ناسی و ئازادییەو، ناسنامەي داخراو ھوشیاریمان س-
دەکات، ھەمیشە ئاراستەمان دەکات... ت-گەشتن لە مر-قبوون، ت-گەشتن
لە مر-قايەتی ت-گەشتنە لە پەيوەندییەکی بەرەو ھوشیاری و
مەعریفە و ئازادی و چ-ژ و جوانیمان دەکاتەو، ئەك ناسنامەي
داخراو...